

(ديوان)

عۇمۇر يوللارىندا

على نشانى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عۇمۇر يوللاریندا

(شعرلر)

علی نشانی

سرشناسه : نشانی، علی، ۱۳۰۵-
 عنوان و نام پدیدآور : عؤمور یوللاریندا (شعرلر)/ علی نشانی
 مشخصات نشر : اورمیه: یاز، ۱۳۸۷
 مشخصات ظاهری : ۲۸۴ ص
 شابک : ISBN:978-964-8546-87-3
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : شعر ترکی -- ایران -- قرن ۱۴
 رده بندی کنگره : ۱۳۸۷ ۵۴۴/ن ۳۱۴ PL
 رده بندی دیویی : ۸۹۴/۳۶۱۱
 شماره کتابخانه ملی : ۱۵۷۰۲۸۴

کتابین آدی: عؤمور یوللاریندا

یازان: علی نشانی

علمی رداکتور: بهرام اسدی

قاییغین طرمری: باغ گرافیک ۶۵۶۵۶۴۱۴۱۴۰۹

تیراژ: ۱۰۰۰

ناشر: یاز نشریاتی

چاپ: اورمیه

چاپ نوبتی و تازیخی: بیرینجی چاپ ۱۳۸۸

ساتیشی: ۴۰۰۰ تومن

ISBN:978-964-8546-87-3 ● شابک: ۳-۸۷-۸۵۴۶-۹۶۴-۹۷۸

اورمیه، فیابان مدنی، ۱۶، پلاک ۱۰۳، تلفاکس ۲۷۶۴۲۹۵-۲۷۶۴۱-۴۱۴۱

E-mail: yaznashr@yahoo.com

۰۹۱۴۳۴۰۵۳۹۶

تانیتما

علی نشانی ۱۳۰۵ - جی گونش ایلی آذربایجان جمهوریتی نین «قازاق» شهرینده دوغولوبدور. آتاسی ایران آذربایجانینین یکانات ماحالیندا «یوخاری یئکن» کندیندن، آناسی آذربایجان جمهوریتینین قازاق شهرینین کندلریندن بیرى اولان «چایلی» دان دیر. علی نشانی ۱۳۱۲ - ده اؤز عایله سی ایله بیرلیکده آرازی آدلایاراق اورمویا گلیب بو شهرده ساکن اولور. ۱۷ یاشیندان شعر دئمگه باشلاییب و ایندی یه دک بیر چوخلو شعرلرین مؤلفی دیر.

علی نشانی اؤز دوغولدوغو یئری بئله قئید ائدیر: «آقای رحیم رئیس نیا آذربایجان تاریخی کتابیندا «کَزک» آدیندا بیر جلگه یه اشاره وئرمیشدیر. آنلاشیلان «کَزک» منیم همین دوغولدوغوم ایندیکی قازاق شهرى دیر.

«چایلی» آذربایجانین آدلیم شاعری صمد وورغونون دونیا یا

گلدیگی «صالحلی» کندى ایله قونشو اولان کندلردن دیر.

اونون ایلکین شعرلری ۲۰-جی ایللرده اورمودا یاییلان «اورمیة» گونده لیگینده چاپ اولوبدور. و بیر تعداد اثرلری ده ۱۳۲۴- ده یاییلان «شاعرلر مجلسی» کتابیندا توپلانیبدیر. علی نشانی نین هله گنج یاشلاریندا یازدیغی شعرلردن خالق ماهنیسینا چئوریلیمیش «باغبان قیزی» و «بند ماهنیسی» نین آدین چکمک اولار. او ۱۳۲۴-جو ایلین حادثه لری ایله علاقه دار بیر تعداد وطنی شعرلر ده یازمیشدیر. همین اثرلر او زامان یاییلان نشریه لرده چاپ اولوب و محمد بی ریا، بالاش آذراوغلو، جعفر خندان، سلیمان رستم و باشقالارینین دقتین اؤزونه چکمیشدیر.

علی نشانی اوزون ایللردن سونرا اؤز دوغما یوردونا گنده بیلدی و اوزون ایللر حافظه سینده و خاطره لرینده یاشاتدیغی یئرلری و یوردلاری گؤروب اؤز حسرتلرینه قووشدو.

حاج علی ایندی لیکده اورمو بازاریندا ایشه مشغول دور. او هله ده چوخ حافظه لی - خوش صحبت و گنج روحیه لی دیر.

اورمو: بهرام اسدی ۱۳۸۷/۹/۲۳

ایچینده کی لر

عنوان..... صحیفه

تانیما..... ۳

ایچینده کی لر..... ۵

بیرینجی بؤلمه: لیریک شعرلر

وطنیم..... ۱۲

نه قارانیلق نه اسارت..... ۱۴

وطن..... ۱۵

بولبول..... ۱۶

قوجا باغبان..... ۱۷

سؤز..... ۱۸

آذربایجان..... ۱۹

آرزو دونیاسی..... ۲۱

آذربایجانیم..... ۲۳

چاردره..... ۲۴

آرزو قوشو..... ۲۸

آذربایجان..... ۳۰

وطن..... ۳۲

گول سنده..... ۳۳

عنوان.....	صحىفه
آذربايجان آذربايجان	۳۴
ستارخان	۳۶
اولايدىم	۳۹
اورمو	۴۰
رباعى	۴۵
رباعى	۴۵
بند ماھنىسى	۴۶
باغبان قىزى	۴۸
آلىن يازىم	۵۰
طنز «فالوده»	۵۴
فالوده طنزى	۵۴
آغاج	۵۶

ايكىنچى بۆلمە: غزل لىر

يار عشقىنىدەيم	۶۶
سنىسىز	۶۷
پرىشانم	۶۸
اولا بىلىمىز	۷۰
جانان گرک اولسون	۷۳

علی نشانی ۷

عنوان.....	صحیفه
۷۴.....	اۆلدوردو منی
۷۵.....	صدقلى جانان
۷۶.....	عاشقم
۷۷.....	نه بيله ايديم؟
۷۸.....	سايه ساليبدير
۷۹.....	فراق
۸۰.....	او گنجه
۸۱.....	اويناسين
۸۲.....	بولبول كيمي
۸۳.....	گورورم
۸۴.....	ائيله مه ديوانه منی
۸۵.....	كۆنولده حسرتيم واردير
۸۶.....	مبتلاى درد
۸۷.....	گۆز لرین
۸۸.....	رؤياده گنجه
۸۹.....	آيريلدى
۹۱.....	وقف قيلدیم جانیمی
۹۳.....	باخ

۸ غۇمورىيوللار يىنىدا

عنوان.....	صحيفه
كاپوس دونياسى.....	۹۴
دىلىن گۇيچىك، سۇزون گۇيچىك.....	۹۶
فتتە تولك.....	۹۸

اۈچۈنچۈ بۆلمە: مناسبت لىر

نوروز.....	۱۰۲
تبعيد شعرى.....	۱۰۶
آذرستان ائلى يىك.....	۱۱۰
چىللە قارىزى.....	۱۱۲
قيام و امام.....	۱۱۴
امام خمينى نين رحلت ايل دۇنومو.....	۱۱۶
قازاق و باكى سفرىم.....	۱۱۸
بختيار وها بزاده.....	۱۲۱
سۇنمز.....	۱۲۴
اولموشام.....	۱۲۹
اوورش.....	۱۳۱
واحدى.....	۱۳۶

دۇردۈنچۈ بۆلمە: عايىلە شعىرلىرى

سكىنە.....	۱۳۸
------------	-----

علی نشانی ۹

عنوان.....	صحیفه
قوچاق اووچو.....	۱۳۹
مسعودون توپو.....	۱۴۱
قارداشیم فریدونون یاسیندا.....	۱۴۵
بالا دردی.....	۱۴۶
آیریلدی مندن.....	۱۴۹
بو گئجه.....	۱۵۲
آنام زیتین آرازدان کئچمه سی.....	۱۵۳
آنام زیتین وفات نوحه سی.....	۱۶۳

بئشینجی بۆلمه: اجتماعی شعرلر

تئز آلدانیب اینانما.....	۱۶۸
آتامین قبر داشیندا.....	۱۷۲
یاشماق آلتیندا.....	۱۷۳
لاتستان.....	۱۷۵
فاطمانین قصه سی.....	۱۷۸

آلتینجی بۆلمه فارسجا شعرلر

این دل.....	۱۸۸
سنگ مزار.....	۱۸۹
رباعی.....	۱۸۹
حلقه مطرود.....	۱۹۰

عنوان.....	صحيفه
در انصاف.....	۱۹۲
ای گل.....	۱۹۴
بهار آمد گذشت.....	۱۹۶
روز وصال.....	۱۹۷
رباعی.....	۱۹۹
پشت عکس.....	۱۹۹
آدمیت.....	۲۰۰
نگاه.....	۲۰۲
باز در صحن چمن.....	۲۰۴
رباعی.....	۲۰۴
خاطره‌ای از یزد.....	۲۰۵
رباعی.....	۲۰۷
رباعی.....	۲۰۷
مژده.....	۲۰۸
قدر هر کس.....	۲۱۰
شوق سیر دریا.....	۲۱۶
به مناسبت جشن اولین سال تولد نوه‌ام «هستی».....	۲۲۲

يىندى دىنجى بۆلمە: باياتىلار

يېرىنچى بۆلمە:

لېرىك شەرلەر

ۋىتىنىم

ئىلەن سىنەنى سىنگىر سىنە مىردانە مىنم
 سىننن عشقىنلە اينان عاشق دىوانە مىنم
 سىن چىراغ اولسان اگىر باشىنا پروانە مىنم
 اى اولان دىھردە آرتىق بو جانىمدان ۋىتىنىم
 بىل يولوندا ائىدىم جانىمى قورىان ۋىتىنىم

سىئورىم مىن سىنى دونىيادە پاك ايمانىم ايلن
 اولارام مىن سىنە قورىان بو شىرىن جانىم ايلن
 بوىارام تورپاغىنى بىر دە بو صاف قانىم ايلن
 قويمارام باسسىن آياق يوردوما دوشمان ۋىتىنىم
 بىل يولوندا ائىدىم جانىمى قورىان ۋىتىنىم

سىنن عشقىنلە ھىمىشە آنا قاينار بو قانىم
 سىنن اوغروندا حىلالدىر بو وجودوم بو جانىم
 فىرلانىب باشىنا پروانە كىمى قوى دولانىم
 كىچمىشم چوئكى يولوندا بو جانىمدان ۋىتىنىم
 بىل يولوندا ائىدىم جانىمى قورىان ۋىتىنىم

ليريك شعرلر ۱۳

قوجاغيندا بۇيودوب بسله ينيم سنسن آنا
سئودىگيم شانلى دياريم وطنيم سنسن آنا
هم باغيم، هم چيچگيم، هم چمنيم سنسن آنا
بولبولم من سئوIRM سانكى گولستان وطنيم
بيل يولوندا ائدرم جانيمي قوربان وطنيم

سئوIRM بلبل شيدا كيمي گولشنلرينى
گۇرسه كيم واله اولار سونبول و سوسنلرينى
هارددا واردير بيزه گۇستر ياغى دشمنلرينى
تا ائدهك خانه سيني خاك ايله يكسان وطنيم
بيل يولوندا ائدرم جانيمي قوربان وطنيم

ايستيرم من سنى دونياده گولستان اولاسان
چئوريليب جنتته بير روضه رضوان اولاسان
غمدن آزاد اولوبان شاد و خرامان اولاسان
اوندا دوشمنلر اولار خوار و پشيمان وطنيم
بيل يولوندا ائدرم جانيمي قوربان وطنيم.

نە قارائىلىق نە اسارت

او قارائىلىق گىجەندىن قالمايدى بىر ذرە نشان
گونىشىن شوقى ايلن گولدىو چىراغانى سحر
آذر اوولادى وئىرىب قىدرتىن عالمىدە نشان
آلىب اۆز حقىنى، گۇستردى بۇيوك سعى و هنر

اوزون ايللر بويو خائىلرین او رشوت الى
اتتىدى ويران بو گۇزل يوردوموزون هر بوجاغين
قهرمان ملتین آخىردە بۇيوك قدرت الى
ياندىرىپ عدل ايله يوردوندا آزادلىق چىراغين

آسماندا نە قَدَر عۇمر ائىدەجك شمس و قمر
آنايوردون بو آزادلىق چىراغى سۇنمىيەجك
خوش حيات عۇمر ائىدەجكدیر يىنى دونيادە بشر
هر آغيز هر ديل آزادلىق و سعادت دئىيەجك

ايلك باھاردان آنايوردوم آلاق الهامىنى
چئورىلىپ جىتتە بىر روضه رضوان اولاجاق
وارليغا سوق ائىدەجكدیر يىنى دونيا هامىنى
نە قارائىلىق نە اسارت نە دە زندان اولاجاق.

وطن

مثلدیر بو دئیه رلر غربت عالمدہ بهشت اولسا
گنه گولمز غریبین قلبی اوردا شادمان اولماز
عزیزیم، هموطن، آنلا، وطن قدرین عزیز ساخلا
وطندن غیری دونیاده سنه خوش بیر مکان اولماز
کنجیب جانندان وطن اوغروندا هر کیم اؤلسه مردانه
قویار تاریخده نام اوندان بؤیوک نام و نشان اولماز
اگر دنیا گولستان اولسا هر یئر آشیان اولسا
وطنندن یاخشی انسانه یقین بیر آشیان اولماز
بوگون دنیا اوزونده بیر گؤزل شن اؤلکه واردیر سا
گؤزلیکده گنه او مثل آذربایجان اولماز
بیزیم آذر ائلی تک قهرمان ائل یوخدور عالمدہ
اگر وارسا گنه آذر ائلیندن قهرمان اولماز
عدالت ایستر آذر خلقی امنیت سئور چونکی
بو معنای قانان بیر خلقدہ غمدن نشان اولماز
بوگون دونیاده انسان حقینی درک ائتسه هر انسان
اوجالماز خلقلردن ناله، فریاد و فغان اولماز
وطن اوغروندا جان قویماق نشانی جان قازانماقدیر
او جان سنده وطندن دیر وطنسیز سنده جان اولماز.

بولبول

اوخو سحر سحر قون گوله گولدن
قوى سسین بروسون گولشنى بولبول
او شیرین نغمه لر اوخودوقجا سن
داغیدیر قلییمدن غصه نى بولبول

شاختالى بیر قیشدا اندیب آه و زار
چکدینسه بیر زامان مشقت فشار
ایندی سنینكى دیر بو گوژل باهار
سئیر ائله سونبولو سوسنى بولبول

اوخو قوی نغمه نى ائشیتسین تئلر
گئتسین کؤنوللردن غصه غم کدر
قونوب گولدن گوله هر آخشام سحر
بزه اؤز سسین له چمنى بولبول

بیلیرم عاشقسن گوله ازلدن
سینچون عزیزدیر هر یاشیل چمن
سن نجه سئویرسن گول ایله گولشن
من ده چوخ سئویرم وطنی بولبول.

قوجا باغبان^(۱)

قوجا باغبان ایشله دایانما بیر آن
ایشله یین ال باغچا گؤرر، بار گؤرر
بو بللی دیر سعی ائیله سه باغبان
آلما گؤرر، هئیا گؤرر، نار گؤرر

باھاردان یارانیر هر لاله هر گول
مرامه یئترسن غم ائتمه کؤنول
چون هر زامان قیشین سونوندا بولبول
لاله لی سونبوللو بیر باھار گؤرر

بولبول گرک دؤزه بیلین خزان
اگر چه عاشقدیر او گولستان
عاشق اگر دؤزه بیلسه هجران
آرزویا چاتیب نازلی یار گؤرر.

۱۳۲۳

۱-بو قطعه شعریم ایلك جاوانلیق شعرلریمدن دیر. ملی حکومت وقتى مكتب
اوشاقلارینین بیرینجی کلاس درس کتابیندا آذربایجاندا چاپ اولونموشدور.

سۆز

سۆزۈن چۈخ اولماسىن اۋزۈندىن سىنىن
چۈخلۈغۇن بىلىنىسىن آزىندىن سىنىن
دانىشماق اىستەسن ائىلە دانىش كى
ائىشىدىن دۈيماسىن سۆزۈندىن سىنىن

او سۆز ياخشىدېر كى دانىشسا انسان
پشېمان اولمايا دانىشماغىندىن
دانىشىپ سۈنرادان دۈشۈنمگىندىن
خوش اولار دۈشۈنۈپ سۈنرا دانىشسان

يىقىن بىر قاپىنى باغلى قويسالار
بىلىنمىز دالىندا ياخشى - پىس نە وار
سۆزۈنۈن قاپىسىن آچماسا انسان
ياخشىسى - يامانى اولماز آشكار

نە اولار اگلىشىپ تومام دىنمەيم
سكۈت دۈنياسىندا جومام دىنمەيم
ئىمرسىز بىر سۆزۈ دانىشماغىمدان
ياخشىدېر آغزىمى يومام دىنمەيم.

آذربایجان

سن منیم اؤز یوردوم اؤز وطنیمسن
قوینوندا بسله ییب بؤیودنیمسن
هم باغیم هم باغچام هم چمنیمسن
سنه محبتیم وار آذربایجان

بو منیم فخریمدیر شاعرینم من
ائلیمین وقاری شهرتی سنسن
بو اوره ک سؤزومدور دؤنمرم سندن
بوغسا دا گر منی دار آذربایجان

من سىنىن اوغلونام اى بۇيوك آنا
حاضر ام اوغروندا بويانام قانا
سن ده گوندىن گونە دۇن گولستانا
قۇي اولسون دوشمىن خوار آذربايجان

عاشقم كۇنلومون سئودىگى سىنىن
من سىنىن بولبولون سن منە گولسن
گول دئيب اوزومو چالاجام من
باتسا دا سىنەمە خار آذربايجان

عشقين له قايناياں بو ايسى قاندير
سنه قوربانليغيم بو قان بو جاندير
يولوندا بو وارلىق بو جان قورباندير
وئردىگىن بو جانلى بار آذربايجان

باخ آزادلىق دئيب هر آغيز هر ديل
گولهجك يوردوندا هر اوبا هر ائل
آلوسوز آتشىز ائرسىز دگيل
چكديگيم بو قانلى جار آذربايجان.

آرزو دونياسى

آرزو دونياسىنىن گوللو باغىندان
كۈنول باخدى باخدى گۈردو دۇيمادى
گۈزل گوللىرىنىن شن بوداغىندان
ان گۈزل گولونو دردى دۇيمادى

منيم گۈزلىرime ساتاشدى بىرگون
آغ بوخاقينداكى او خالين سنىن
ايتدى بو كۈنلومو عاشق حيران
لاله تك قىزاران جىمالين سنىن

وورولدوم من سنه او گوندن برى
ائىله دىن عشقىنه مبتلا مەنى
چكەدىم حسرتىنى اى گۈزل پرى
چىخمادى باشىمدان خىالىن سەنىن

گۈرندە ھەر زامان او گول ياناغىن
او قارا زولفرىن غەنچە دوداغىن
سەيخىردى قلىمى درد فراقىن
مەحتەن، ھجرانىن زوالىن سەنىن

نەھایت يەتتىشىدىم آرزوما من
چىخدىم ابدىلىك ھجران ائويندن
گولدوردون كۈنلومو قەدىنلە سن
يەتتىدى امدادىما وصالىن سەنىن.

آذربایجانیم

سن ای منیم آنا یوردوم عزیز آذربایجانیم
بیر باخ سنین هوسین له قانادلانیر ترلانیم
بودور گنه سنین ایچون حصر اولونور داستانیم

یاشا منیم یوردوم یووام یاشا عزیز وطنیم
یاشا آنام، یاشا وطن، یاشا دوغما مسکنیم
قلم سنین، داستان سنین، وارلیق سنین، جان سنین،
آج تاریخی ورقله باخ، شهرت سنین، شان سنین،
باقرخان تک قهرمانلار، شانلی ستارخان سنین،

یاشا منیم باغیم، باغچام، یاشا گوؤل گولشنیم
یاشا آنام، یاشا وطن، یاشا دوغما مسکنیم،
ازل گوندن سنین ایچون یارانمیشدیر قلمیم
اگر من بیر پروانه یم سنسن چیراغیم شمعیم
سن هر زامان یادا دوشسن آزالیر دردیم غمیم

سنسیز یقین اوچا بیلمز کؤنول ترلانیم منیم
یاشا آنام، یاشا وطن، یاشا دوغما مسکنیم.

چاردره^(۱)

نە زاماندىر قوينوندا سان بو داغىن
قوشلار سىندە چوخدان سالىمىش ياتاغىن
بىر وئر مەنە او جىرانىن سوراغىن
گۈرمەسىن گوللرىن خىزان چاردره
اولماسىن باشىنىدا دومان چاردره

۱- چاردرە اورمىنەن جەنۇبىدا شەرقىي تەرىپى جەنۇب سەھلىدەكى داغدا دۇرد جەرگە
اوزانان درەلر دىر. مەنەم جەنۇبىدا گەزىدىگىم يەرلەردەن ئىدى. سەھەرلەرلا ئونون
اوجاللىقلارنىدا ئوتتۇرا اوزاقلار باخىب فەكرە گەندەردىم. دىنچ بىر سەھەردە. و اما
افسۇس ئىدى او درەلەر جەنگىلبانى ادارەسى تەرىپىندە تەسۋىر اولونۇپ، مەنەم
جەنگل ياراتماق ئىچۈن اورادا آغاچلار ئىكەنلىك و اطرافىندا چوخلو ياشاش ئولۇرى و
تەبىئەتتىكىلەر دوزەلمەيدىر. بو شەرقىي جەنۇبىدا گەزىدىگىم يەرلەردەن دىر.

خاطره دیر گونلرین بیر گونونون
بیر سن ایدین بیر آسمان بیر ده من
دانیشیردیق تابلو کیمی گؤرونن
یاخینیندان اوزاغینندان چاردره
اولماسین باشیندا دومان چاردره
شهرچایی جوشوب گور-گور آخاندا
سحر دان اولدوزو گؤیده باخاندا
بئنه نین^(۱) سورو سو داغا چیخاندا
چوبانین هاییندان اویان چاردره
اولماسین باشیندا دومان چاردره
گنجه خومار-خومار گؤیده گزر آی
شهرچایی سنه دئیینه لایلا
او شیرین یوخودان وئر منه بیر پای
وار غم هجراندا یانان چاردره
اولماسین باشیندا دومان چاردره

يادیندامى بیر گون باهار چاغیندا
آه چکدیم آغلادیم یار فراقیندا؟
منه تسکین وئردین اؤز قوجاغیندا
اولارمیش عشق اودو یامان چاردره
اولماسین باشیندا دومان چاردره
خاطرلانیر تندی لرین ایستی سی
اوجاقلارین دمیر قارا بیستی سی
بورولاندا گۆیده سیرین^(۱) توستوسو
توزلاياندا داغدا بوران چاردره
اولماسین باشیندا دومان چاردره
گوللریندن نیچون دسته توتمايیم؟
آغ ساریسین بیر-بیرینه قاتمايیم؟
بو دونیانین دردین غمین آتمايیم؟
عۇمور کئچیر اۆتور زامان چاردره
اولماسین باشیندا دومان چاردره

۱- «سیر» چاردره نین باتیسیندا داغدا کنکدین آدی دیر.

دانش سیرین بناسیندان یاشیندان

کیم یاپیشیب ایلک اتوینین داشیندان

کیملر کئچیب بولاغینین باشیندان

بیر وئر منه اونندان نشان چاردره

اولماسین باشیندا دومان چاردره

بیرگون اولار داها سنی گؤرمم

عؤمرو سنلن باشا واریب سورمرم

گؤی دؤشوندن داغ چیچگی درمرم

سن دونیادا یاشا دایان چاردره

اولماسین باشیندا دومان چاردره.

آرزو قوشو

داغلار اوجا داغلار توتون قويماين
كۈنلۈمون سئۇدىگى مارالى گىتىدى
قاچدى قوودوم اونو توتا بىلمەدەيم
آرالانىدى مىندىن آزالى گىتىدى

ياندى درد اليندىن باغريمين باشى
يازا چئوريلمەدى بختيمين قىشى
ال آتدەيم توتماغا آرزومون قوشو
اوچىدو اوجالاندى ھاوالى گىتىدى

آرزوما جان دئەيم جان آلدى مىندىن
جانيم اون اولسايدى اون آلدى مىندىن
ياناشدەيم يانينا يان آلدى مىندىن
من گلدەيم قاباغا او دالى گىتىدى

آرزوم گؤزل ایدی یارلی یاراقلی
 دودوگو قیزیلدان تاجی ساچاقلی
 سینهسی گوموشدن بئلی شافاقلی
 قویروغو بزه کلی حنالی گئندی

قالاندی حسرتیم قالدی نیازیم
 او فکریم، او ذکریم، او دیلیم-آغزیم
 او اوزاق پروازلیم منیم قوش آرزوم
 اوچدو توتانمادیم اوجالی گئندی

دئدیم آرزوم، آرزوم، گؤرون، هارداسان؟
 یئترم من سنه هایاندا اولسان
 قاه قاه چکدی دئدی بیر سس اوزاقدان
 ماحالدير گؤرمه سن ماحالی گئندی.^(۱)

خوش اوکی چالیشدی دیله گلمه دی عؤمرونده اگریلیک حیلہ بیلمه دی
 هرزه دانیشمادی هرزه گولمه دی حیالی یاشادی حیالی گئندی

شاعرین اوره کده یاراسی مین دی یاخیندان آلدیغی یارا دریندی
 اوزاغین اوخونون یاراسی سؤندو یاخنین داشیندان یارالی گئندی.

آذربایجان

قیزیل خطله تاریخلره یازیلیمیش

بؤیوک شانی شهرتی وار یوردومون

آشیقلارین سینه سینده سازیندا

شیرین-شیرین صحبتی وار یوردومون

یاشیل یاشیل چمنلری، چۆللی

الوان-الوان گولشنلری گوللری

دؤیوشلرده قهرماندیر ائلری

پوزولمایان شوکتی وار یوردومون

لیریک شعرلر ۳۱

داغلاریندا چوبانلارین نئی سسی
باغلاریندا بولبوللرین نغمه‌سی
چایلارینین اوره‌ک آچان نعره‌سی
دونیا لارجا قیمتی وار یوردومون

خوش هاواسی، بارلی باغی باغچاسی
بۆل اوزومو، اریک، آلما، هئیواسی
قوش یاتاغی، صدف دوزلو دریاسی
زینتی وار، ثروتی وار یوردومون

آذربایجان، من قوربانام بو آدا
او بیزیمچون چوخ عزیزدیر دونیادا
باش اگمه‌ین هر یابانا هر یادا
قورخو بیلمز ملّتی وار یوردومون.

ۋىتىن

بىر آن دايانمايىب ھىي چابالاير

ۋىتىن عشقى ايله ديوانه كۇنلوم

ۋىتىنم ھەر زامان يادە دوشىندە

قانادلانىپ دۇنور تىرلانى كۇنلوم

ۋىتىن عاشقىم ۋىتىن جانىمدير

ۋىتىن عشقى ايله جوشان قانىمدير

ۋىتىنخواھلىق منىم پاك ايمانىمدير

صاحبدير بو گۇزل ايمانە كۇنلوم

ۋىتىندير بو دوغما آنا تورپاغىم

ۋىتىندير گولشنىم، ۋىتىندير باغىم

ۋىتىنسيز سارالار كۇنول يارپاغىم

دۇنر بىر كىدرلى خىزانە كۇنلوم

ۋىتىنم جانىمدان چوخ عزيزراقدير

كۇنول پروانەدير ۋىتىن چىراقدير

ۋىتىن باشىنا دولانماقادر

اود توتوب يانسا دا پروانە كۇنلوم.

گول سنده

ای دلبریم عاشق گوله بیلریم
سن گولرکن منه دئدین گول سن ده
آغلامازمی بولبول گولون عشقینده
بولبول اولان کؤنول منده گول سنده

زینت آلمیش قارا خالداں بوخاغین
لاله کیمی قیزارماقدا یاناغین
منی مفتون ائدن غنچه دوداغین
دائم گولر گولمه سن ده گولسن ده

حوسنون ایله عقلیم غارت ائیلهدین
لاله اوزون، سونبول ساچین، گول لبین
گلین وئرین بو عاشقین مطلبین
لاله سن ده، سونبولسن ده، گولسن ده

چمنسيز چيچکسيز چؤلو نئيلرم
سنسيز گونو آيى ايلى نئيلرم
گولشنده لاله نى گولو نئيلرم
اؤزون منه لاله سن ده گولسن ده.

آذربایجان آذربایجان

آذربایجان آذربایجان نه گۆزلسن ای خوش دیار
تاریخی بیر اۆلکه سن کی بؤیوک شانین شهرتین وار
اوجا اوجا داغلارین وار منظره لی باغلارین وار
یاشیل یاشیل چمنلرین، گول چیچکلی گولشن لرین
بؤیوک پامبیق تارلارین گوموش رنگلی دریا لارین
نه گۆزل بئر دیار سان سن آذربایجان آذربایجان
آذربایجان آذربایجان نه گۆزلسن ای خوش دیار
آزادلیغین وارلیغیندان یوردوندا ائللر خوش یاشار

آدلی سانلی قهرمانلار باقرخانلار ستارخانلار
الهام آلیب وارلیغیندان بیر چوخ ایگیت بیر چوخ اسلان
بؤیوک آنا قوجاغین وار، گونش رنگلی بایراغین وار
آزاد ائللر مسکنین آذربایجان آذربایجان
آذربایجان آذربایجان نه گؤزلسن ای خوش دیار
آدین دوشجک یادا هر آن کؤنول گولوب خندان اولار

هاوالارین دومانسیزدیر گولشنلرین تیکانسیزدیر
ائلین آزاد، اؤزون آزاد، دیلین آزاد، سؤزون آزاد،
بودور نغمه هر بیر زامان الهام آلدیم وارلیغیندان
داستان یازدیم آدینا من آذربایجان آذربایجان

ستارخان

سن آنایوردومون افتخاریسان

یادینلا فخر ائدیر محتشم تبریز

بؤیوک مشروطه نین علمدارسان

سنی دونیا بویو اونو تماریق بیز

ساریلدین سالا آیاقدان باشا

ئیلینده چال چارپاز فشنک قاتاری

یئتیردین سسینی هر وطنداشا

چاغیردین مجاهد قهرمانلاری

دوروب قارشى سیندا ستمکارلارین
یاراتدین انقلاب قووزادین عصیان
تیرتدین کاخینی تاجدارلارین
بیلمه‌دین نه وحشت نه اولوم نه قان

آزادلیق یولوندا کئچدین جانیندان
سنی قورخوتمادی نه زندان نه دار
قهرمان بسله‌ین مرد آذربایجان
ستارخان آدی‌لان ائدیر افتخار

گؤستردین رشادت قازاندین ظفر
تعریفین یاییلیب جهاندا دوشدو
قویدون تاریخ‌لرده سیلینمز اثر
آدین حماسه‌یه داستانا دوشدو

یادگار قویدوغون سؤنوک چیراغی
بوگون بیز یاندیریپ نورلاندیرمیشیق
اکدیگین باغچانی، قویدوغون باغی
تازه‌دن یئجریپ بارلاندیرمیشیق

پارلادی گون کیمی سنین مرامین
دگیشدی شاهلیغین رسمینی دؤوران
دلیلسیز اولمادی قانلی قیامین
قالمادی وطنده نه شاه نه سلطان

آدین بو ائللرده یاشایاجاقدیر
مقامین بؤیوکدور خاطرین عزیز
نسیلدن نسیله داشییاجاقدیر
عزیز خاطره‌نی دوغما خلقیمیز.

اولاییدیم

آیاغین آلتیندا من بیر اوووج توز اولاییدیم
سورهیدی یئلر منی گؤیلره اووج آلایدیم

قاریشایدیم بولودا یاغیش اولوب یاغایدیم
النه یدیم باشینا گول اوزوندن آخایدیم

گول اوزوندن آخاندا بیر جوت دوداق اولاییدیم
بیر لحظه دوداغیندا قالب قوناق اولاییدیم

گنه دؤنوب تورپاغا دوشوب یئرده قالایدیم
آیاغین آلتیندا من بیر اوووج توز اولاییدیم.

اورمو

سۈرۈپ طبیعتین یاشیل فرشینى
گۈنە دە گۇستۈرۈر باھارین اورمو
خلقتین جەذبەلى جانلى نقشینى
قویوب تماشا یا کنارین اورمو

باراندوز^(۱) گۈنییب یام یاشیل کۈینک
نازلیدا توستولور چاناقلى پرلک
آخشام یوواسینا قوناندا لئیلک
کنده چوخ یاراشیر چینارین اورمو

ساغیندا دنیزین دوم - دورو دوزلو
سولوندا داغلارین بولاقلى بوزلو
اۋنوندە انزلین باداملى قوزلو
آرخادا سولدوزون گادارین اورمو

۱ - باراندوز و نازلى اورمونون ایکی ماحالیدیر.

آخ او سرمولوکون سرین یایلاغی
سولو مارمیشونون چایی چایلاغی
حککی نین، دوبره نین سودو قایماغی
نوخودو بوغداسی قوجارین^(۱) اورمو

نه گؤزل قوخویور سبزی بوستانی
مست ائدیر هاوانین عطری انسانی
شیویدی مرزه سی گولو ریحانی
یایدا گمیچی نین، حصارین اورمو

کیشمیشین یوللانیر روسا آلمانا
آلمان استامبولا اؤزبکستانا
غلیب اطرافیندان آخیر میدانا
گلمین سوغانین بیبارین اورمو

نه بولدور گوزه مین قزیلین یونون
داغلاردا کنگرین مندین اوشقونون
کردیده جور به جور تره ن ترخونون
قارتوپون پیازین کاوارین اورمو

۱- سرمولوک: مرگور ماحالیندا یایلاق اولان بیر داغ دیر. «حککی»، «دوبره»، «قوجار»
اورمو اطرافیندا اولان کند آدلاری دیر. «مارمیشو» اورمودا گؤزل و سولو بیر دره نین
آدی.

نە بولدىر چىمىن يايلىمىن اوتون
گۈلۈندە اۋردە گىن قازىن آنقوتون
باغىندا اريگىن گىلاسىن توتون
بوستاندا ھويجين خياريں اورمو

سنايلن فخر اندىر آذربايجان
بو سويو كيميا داشلارى مرجان
يولوندا ھر زامان كىچىب جانيندان
اولوب جوانلارين نثارين اورمو

خوش چكىب نقشىنى ازل اوستادىن
گىزىر اۋلكەلردە شەرتىن آدىن
زردشتون قويدوغو ايزىن اسنادىن
ياشىندان بللىدىر عياريں اورمو

ھانى بو مسجدىن بانى سى سردار
ھانى كرىيجىنىن دوزەنى معمار
دئسىن بابالاردان قالان يادگار
ھر تاغىن گىنىدىن مىناريں اورمو

سفید سفید اولسون آغ دا قالسین آغ
دیلین قارشیسینی آلانماز یاساق
دوניה یاشادیقجا قالب قالاجاق
دیلین، اصلین، کؤکون، تبارین اورمو

اونو کی ایسته دی بابک، جوانشیر
ائللرین ایسته ییب ایسته یه جکدیر
بیزه ان مقدس درین دیلکدیر
عزّتین شوکتین وقارین اورمو

ائلین جان دئییه نه جان دئییه جکدیر
یاپانچی قان دئسه قان دئییه جکدیر
بیزه ان مقدس درین دیلکدیر
عزّتین شوکتین وقارین اورمو

بیرداها گلمه سین یامان گونلرین
سیمیتقو، مارشیمون قاتان گونلرین
بلوا، یانقین، اؤلوم، تالان گونلرین
خورامان یاشاسین دیارین اورمو

كورد-عجم فرقىنى قويان ناشى دىر

آيرىلىق ايسىتىن حسن كاشى دىر

هامى بو تورپاغىن وطنداشى دىر

وحدتىن پوزماسىن قارارىن اورمو

بىرداها اولماسىن قارانلىقلار

دورولسون مشكلىن بولانلىقلار

چكىلىن يولوندىن دومانلىقلار

گونشدىن نور آلسىن مدارىن اورمو

هر باهار چولوندى بىتن لاله

توكول قانلار سايىن گۇستر

آمان او گوردوگون آجى دؤوره

فغان او چكىدىگىن فشارىن اورمو

بىرداها گلمهسىن قارانلىقلار

دورولسون مشكلىن بولانلىقلار

چكىلىن يولوندىن دومانلىقلار

گونشدىن نورالسىن مدارىن اورمو.

رباعی

ای باد حسود عزّت بوستان آپاریرسان
گولزار پوزوب رونق ریحان آپاریرسان
تاراج قیلارکن یوخ ایشین چۆلدەکی کولدا
گولشندن اوزوب غنچە خندان آپاریرسان.

رباعی (۱)

آغلا گۆزوم گۆزدن آخیت قان اورەک
«امین» اۆلدو آلیش اورەک، یان اورەک
گۆزل قوشون اوچدو گۆرونمز اولدو
گئتدی جانین هانی سنده جان اورەک.

۱۳۸۵/۱۰/۱۰

بند ماھنیسی (۱)

گۈزللر گئىدى بىندە
گۈزل صفالى كىندە
دولانىرلار چىمىندە
ارىكلر گۈللەندە
گل گئىك بىندە بىندە
بىر ووراق بىندى بىندە
آى بىندە بىندە بىندە

۱-بو ماھنى شعرىنىن ھاواسىنى موسىقى معلمى اوستاد اسماعىل شاكرى ياراتمىشدير. بىر مدت اورمىيە رادىوسوندا و خلىق آراسىندا مجلسلردە اوخونوردو.(نشانی)

بندین باهار چاغلاری
یاشیلانار باغلاری
جیران گزر داغلاری
بولبول بزر باغلاری
گل گئدک بنده بنده
بیر ووراق بندی بنده
آی بنده بنده بنده

بهار گلدی گول آچدی
شیدا بولبول دیل آچدی
چؤللرده سونبول آچدی
سونبول گوله دولاشدی
یار گئدک بنده بنده
بیر ووراق بندی بنده
آی بنده بنده بنده

باغبان قیزی^(۱)

ای خومار باخیشلی باغبان قیزی

چادراسی سورمه‌یی گولو قیرمیزی

گۆزون خومارلادیر گۆیده اولدوزو

آمان باغبان قیزی، جان باغبان قیزی

یاناغی قیرمیزی، جان باغبان قیزی

۱- باغبان قیزی منیم مایل اولدوغوم بیر قیز ایدی. اونون آتاسی گول باغبانی اولدوغونا گۆره من شعریمده اونا «باغبان قیزی» آدی قویدوم جاوانلیق و ان گوجللو و ایدمانچی زامانلاریم ایدی. بزازلیق ایشینه مشغول ایدیم. نهایت همین قیز منه قسمت اولمادی. بو شعریم بسته‌کار «آهنگ ساز» موسیقی معلمی اسماعیل شاکری وسیله‌سی ایله ماهنیا تبدیل اولدو. اورمیه رادیوسوندا و خلق آراسیندا مجلسلرده بیر زامان اوخونوب دوام اتندی. سونرالار تهران رادیوسوندا آذربایجان اوخویانی مرحوم مصطفی پایان وسیله‌سی ایله اوخوندو و بیر خالق ماهنیسی کییمی دیلله دوشدو.

بازاردا ساتدیغیم شالدى قوماشدى
گۆردوم باغبان قیزین دیلیم دولاشدى
باخدیم گۆردنبنده گۆزوم قاماشدى

آمان باغبان قیزی، جان باغبان قیزی

یاناغی قیرمیزی، جان باغبان قیزی

من ده بیر اوغلانام صاف و صادقم
ثروت آختارمیرام حوسنه عاشقم
جمالین گۆرمگه خیلی شایقم

آمان باغبان قیزی، جان باغبان قیزی

یاناغی قیرمیزی، جان باغبان قیزی

خوش بئجریب آتان گوللردن سنی
یاخشى ائشیتیمیشدیم دیللردن سنی
ایسته سم آلاردیم اللردن سنی

آمان باغبان قیزی، جان باغبان قیزی

یاناغی قیرمیزی، جان باغبان قیزی.

بهار ۱۳۳۲

آلىن يازىم

فېرىلدا نىيىب دولاندىردىن باشىنىدا

مىنە دونىا نە دادىزدىن آشىنىدا؟

ايندى اولوب يىتمىش سىگىز ياشىنىدا

گىلىئىمىن سوراغىنا گىلىمىش

اۋتوب كىچىب ايللرىمىن دۋنومو

سونوم گىلىب كىسمە دەدىر اۋنومو

آختارىرام دوغول دوغوم گونومو

بىلگىمىن سوراغىنا گىلىمىش

بىر اۋترگى بىزكا يىمىش جاوانلىق

حۋرمىتمە گركا يىمىش جاوانلىق

عزتىمە دىركا يىمىش جاوانلىق

دىرەگىمىن سوراغىنا گىلىمىش

ليريك شعرلر ۵۱

هانی منیم او چالیشیب چالیدیغیم
عزیزلرین هر غمینه قالدیغیم
هارا گئتدی چالیشماقدان آلدیغیم
امگیمین سوراغینا گلیمیشم

دئم یئتیریب کولش بیچیب دوشوردوم
کولش دؤیوب بوغداسینی دئشیردیم
اون ائله دیم کونده سالیب پیشیردیم
چؤره گیمین سوراغینا گلیمیشم

دورمامیشام هئی دئشینیب دئشمیشم
اوچوب قونوب دوشوب چیخیب پیشیشم
ایندی داها ویزیلتیدان دوشموشم
پتگیمین سوراغینا گلیمیشم

توطئه نین هاواسی ایلن اسدیلر
قارینداشلار بیر-بیری ایلن کوسدولر
جسارتدن اوتانمادی پستلر
دالدا حورمت اتگیمدن کسدیلر
اتگیمین سوراغینا گلیمیشم

دورولوقلار قصد الی ایلن بولاندى

نفاق ووردو اتفاقلار جالاندى

آرزولاریم قالاق اولدو قالاندى

دیله گیمین سوراغینا گلیمیشم

شیرینلیگه آجیلیغی قاتدیلا

اوجالاری آلچاقلارا ساتدیلا

اوره گیمی قوپارتدیلا آتدیلا

اوره گیمین سوراغینا گلیمیشم

بیلینمه دی کسیب بیچیپ تیکدیگیم

هر جور آجی ثمر وئریب اکدیگیم

ایندی قالان انتظارین چکدیگیم

کؤتگیمین سوراغینا گلیمیشم

هاردان آلیم داواسینی دردیمین

هارد بولوم شفاسینی دردیمین

کیم انشیدیر نواسینی دردیمین

کؤمگیمین سوراغینا گلیمیشم

بئل بوکولوب قولاقلاریم کار منیم
توک آغاریب باشیم اولوب قار منیم
گونو گوندن دونیام اولور دار منیم
دره گیمین سوراغینا گلیمیشم

عؤمر آزالیب گئدیر باشا چاتماغا
گئجه م گلیر گونوم گئدیر باتماغا
آغریلاریم سورور منی یاتماغا
دؤشگیمین سوراغینا گلیمیشم

آلین یازیم ایندیهدک بو ایمیش
قالان منه بیر های ایمیش هو ایمیش
ساخلادیغیم الکده بیر سو ایمیش
الگیمین سوراغینا گلیمیشم

گرکیم دیر کؤچمگه کاروان منیم
یوللانیرام ایچیم دولو قان منیم
بورجوم ایدی آلاها بیر جان منیم
گره کیمین سوراغینا گلیمیشم.

طنز «فالوده»

عَرَبَا پالدايا بىر شئى گۇندر

پى الف لام و «و» دال هئى گۇندر

آلمىرىق بىز پ سوماق پالاندان

«ف»نى آل تاپ بىزه بىر پئى گۇندر.

۱۳۷۸

فالوده طنزى

پالدان آغدير دئديم اى پالداچى لاپ قايماقدير

آما وىترىندهكى «فالوده»، «فا»سى چومباقدير

چونكى پالودهده آيدىندى بو معنالىدى سۆز

آما فالوده خميرىنده نه داد وار نه ده دوز

باغریمین باشین ازیر چومباغی «فا»نین باخجاق
نه فضولسان دئدی حتماً باشین ایستیر توخماق
دوز اولار بوردا دئدیم فا یئرینه پا یازساق
فرقی یوخدور دئدی بیردیر یا چلیک یا چومباق
نئجه پارس اولدو دئدی فارس سپید اولدو سفید
آخی پالوده دئدیم تسمیه سیندن دی پدید
منه قیشقیردی کادین چکمه «پدید»ین ده ائشید
ائله فالوده کیمی دادلی پدیده دیء فدید
یئتمیش اوچ یاشلی نشانی دئدی آخر چون آغا
زورو چکدین قاباغا من ده چکیلدیم قیراغا
سن جوان من قوجایام منده نه حال وار نه دوام
داها زور اهلینه وئرمم بئله فیغام و فیام.

آغاچ

خیابان حاشیە سیندە بوی آتان

سۆزلۈیم من قوجامان بیر آغاجام

کیم بیلیر کیم منی اکمیش نە زامان

بوردا آنجاق منی اکمیش بیر آدم

بیر زامان هر کس اویونجاقلار تک

اگەرک گۆیدەمی اویئاتدی منی

بۆیۈدۈم اگری چیخارتدیم دیرسک

اویدورار ایندی بو حالیم گۆرەنی

بیری اکدی منی سیراب ائلەدی

قورودو تازە نەھالیم زامانی

بیری تفریحینە اسباب ائلەدی

قیردی شکلیمدەکی شاداب بوتانی

نئچه ایللردی کی بؤیرومدە قالار
سویولان یئرلریم انساندان اثر
آلدیغیم انسان الیندن یارالار
منیم احوالیمی بیر-بیر سؤیلر

مهرباندير نئجه قادردی منیم
قاييغيمدان منه کؤینک یارادان
ساخلاييدير قابيق ايله بدنیم
اؤزونو ایستی سویوقدان هاوادان

قالانیب اوستومه پامبیق کیمی قار
قیشدا اؤرتـر قورو بارماقلاریمی
هر پاییزدا آجی یئلرلر آیرار
قوللاریمدان ساری یارپاقلاریمی

بؤز کوله کلر دلی طوفان شپهسی
گاه دؤگشـلر دالیمی گاه دؤشومو
گاه نسیمین ده ملایم نفسی
آرام-آرام تـومارلار باشیمی

دوزدو یای ایستیسینه بیر علاجام
گۆرموشم یوز یارا سندن انسان
مهربانم گنه من بیر آغاجام
کۆلگه می کسمیرم انسانلاردان

مئشه ده باغچادا داغدا دره ده
هارد اولسام اورانین زیتیم
مئشه ده باغچادا داغدا دره ده
هارد وارسا اورانین شهرتیم

اگمه، سیندیرما جوان شاخکیمی
اگلش آلتیمدا بیر آز دینجل قال
منی لوت قویما سویوب کۆینگیمی
کۆلگه مین کۆلگه لیب فایداسین آل

باهار اؤز عطرینه یولدان کئچنی
گوللنده چاغیرار ایگده قوناق
پاییزی قیرمیزی دونلا بزه نی
بورویر اوستونو مرجانلی ساچاق

قلمه گؤیلره قالخیب بوی آتار
نازلانار زمزمه سی ایلن هاوانین
قوش ایچینده گئجه آسوده یاتار
اونون اوستونده کی یوکسک یووانین

حَیه طی یاسمن ایستر بزیه
گئیئر ایلده باهار پالتارینی
اگیلر گاه دا دوواردان کوچه یه
گؤسترر عطرلی سالخیملارینی

گولو یوخ یارباغی یوخ بیر گولدان
خاصیتسیز قوروو بیر داش کیمی دیر
قاباغی گولسوز آغاجسیز ایوان
یاوا منظرده کئچل باش کیمی دیر

بید مجنون دا باهارلار گووه نیر
ساجینین شکلینه ساللانماسینا
اگیلیب سانکی باخیب خیره لنیر
سویون آرام سورونن آیناسینا

سو كىنارىندا سۇيود پاركدى كاج
نە گۈزىل جىلوە ئىرىر اطرافىنا
نە مېللادى كى قوراندى آغاج
آدلانىيىدىر شىجرى سىجدى انا

اورمونون گۈيلو گۈزىل خان درەسى
او صفا رمىزىن آغاجلاردىن آلار
قوش اوچارسا يىوانىن مىنظرەسى
اوردا خىلوتىدە بوداقلاردا قالار

چاغيرار يايىدا شىھردىن دويانى
سو كىنارىندا سۇيود كۈلگەلىرى
و «سەلان» كىندى «قاسملى»، «سەكانى»
كۈلگەلىكلردە سىرىن چىشمەلىرى

دۇنگەلى داغلارى اۋتىدوكچە ماشىن
آخىدىر سانكى ياشىللىقلارى يول
باخاراق جادەيە بۇيرونىدە داشىن
گۈستىرىر داغدان اۋزون يولچويا كول

قولاق آس چایدا او داشلاردان آشان
کفلن دالغالارین نغمه سینه
کناریندا آغاج اوسته قونوشان
قوشلارین صحنه ده جیک جیک سسینه

گوئی سؤیود جرگه سی، اویناق قلمه
نه جلابخش اولو چای ساحلینه
اویسنا یاندا هامیسی جرگه له مه
سحرین یایدا ملایم یئلینه

یایدا گئت دریاسینا قالدقچینین
ساحلین گؤر نه گوزل عالمی وار
داغینین میوه لی باغ باغچاسینین
یاراشان ساحله خوش گؤرکمی وار

موغاتل کندی او داغلار گلینی
بزنیب بوللو باداملیقلار ایلن
دورو دریاسینی دینچ عالمینی
گؤرن انسان تاپیر آرامش جان

موغاتىلدا اگىب انجىر باشىنى

دۇشنىب دۇورەسىنىن تورپاغىنا

آلتىنىن قىرمىزى چانقال داشىنى

قاپايىب چىتر سىفت يارپاغىنا

بىندە گىت قىل تماشا دقت ايلن

اوشايل تابلوسونون نقشىنە باخ

چايى بىر آينەدىر زومروددن

ماوى گۇى اوستونە فيروزەى تاق

خلىقتا عصر حىردن آعاجام

اولدو جانسىز بىدنىم گاه دا اودون

اود تاپىلدى مىنى ياندىردى آدام

اولارام خىرجى نىهايتدە «اود»ون

قىرنلردىر ھىلە دە نقشىم وار

گىنە دە بەعضا ائوين سقىنىدە

بىنانىن سقىى چون استحكام آلار

تىرلىرىمدن سىتونون كىتىنىدە

لیریک شعرلر ۶۳

دگمیشم دردینه هر دؤوراندا
هم اوچان جانلیلارین هم یئری
مئشه میمونلاری دا انسان دا
هر زامان بهرهلنیدیر مندن

شاهنشین قصرلرین ایوانینا
دوزدولر گاه دا ستونلار مندن
گه تدی یاندرماغا تندیر یانینا
مئشه دن انسان اودونلار مندن

آغاجام پنجره ییم، گاه قاپی یام
مسجدین قبله سینین منبری ییم
گاه چکیش دسته سی گاه بئل ساپی یام
گاه دا ائو بالکونونون معجری ییم

گاه چیغیردار منی نجارخانادا
نَجّارین ارّه سینین دنده لری
گاه دا مندن دوزهلر کارخانادا
کاخلارین پیله سینین نرده لری

بىرى اكدى منى سىراب ائلهدى

قۇرودو تازە نەھاليم زامانى

بىرى تفرىحىنە اسباب ائلهدى

قىردى شكلىمدەكى شاداب بوتانى

ظاهراً بىردى بشر خلقتە

ايكى دىر لاكن او بىر صورتە

بىرى انساندى ملك سىرتە

بىرى انساندى يامان خصلتە

آدى انسان اولان اولسا انسان

اشرف و افضل مخلوقاتدیر

آدى انسان اؤزو اولسا شيطان

او داهى ارذل مخلوقاتدیر

دوزدو ياي ايستى سینه بىر علاجام

گۆرموشم يوز يارا سندن انسان

مهربانم گنه من بىر آغاجام

كۆلگه مى كسميرم انسانلاردان.

ایکینجی بؤلمه:

غزل لر

يار عشقیندهیم

عاشق دیوانهیم من نازلی یار عشقیندهیم
 عاشقه رحم ائتمهین بیر عشوه کار عشقیندهیم
 بلبل شیدایم اما بیر قفس کونجوندهیم
 سرو سوسن حسرتینده، لاله زار عشقیندهیم
 کئچدی عۇمروم غملى دۇوراندا کۇنول شاد اولمادی
 بیر خزان فصلینده لاکن نوباهار عشقیندهیم
 آلامیشکن درد - غم الدن جوانکن جانیمی
 غصه سیز - غمسيز گۆزل بیر روزگار عشقیندهیم
 نوباهار اولدو گول آچدی یئتدی بولبوللر گوله
 من هله هجران الینده گولعذار عشقیندهیم
 سن جفادن قدیمی بوکسن اگر بوک ای فراق
 من خومارگۆز، قدی رعنا بیر نگار عشقیندهیم
 بیله گزمگدن نشانی چۆللیرى قصدین نه دیر؟
 خسته بیر صیادم، ایتگین بیر شکار عشقیندهیم.

سنسيز

چکیر ای بلبل شیدا بو چمن غم سنسيز
صحن گولشنده اولوب ذوق و صفا کم سنسيز
کوسمه گولزاردن ای بلبل اماندير، گوللر
بیر سکوت ایچره توتوب جمله سی ماتم سنسيز
لاله نین باغری اولوب قان قالیب آغلار نرگس
آخیدیب گؤزدن اوزه قطره ی شبنم سنسيز
بئله ظنّ ائتمه کی ای گول سنی سئومیر بولبول
سنی گؤرجک دیل آچار گولمز او بیر دم سنسيز
آتش عشقده سن یانسان اگر پروانه
غم هجرینده اریر صبحه کیمی شمع سنسيز
تاپیل ای قامتی شوخ گؤزلری زیبا جیران
یوخسا صیاد ائده جک چؤللری برهم سنسيز
یارین عشقینده نشانی بو قَدَر آغلارسان
او نه دن بس گزر آسوده و خرم سنسيز؟

پىرىشانىم

پىرىشانىم نىگارنىم گۇرموشىم آرتىق جفا سىندى
شكائىت ئىلىرىم آخىر سىنى ئى بى وفا سىندى
دەندىم: مەن عاشقىم رەم ئات. دەندىن: دىوانە سەن گۈلدۈن
مەنى دىوانە كىم ئاتىمىش سۈيى ئى آشنا سىندى
دەندىم: ئەللى نەدىر بىس مەن غەمىم مەن اضطرابىم وار
دەندىن: عاشقىن ھەرگىز ئال گۈتۈرمىز ماجرا سىندى

غزل لیر ۶۹

مرۆت ائيله، سن درديم يئتير درمانه وصلين له
ساغالماز قلب مجروحوم اگر اولماز دوا سندن
دل ديوانه مي آباد قيلماق سنجون آساندير
بو ويران چونكي سندن دير گرک اولسون بنا سندن
تعجب دور گؤزلرده نه دن لطف و کرم يوخدور
کی بير بوسه دگيل ممکن آلام من بينوا سندن
اولار گؤز ياشلاريم دريا سنی غرق ائيلر آخرده
قصاصين من پریشانين آلا رای مهلقا سندن
يوخام من خاک پايينجا سنین لاکن سنی بيرگون
چکر آغوشونا تورپاق اولار کامی روا سندن
سنى اغيار ايلن گؤرمک منيم چون خيلى مشكلدير
اونو کيم من آلانمام قورخورام اغيار آلا سندن
نشانی آه و زار ايلن سنه چوخ دردسر وئرميش
گوناهيم عفو قيل دلبر خطا مندن عطا سندن.

مرداد ۳۱/۸/۵

اولا بیلمز^(۱)

سنسیز گۆزه لیم جان ائویم آباد اولا بیلمز
دلدارلیغین اولماسا دل شاد اولا بیلمز
خوشدور منه امید وصالیندا خیالین
گول صورتین یادی کیمی یاد اولا بیلمز
رنگین کیمی گوللرده گۆزل رنگ تاپیلماز
قدین کیمی خوش سرو له شمشاد اولا بیلمز

۱- آشاغیدا یازیلان شعرین اون بئیتی دفعه لرله اورمیه رادیوسوندان و هم اورمیه ده یازیلان امانت روزنامه سینده «گونه لیگینه» و آقای اسدی نین منتشر ائتدیگی شعر تونقالی آدلی کتابیندا چاپ اولموشدور. منیم همین شعریم نه دن ایسه بیر فردین حقارت و خودبین لیک حسینی تحریک اتمیشدیرکی شعر گورمگه و ائشیتمگه تحمل ائده بیلمه ییب، حورمت حریمین آياقلا ییب آلتی بئیت لیک ناشیانه و توهین آمیز شعرینی کیچیک بیر ورقده ماشین نویسلک اندیب منیم الیمه وئرمیشدیر. آنلاشیلان بو مسئله نین آردیندا شاعر اولماق ایسته یین بیر تبریزی ده اؤز قانمازلیغینی بیر پارچا اردمسیز شعرینی ده گؤستمیشدیرکی متأثر اولوب جوابسیز قویما ماغیمی گرکلی بیلدیم.

عشقینده اگر اولماسا اخلاص و حقیقت
توفیق وصال عاشقه میعاد اولا بیلمز
عاشق اودو کی جان قویا معشوق یولوندا
برهان وفا ناله و فریاد اولا بیلمز
اولسان دا عروس چمن ای گول گنه بولبول
دؤزمزسه تیکان قهرینه داماد اولا بیلمز
هر عاشق اگر اگلشه فرهاد یئرینده
گؤستمهسه اؤز سعینی فرهاد اولا بیلمز
فرهادین آدین داغدا کولونگون سسی یایدی
فرهادلیغین شرطی همین آد اولا بیلمز
توصیفایله پاییزی باهار ائیهله مک اولماز
آذر دخی فروردین و خرداد اولا بیلمز
معلومدو شکر شیرین اولار دوز دا یقین شور
هرگز آجی ایستوتدا شیرین داد اولا بیلمز
تعلیم آلان اولده معلّم اولار آخر
درس آلمایان اوستاددن اوستاد اولا بیلمز

سۇر بىلمەدىگىن درىسى بىلنلردن اوتانما

ايرادى سوروشماق سىنە ايراد اولاي بىلمىز

شەرىن آتاسى عشق، آناسى ذوق و ھىندىر

خالىق اونا تىك سىن و «و» و آد اولاي بىلمىز

ھىر اودلو قىلم شەلە وئىرر ذوق اوجاغىندىن

ھىر كىسە ھىمىن ذوق خىداداد اولاي بىلمىز

ھىر يوكىلىشىن پاىەسى دىر مەكتەب ھىرەن

مەكتەبىز اولان جامەە ارشاد اولاي بىلمىز

بىر جامەە گىر اولماسا ھىلم اىلە مەھەز

ذلت قىسىندىن چىخىپ آزاد اولاي بىلمىز

اىشسىزلىگە سون قويسا اگىر كىشت اىلە سىنەت

فىقر اىلە فىساد اۋلەكەدە اىجاد اولاي بىلمىز

پىروانەسى يوخ نەقلى ساتىر سۇز تىباغىندىن

بىزادىر او مەتقال ساتا؟ قىناد اولاي بىلمىز؟

شەرىر ۱۳۶۹

جانان گرک اولسون

عاشققلر ایچون دلبر جانان گرک اولسون

عاشق اولانین دردینه درمان گرک اولسون

هجران نه قدر بوغسا دا سن اینجیمه کؤنلوم

عاشقسن اگر آتش هجران گرک اولسون

جاناندان اوزاق اولسان اگر آغلا فغان ائت

چون رسمدیر عاشق گؤزو گریان گرک اولسون

فرهاد نئجه گور شیرینه ائتدی جانی قوربان

عاشق جانی جانانینا قوربان گرک اولسون

فرهاد، داغی چاپ شیرینین عشقی ایله یورولما

عشقین گوجونه مشگل ایش آسان گرک اولسون

یار-یار دئیهرک بیر بیله غم چکمه نشانی

عاشققلر ایچون دلبر جانان گرک اولسون.

اۆلدوردو منى

دانیشیدیقا شیرین شیرین سۆزلىرىن اۆلدوردو منى
 آلدی جانیم عشوهرلىن نازلارین اۆلدوردو منى
 آهو گۆزلوم، بیر دىء گۇروم باخیشیندا نه وار سنین؟
 سالدى يانار عشق اودونا گۆزلىرىن اۆلدوردو منى
 اگرى قیلیجدى قاشلارین کیرپیگین اوخلار کیمی دوز
 اگریلرین پارچالادی دوزلرین اۆلدوردو منى
 بوسه لیبندن ایسته دیم تلسمه تئزدی هئی دئدین
 قوتارمادی سنین ده بو تئزلىرىن اۆلدوردو منى
 ایللره دۇندو آیلارین غنچه گولوم آچیلما دین
 صبریمی کسدى یایلارین یازلارین اۆلدوردو منى
 بیلمه دیم اوولاغین سنین تیکانلی داشلی دیر بئله
 یوردو مارال بو داغلارین دوزلرین اۆلدوردو منى
 آهیم اوجالدى بیر گئجه یاندى بیر اولدوز دئدی کی
 بسدیر علی آه جگرسوزلارین اۆلدوردو منى
 هاواسی بن دین اورمو جان وئردیسه من نشانی یه
 آلدی اونو آلا گۆزلو قیزلارین اۆلدوردو منى .

صدقلى جانان

ای کاش کی بیر صدقلی جانانیم اولایدی
یا محنت هجرانه دؤزن جانیم اولایدی
بولبول کیمی فریاد و فغان ائیله مه یه ایـدیـم
گولزارده بیر سرو خرامانیم اولایدی
نه دل وثریب او زلف پریشانی سئوه ایـدیـم
نه هجره یانان قلب پریشانیم اولایدی
نه عاشق اولایدیم او خومار گؤزلو نگاره
نه درد غمیم آه ایله افغانیم اولایدی
یا بوسه و صلی منه درمان وثریله ایـدی
یا چاره قیلان دردیـمه درمانیم اولایدی
آسان ایـدی او دلبر جانانه یئتیشـمک
من قلبده گر دلبر جانانیم اولایدی
بی صدق وفاسیزلار آدین چکمه نشانی
کاش سؤیله کی بیر صدقلی جانانیم اولایدی.

نه بيله ايديم؟

يار اوزگه يه قسمت اولاجايميش نه بيله ايديم؟

كۈنلومده اوميديم قالاچايميش نه بيله ايديم؟

دونيا بئله بى رحم و جفاكار اولاجايميش

قان ايله بو قلبم دولاجايميش نه بيله ايديم؟

ببر قوش كيمى گولزارده مسكن توخوموشدوم

طوفان اونو ويران قىللاجاييميش نه بيله ايديم؟

او نازليجا جيرانه كۈنول وئرمز ايديم من

صياد اونو الدن آلاجاييميش نه بيله ايديم؟

عشقين له گول آچميشدى گۈزل گلشن عؤمروم

هجرين له ساراليب سولاجاييميش نه بيله ايديم؟

درمان طلبى ايلن سنه دل وئردى نشانى

دردين اونو ديلدن سالاجاييميش نه بيله ايديم؟

سايە سالىبىدىر

زولفون گۆزەللىم سايە او سىمايە سالىبىدىر
گول اوستونە رىحان ائىلە بىل سايە سالىبىدىر
عشق آتشىنى گول اوزون اى سئوگىلى دلبىر
من عاشقە من بلبل شىدايە سالىبىدىر
خالىن يادا دوشىك دۇيونور قوش كىمى قلىبىم
حوسنون دل بى تابىمى غوغايە سالىبىدىر
بىر بوسە تىمنا ائىلەسم اينجىمە مىندن
عشقىن مىنى دلبىر بو تىمنايە سالىبىدىر
اوقىامت زىبانى گۇرندىن بىرى كۇنلوم
بولبول كىمى مئىلىن گول رىعنايە سالىبىدىر
وصلىنلە نجات وئر گۆزەللىم، عاشقى، ھىجرىن
غم گىردابىنا دالغالى درىايە سالىبىدىر
گۆز ياشىمى گۇرچىك دئدى عارف كى: نشانى
مەرىن گىنە دە بىر گۆز شىھلايە سالىبىدىر.

فراق

آغلارام دائم سنین فراقیندا دلبریم
گوزم مجنون کیمی سوراقیندا دلبریم
آخان بو گوژ یاشلاریم کاسه صبردن دیر
داشیب تۆکولور هجرین اوجاقیندا دلبریم
بیر لحظه راحت اولماز خیالیم قوشو دائم
گزر شمشاد قدّینین بوداقیندا دلبریم
عشق آتشینده یانان عاشقه رحم ائیله گل
بوسه وصله یئر وئر یاناقیندا دلبریم
چیخ بولوتلار دالیندن بدرلنمیش آی کیمی
ایشیقلا نسین جان اتوی چراقیندا دلبریم
گل باشیم اوسته بیر دم مریض عشقم ای شمع
پروانه تک جان وئردیم ایاقیندا دلبریم
بو عاشیقین خیالی بیر لحظه سنسیز دگیل
وردی سنسن دیلینده دوداقیندا دلبریم
وصالین نشانی به گر چه میسر دگیل
رؤیاده گئجه وارسان اوتاقیندا دلبریم.

اۈگىئە

نە عىب سالىمىش ايدىق آە الە فرىست اۈ گىئە
 نە غنىمت و عزيز ايدى اۈ ساعى اۈ گىئە
 قولونو بوينو ما سالىمىشى بىر آى اۈزلو نىگار
 دولانىرىدىق اىكىمىز باغده خلوت اۈ گىئە
 نە صفالى ايدى اۈ گولشن نە صفالى ايدى اۈ باغ
 نە فرىخ بىخش ايدى جانان ايله سىبىت اۈ گىئە
 نىئە زىبا ايدى سىرا، نىئە مەتاب ايدى چۇل
 نىئە آرام ايدى دونىا و طىبىعت اۈ گىئە
 باخاراق قىز كىمى اۈز عكسىنە آىىنەده آى
 نە گۈزل وئرمىش ايدى چىشمە يە زىنت اۈ گىئە
 سىخىلىب باغرى ما گول اۈزلو شىرىن دىللى اۈ يار
 گۈستىرىدى مەنە عشق ايله مىبىت اۈ گىئە
 اۈيانىب گۈردوم اۈ يۈخدىر دندىم افسوس افسوس
 اۈ نە رۇيا ايدى گۈردوم اۈ نە سالىت اۈ گىئە
 اۈنو بىر لىظه نشانى يۈخودا گۈردون اكر
 قالىدى بىر عمر سەنە آتىش سىرت اۈ گىئە.

اویناسین

اس سحرکن ای صبا اس قوی چمنزار اویناسین
لاله لر گوللر اویناسین باغ و گولزار اویناسین
بلبل شیدا دیل آچسین شور سالسین گولشنه
بولبوله گوللر ائدیپ اؤز عشقین اظهار اویناسین
اویناسین قوشلار بوداق اوسته بوداقلار اویناسین
شادلیغیندان شوقه گلسین شاخه ده نار اویناسین
لاله، گول، بولبول، بوداق، سنبل، سراسر باغ، چمن
عشرته غرق اولسون عالم هر نه کی وار اویناسین
لاله شببنم له دولو پیمانه وئرسین بولبوله
عاشق ایچسین باده نی معشوق دلدار اویناسین
هر طرفده مجلس اولسون تارچی چالسین شور ایله
شوره گلسین سینه سینده تارچی نین تار اویناسین
یاری چک بئر خلوته پیمانه دولسون باده دن
سن غزل باشلا نشانی نازنین یار اویناسین.

بولبول كىمى

آغلارام بولبول كىمى دائىم چمن عشقىندە من
 بى قارام گولدن اۆترو ياسمن عشقىندە من
 گر گول عشقىندە سارالمىش رنگى سولموش بولبولون
 سولموشام گول اوزلو بىر شىرىن دهن عشقىندە من
 مېتلايم درده، ھىجرىندە او رعنا دلېرىن
 دلرېا بىر اينجەبئل، نازك بدن عشقىندە من
 دام ائىدىب زولفون منىمچون خالىنى دن ائىلەمىش
 دوشموشم قوش تىك اودوركى دامە، دن عشقىندە من
 دامىنىدن قىلمىشام پىمان اونون ال اوزمەيم
 اوزمەرم ال، اولمارام پىمان شىكن عشقىندە من
 يارە يىتمەكچون گرەك سەمى ائىلەيم فرھاد تىك
 وصل شىرىنچون اولام بىر كوهكن عشقىندە من
 سؤىلە طوفانلار نشانى پوزماسا گولزارىمى
 آغلامازدىم بىر بئەلە سىرو و سمن عشقىندە من.

گۆرورم

قارا قیش گئتدی سراسر بزه نیب گول دو جهان
باخیرام هر طرفه باغ ایله بوستان گۆرورم
بزه نیب باغ ایله گولزار، گلیب فصل باهار
گنه ده بلبل شیدانی خرامان گۆرورم
اری ییب شاختالی قار گئتدی بوتون دوزلردن
آچیلیب باغ و چمنده گول و ریحان گۆرورم
باخاراق بوللو یاشیللیقلارا حیران قالیرام
داغلارین دامنینین گوللرین الوان گۆرورم
دۆزوب هجرانلارا بولبول یئتیشیب گولزاره
اوتوروب ذوق ایله گول اوسته غزلخوان گۆرورم
داغیلیب قارلی بولوت گئتدی بوتون گۆیلردن
قیزاریب شانلی گونش نورونو تابان گۆرورم
بو گونشدن آلاجاقدیر هامی بیر تازه حیات
گوله جک خلق، گۆزل عصر ایله دؤوران گۆرورم.

ئايىلەمە دىوانە منى

او قارا زولفسو ھۇروب ئايىلەمە دىوانە منى
 بئىلە مەجنۇن ئايىلەمە سالىما بىيابانە منى
 گۈزەللىم آتاش ھەجرىندە يانئىب اودلانئىرام
 آز قالير كى آلووم قالدېرا آسمانە منى
 آيرىلىقدان توكنير صبر، قرارىم كسىلير
 يانئىرىب ياخما گۈزل آتاش ھەجرانە منى
 قانادىم اودلارا يانسا گنە من اينجىمىر
 شمع تەك ئايىلەمىسەن باشىنا پروانە منى
 مەگر عاشق جانى جانانىنا قورىان ئايىلەمەز؟
 خوشدو قورىان ئايىلەمەن گراو شىرىن جانە منى
 سئوگىلىم عاشقىنىم سەندەن ال اوزمەم اونو بىل
 اود ووروب اودلا سالار آتسالار عەمانە منى
 بىل نىشانى سەنە بىيەودە كۈنۈل وئىرمەز ايدى
 گول جەمالىن دىر ائىلەن عاشق دىوانە منى.

كۆنولده حسرتيم واردير

فراقيندا سنین ياريم كۆنولده آه زاريم وار
نه سنسيز خوش حياتيم وار نه خوش بير روزگاريم وار
نئجه مەتدی باغلی دیر قولوم زنجیر بیر زولفه
نه ال آزاد اولور نه دیل نه الدە اختیاریم وار
نئجه فرهاد شیرینی سئویب مەجنون لیلینی
منیم دە دلبریم سن تەك گۆزل بیر نازلی یاریم وار
همیشه لالەنی بولبول دیلینده بیر شعار ائتمیش
منیم دە سن کیمی ای گول دیلیمده بیر شعاریم وار
روادیر می اؤلوب گئتسین نشانی چاتمیش کامه؟
كۆنولده حسرتيم واردير گۆزومده انتظاريم وار.

مبتلاى درد

فراقیندا سنین یاریم یازیق کۈنلۈم فغان ائیلر
 دیلیم یار یار دئییب دائم سنی ذکر و بیان ائیلر
 خیالیم سندن آیریلماز کۈنۈل ائتمیش سنی مسکن
 همیشه بلبل شیدا گولستانی مکان ائیلر
 حیات سنسیر نه لازمدیر؟ حیاتین چشمه سی سنسن
 سنین عشقین منی ساییسیر بلالردن نهان ائیلر
 دئدیم دردیمی لقمانه دواسین بیلمه دی لاکن
 سنین درمانین ای دلبر منی بوندان جوان ائیلر
 هدردیر درد عشقی خلقدن گیزلتمگیم چونکی
 گۈز آغلارکن اوره ک پنهان ائدن دردی عیان ائیلر
 ایچیم پنهان ائدن دردی اوزوم گۈستردی چون هر کیم
 اوره کده گیزلی دردیم اولدوغون اوزدن گومان ائیلر
 نشانی مبتلاى درد عشقین دیر سنین ای جان
 بو درد عشق اونون آخر جوان قدین کمان ائیلر.

گۆز لرین

اویخومو گۆزدن آلیب ای شوخ او شهلا گۆز لرین
باغ ریمی قان ائله ییب ای ماه سیما گۆز لرین
غرق ائدیر باخدی قجا حیرت، اۆلدورور حسرت منی
دینج ساحل دیر می یا طوفانلی دریا گۆز لرین؟
قاشلارین ائتمیش کمان کیرپیکلرین اوخ ائیله میش
جانیمی آلماق ایچون اولموش مهیا گۆز لرین
عشق و ادراک اهلینه مین نقشی مین ایفاسی وار
گۆستریر وسعتلی بیر تصویر معنا گۆز لرین
درد پنهانیمدن ای مه گر دگیلسن باخبر
دیدۀ گریانیم باخسین او زیبا گۆز لرین
اوخ کیمی کیرپیکلرین یئتمیش نیچون اطرافینا
ائیله ییب یوخسا نگاریم قصد دعوا گۆز لرین؟
خدمت عشقینده گر ائتمسم خطا عفو ائت منی
الدن آلمیش هوشومو ای قلدی رعنا گۆز لرین
گر نشانی قیلسا مسکن چؤللری مجنون کیمی
بیل اونو ائتمیش گۆزل ولگرد صحرا گۆز لرین.

رۇيادە گئىجە

رۇيادە گئىجە دلبىر جانان سنى گۇردوم
 اى گول سنى اى ساچلارى ريحان سنى گۇردوم
 گزديم نه قدر باغ ملاحته دولانديم
 بىر اوردا گۇزل سرو خرامان سنى گۇردوم
 صحرالارى مجنون كىمى باشدان باشا گزديم
 هر بىر يانا باخديم گنه جانان سنى گۇردوم
 هجرانه دۇزوب بىر گئىجە ياتديمسا دا لاکن
 رۇيادە گنه اى مه تابان سنى گۇردوم
 ائتميشدين ازلدن منى عاشق اودور علّت
 رۇيادە ده ظاهرده ده هر آن سنى گۇردوم
 يانديمسا اگر آتش هجرانه نهايت
 وصل اولدو نصيبم لبى خندان سنى گۇردوم
 چوخ گزدى گۇزل اووچو تک آردىنجا نشانى
 آخىردا گليب نازليجا جيران سنى گۇردوم.

آیریلدی

دوشندن آیری جاناندان توانیم تندن آیریلدی
جانیم جانان ایملش جانیمدا جانیم تندن آیریلدی
محبت عالمن ادراک اندیب بیمار اولان گوندن
نه من دردیمن آیریلدیم نه دردیمن مندن آیریلدی
دگیل بیهوده نالان باغبان کام آلمامیش گولدن
خزان باشلاندی طوفان ووردو گول گولشندن آیریلدی

اورە كەدە شوق خىرمن قونماق ايسىتركن قونان لحظه
 توفىك سىسلندى قوشلار قونمايش خىرمندىن آيرىلدى
 ياي آردىندا خزان گە تدى، خزان قىش گە تدى قار ياغدى
 دن اورتولدىو گۇيرچىن دويماميش كۇوشىندىن آيرىلدى
 ازلىدىن نقش دونىادىركى دعوت سىفرەسىن آچدى
 قوناقلار قوندو دىلىندى نهايت دىندىن آيرىلدى
 بو دونيا بىر گۇزلىدىر دامن وىلىن توتان ھىركىس
 نە جور توتىموشىدو دامننى او جور دامننىن آيرىلدى
 گلىب ھىسرتلە ھىركىم قوردوغو مىسكىندە يىتر توتىدو
 گىدىب ھىسرتلە بىر گون عاقىبت مىسكىندىن آيرىلدى
 نىشانى آشنالردىن نىشان التفات اومما
 قوجالدىن گىتتى مىحبوبىت عزت سىندىن آيرىلدى.

وقف قیلدیم جانیمی

وقف قیلدیم جانیمی بیر عمر جانانیم سنه
جان عزیزدیر جانان آر تیق یوخدو قوربانیم سنه
غم چکیب دردین له یاندیم یانمادین سن دردیمه
اولمادی مشهود هرگز قلب سوزانیم سنه
داغ یورولدو تیشه سعیم یورولماق بیلمه دی
اولمادی مفهوم هیچ تیشه مده طوفانیم سنه
هانسی پیسلیک منده گوردون موجب قهرین نه دیر؟
نئيله میشدیم یاخشیلقدان غیری من جانیم سنه
چون دوزه دوز اگری یه اگری پیسه پیس دیر دئدیم
اینجیدین خوش گلمه دی اقرار میزانیم سنه
من سنین دردین له یاندیم یانمادین سن دردیمه
خلق آراسیندا مثال دیر یان منه یانیم سنه
درد وار درمانی یوخدور درد وار درمانی وار
نااومیدم قالسا گر انجام درمانیم سنه

ايندى جولان وور سوارىم، قوو، آياقلا، از منى
 آچىدىغىم ميدان سىنىڭ دىر كىندى ميدانىم سىنە
 اى وفاسىز آيرىلىق بىلمىزدىن اصلاً سىن نە دىر
 آيرىلىق درسىن يىقىن اۋىرتدى شىطانىم سىنە
 اىچ بولاندىرماقدا بس واضحدى شىطان نىيىتى
 فەھم قىل عىقلىنلە تەفسىرىندى بىرھانىم سىنە
 يادە گىلدىكجە اونو قووما، عزيز توت خاطرىن
 شىكۈە بىختىمدىن گىتىرىمىش روح مەھمانىم سىنە
 بوينوزوم بۇركۇمدە ھىچ اوز ھىچ دە آستار دىلمەمىش
 ضامنىم دىر قوولۇما سۇگىند قورآنىم سىنە
 موجب تەكدىر خاطر اولسا شىعرىم عفو قىل
 بىر مزاحم دوشدۇ گۇزدىن اشىك غىلطانىم سىنە
 سىن دە اى قبرىم داھا بىر آيرى سۇقات اىستەمە
 بس دىگىلىمى گە تەدىگىم قىلىم دىلو قانىم سىنە؟
 حاصل عۇمرون نىشانى قىالدى سىندىن عاقىت
 مىن داغ اوستىن داغلانان بىر قىلب گىريانىم سىنە.

باخ

دلبریم بیر لحظه گل من عاشق نالانه باخ
گۆز یاشیمدان ای نگاریم باغلانان عَمّانه باخ
بیر طرفده مجلس عیش و نشاطی سئیر قیل
بیر طرفده عرشه قالدخان ناله و افغانه باخ
بیر طرفده نو ماشینلاردا گزن اشرافی گؤر
بیر طرفده دسته - دسته بی سر و سامانه باخ
بیر طرف ارسیز قادینلار ناله و فریادینا
بیر طرفده معترض لرله دولان زندانه باخ
بئش نفر مالک اولوبدور ناز و نعمت ایچره غرق
یوخلامیش دیوار دیبینده ملّت عربانه باخ
بیر طرفده ظلم الیندن قانه دؤنموش قلیلر
بیر طرفده بی خیال ارباب ایله اعیانه باخ
بو نه کیفیتی یارب بو نه عالم دیر نه حال؟
حقّی بیر خلق ائتدیگین انسانه باخ انسانه باخ.^(۱)

کابوس دونیاسی

چاغیریر سانکی منی آلتینا یورقان بو گئجه
جانیمی غملر الیندن قیلا پنهان بو گئجه
گیریرم بستره شاید یوخوم امداد ائلهیه
قورتولام محنت بیدارلیغیمدان بو گئجه
بیلمه میشدیم وار ایمیش بیر گئجه ده آیری گئجه م
بورویوب هریانی بیر قورخولو طوفان بو گئجه
گؤتوروب هر یئری ظلمت یول ایتیپ ایز قاریشیب
ایستیریپ ظلمت ایچینده یولو کروان بو گئجه
یئر اوزون وحشت آلیب گؤیده آی اولدوز بوغولوب
قوجا قوردون قوزو چنگینده وئریر جان بو گئجه
قیسیلیب کۆرپه چیچکلر کیری ییب قوش یووادا
باغیریر جنگل ایچینده قارا خورتدان بو گئجه

جیر جیر کلر یوموب آغزین هره بیر چاتدا سوسوب
ایلان آغزیندا زهر وورمادا جولان بو گئجه
کپنکلر ده قساجیب کوللارین آلتیندا جوموب
وئرلیب کثرت خفاشلارا میدان بو گئجه
چیغیریر سئرحه قارانلیقدا آمانسیز چابالیر
بایقوشون قانلی دوداغیندا هراسان بو گئجه
دویولور هر نه ده یاس رمزی اولوم قوخسو گلیر
چاغیریر هئی گنه جنگل دنوی قان-قان بو گئجه
قایناشیر قورد ایله چاققال اولاشیر کافتارلار
سالیب اقصالر دهشت بو بیابان بو گئجه
نه آمان وار نه اومود وار نه بیر انسان گؤرونور
چاخناشیب جوشمادادیر مین جوره حیوان بو گئجه
دادا فریاده یئتن یوخ جانانوارلار داراشیب
هره بیر یاندا اودور طعمه سین آسان بو گئجه
گئجه-گوندوز سن ایلن واردی بو کابوس خیال
اونو گؤستردی نشانی سنه رؤیان بو گئجه.

دىلىن گۇيچىك، سۇزون گۇيچىك^(۱)

غرور حوسنە دولموش گۇزلىرىن پىمانە پىمانە

آلىپ آرامشىم الدن باخىر مستانە مستانە

علاج درد ھجرىن چون گزىر حسرت دىارىندا

كۇنول درمان شرابىن اختارىر مېخانە مېخانە

۱-بو غزلىم آنكارادا سەيدىن آپارتمانىندا يازىلمىشىدىر.

یانان پروانه یم من، سن چراغ جذبۀ خلقت
دولاننام باشینا جانان سنین پروانه پروانه
دوچار اولموش بلای عشقه بیر دیوانه قلبیم وار
او ویران سنده دیر قویما قالا ویرانه ویرانه
اوزون گۆیچک، گۆزون گۆیچک، دیلین گۆیچک، سۆزون گۆیچک،
دوزولموش آغزینا دوردانه لر دوردانه دوردانه
چتین گردابدیر عشق عالمی بیر آیری عالم دیر
چکیر زنجیر تک زولفون منی دیوانه دیوانه
گوروب آنلار او زیبا گۆزلرین وورغونلوغوم حدین
بو حیران گۆزلره باخسان بیر آز فرزانه فرزانه
صداقت اومدوغوم سندن، صداقتدن دوغور منده
چون عشقیم عشق صادق دیر دگیل افسانه افسانه
سئویمکدن و سئومکدن زیان کیم گورموش عالمده
اوره کدن باخ منه باخما گولوم بیگانه بیگانه
طریق عشقدن چیخما نشانی اهل عرفان اول
جهالتدن کنار اول گئت چکیل عرفانه عرفانه.

فەتنە تۈلكى

فەتنە تۈلكى ئۆلمە ھەلە قال ھا قال

يىغىشما سىن قۇي ارادان قالما قال

قورقۇ قورۇ بىسان گەنە دە قورۇ ھا قورۇ

فەتنە سالىبسان گەنە دە سال ھا سال

مەگە يە گەت ئىواب قازان بول ھا بول

تۈبە قىلىپ جەتتە تاپ يول ھا يول

ھىرىلدا، گۈل، غەيىت ئىلە قايىت گۈل

باشلا گەنە ھەر گۈن ھا گۈل ھا گۈل

قور دىلى نىن وئىر ئىلە بىل ھا بىل

سۆز بىزە يىپ قۇي آغزىنا دىل ھا دىل

آيرى سالىب قارداشى قارداشىنىدان

دور دالىدان باخ كەت ئىلە گۈل ھا گۈل

وور دۆھولون گورولده سین گورھا گور
قوی دوده گین دورولده سین دورھا دور
نوختا ووروب قانمازی چک میدانا
چال اویناسین پالانلا، مین سورھا سور

چالیش دوزهلت قاریشقادان قازھا قاز
شار بوراخیب قات آرانى پوزھا پوز
اوزومدن اۆپ اوزده منى تومارلا
دالدا دریندن کؤکومو قازھا قاز

دیء جارلا سین جارچیلارین جارھا جار
قارقالارین قاریلداسین قارھا قار
اولماسا دا بوینوزو اسکندرین
قوش باشینا دئسینله قوی وارھا وار

ساغا ناساغ ناساغا دیء ساغ ها ساغ
آغا قارا قارایا دیء آغ ها آغ
بیر داریدان سعی ائله مین داغ دوزهلت
بیغ گنه ده داغ اوستونه داغ ها داغ

اکدین عداوت توخومون اک ها اک
چکدین اؤزون نقشه سینی چک ها چک
بیر-بیرینه دوشمن ائله دؤوره نی
تفرقه سال قوی قالالار تک ها تک

بیرلیگی پوز قوشلارا دیء کیش ها کیش
اورکلره وور یارا سوخ شیش ها شیش
دورما چالیش سو بولاندير، بالیق توت
ییء گون به گون نهنگه دؤن شیش ها شیش

فتنه چی نین حیله سی وار؟ چوخ ها چوخ
اوتانماسی قورخوسو وار؟ یوخ ها یوخ
هر آدام کی اوتانمادی قورخمادی
شیطان اونا دوشمه یاخین قورخ ها قورخ.

اوچونجو بۆلمە:

مناسبت لىر

نوروز

بەبە تىزە ايلدىر گىتىرىپ بايرامى نوروز

بايرامىنى تىبرىك دئىير «نوروز» «نوروز»

عشق ايله محبتله قوجور بهرامى بهرام

شوق ايله گولر اوزله اۋپور بايرامى بايرام

گوللردن عجب دسته توتور گوللره گوللر

صدق ايله سئوینچ ايله سىخیر اللرى اللرى

مهر ايله شفقتله باخیر گۈزلره گۈزلر

خوش سۈزلر ایلن قارشىلاير اوزلری اوزلر

بول سوقاتیلان یاد ائله بیر دلبری دلبر
شال چارقاتیلان شاد ائله بیر ایستری ایستر^(۱)
شاد اولسون او کس کی بیر اورک شاداولا اوندان
آباد بیر ائو کی بیر ائو آباد اولا اوندان
قار گئتدی، بوران گئتدی، اثر قالمادی قیشدان
گۆی گورلادی، تورپاق گنه جان تاپدی یاغیشدان
چایلاردا قوووب دریالارا بوزلاری بوزلار
سیلیکب قانادین ماهنی دئییر قازلارا قازلار
قارلار اری ییب چایلاغا دولدو چایا دؤندو
چایلار قاریشیب بیر-بیرینه دریایا دؤندو
گور-گور آخاراق چایدا سورور دالغانی دالغا
مین-مین سورونور دالغا آخیر دریایا دریا
یاز گلدی بزر چؤللری گوللرله چیچکلر
هر چؤلده چمنده گنه اوینار کپه نکلر
قول-قول اوزانار گوللو بوداقلار باغا باغدان
صف-صف سورولر قالخیب آشارلار داغا داغدان

كېپ-كېپ بورويرلر گولو گول رىحانى رىحان

قات-قات قارىشارلار آلا آل الوانا الوان

جېك جېكلە وئىر ياز خېرىن سىرچە يە سىرچە

دومسوكلە اوياتماق دىلە يىر غىنچەنى غىنچە

شاد اولسون او كس كى بىر اورەك شاد اولاندىن

آباد بىر ائو كى بىر ائو آباد اولاندىن

ھەر قولدا بوداقدى قارىشىر قوشلار قوشلار

دومدوكلەر دومدوك دولاشىر باشلار باشلار

اوغلوم، او قوشون رنگىنە باخ گۇر نە گۇزلىدىر!

آوازىنا آھنگىنە باخ، گۇر نە گۇزلىدىر!

قۇي پىر وورۇب آواز اوخوسون باغلار ايچىندە

قورسون يوواسىن شاخەدە يارپاقلار ايچىندە

رحم ائىلە، دىلب قارنىن آغاجدان يىترە سالما

دىن وئىرمە سو وئىرمە اونا اما جانىن آما

قۇي اووچو، خورامان قونا داشدان داشا كھلىك

كھلىكلر ايلن اويناي قاققىلداش كھلىك

آزاد یارانسیبیر اولوب آزاد اونا داغلار

انسان اول هئچ عنوانایله قیلما اونا آزار

شاد اولسون اوکس کی بیر اوره ک شاد اولا اوندان

آباد بیر ائوکی بیر ائو آباد اولا اوندان

آرزوم بونادیر خوش گتیسین ایللری ایللر

شادلیقلاری بؤلسون آرادا ائللره ائلر

شاد اول وطنیم جان اولا قوربان سنه مندن

اوغروندا نثار اولماغا فرمان منه سندن.

۳۰ اسفند ۱۳۷۰

تبعید شعری^(۱)

آخشامدیر گونشدن قالمایش اثر
قارانلیق بوروموش اورومیانی
چکیلمیش هاوایا قارا پرده لر
توتولموش بولوتدان گؤیون هر یانی

سپیر توز تورباغی شدتله طوفان
بوگون کدرلی دیر طبیعت نه دن؟
غمه غرق اولوبان آغلیر آسمان
یاغیش دامجیلاری تۆکولور هردن

۱- بدر آباد نام دهکده ای در کنار رودخانه خرم آباد لرستان و محل کامپ آمریکاییها که در زمان جنگ جهانی دوم احداث شده بود. در سال ۱۳۲۶ تبعیدیانرا در همان کامپ جمع کرده، بعد از گذشت دو سه ماه، خانواده های تبعیدی را به شهرهایی از قبیل اهواز، دزفول، یزد و شهرهای دیگر دور از آذربایجان پخش می کردند. (نشانی)

نہ ایچون آغلاییر یئرلر و گۆیلر
یوخسا بو ستمی گۆیلر ده قانمیش؟
مظلوملار ائتدیگی ناله لر مگر
اوجالیب اوجالیب عرشه دایانمیش؟

دوروب خیاباندا بیر نئچه ماشین
ایچینده بیر عدّه اسیر جماعت
آنالار، اوشاقلار تۆکور گۆز یاشین
آتالار زنداندا چکیر مشقت

کیمدیر بو اسیرلر؟ نه کسلردیلر
مهاجر آدلانان بیر عدّه مظلوم
بونلار ظلمه قارشى عصیان ائدیبلر
او سبب اولوبلار سورگونه محکوم

گئجه دیر یوخ اثر اولدوزدان آیدان
کامیونلار، قاتارلا آشیر داغلاری
دگیشیب رنگینی یورولوب یاتان
کۆرپه اوشاقلارین گول یاناقلاری

ھاۋا آيدىنلاشیر آچیلر سحر

اوره کلر آچیلمیر آما غصه دن

بو صف صف گۇرونن باغلار چمن لر

آرتیق غم انگیزدیر ساکت دیر نه دن؟

آنا اۇز بالاسین سالارکن یولا

البتده سیماسی غمگین گۇرونر

ایندی آناسیندان آیریلیر بالا

اودور آنا وطن اولموش مکدر

بدراآباد کمپینین دۇرد یانی داغدیر

چکیلیمیش دۇورونه تیکانلی سیملر

بو غصه شاعری داھا آغلادیر

کی بیز سورگونلری محبوس اندیرلر

بو منزل آدلانان قارا زندانلار

وئریلمیش بیزیمچون قرارگاه مکان

بوردا یووا سالیب وحشی سیچانلار

گیزیر دووارلاردا هر جوره سانجان

آنچاق بو ظولملر بو شكنجهلر

بیزده داها آرتیق نفرت یارادیر

آزادلیق یولوندا اؤلسک ده اگر

او بیزه ان بؤیوک بیر افتخاردیر

انقلاب اوغلویوق نه سورگون نه دار

بیزی خطیمیزدن دؤنדרه بیلمز

بو آجی کوله کلر قارا طوفانلار

حقین مشعلینی سؤندوره بیلمز.

آذربايجان ائلى يىك

آذربايجان ائلى يىك وار شانيميز شهرتيميز
بىزى اسلان يىتيريدير آناميز شانلى وطن
سئويريك بىز بو مقدس وطنى جانندان عزيز
اونو حفظ ائتمهلى يىك دونيادا هر تهلكه دن

بىزىك هر عصرده نالان ائله ين اهرمنى
يازىليدور قوجامان تاريخه اولمز آديميز
وئرمريك دوشمنه هرگز بو مقدس وطنى
اونو ارث قويמוש ازلدن بىزه اوز اجداديميز

ائللرين سئودىگى شوكتلى عزيز يوردوموزون
كئشىگينده دايدانان قانلى نگهبانلارى وار
قهرمان گوجلور رشادتلى ايگيت اوردوموزون
بو مقدس وطنه پاك بير ايمانلارى وار

آنامیز لایلا دئیهرکن قیراغیندا بئشیگین
سؤیله ییب بسلرم اوغلوم سنی عسگر وطنه
چکیریک ایندی اوره کدن آنایوردون کنشیگین
اندیریک بیز ده پولاد سینه نی سنگر وطنه

قوروماقچون یاغیلاردان اؤز آنا تورپاغینی
حاضر اولموش جانی قوربان وئره آذر بالاسی
سالما یینجا یئره ظلومون او قارا بایراغینی
سلاحی قویما یا جاقدیر یئره آذر بالاسی.^(۱)

۱۳۲۴

۱- بو شعریم چاپ اولدوغو غزیتهدن بیر یارپاغینی تبعیده دایر پرونده کلاسه سینده
ضمیمه اتمیش بدرآباد کامپیندا ساخلانیلیدیغیمیز زامان حکومت تبعیدی مهاجر
جاوانلاریندان بیر نچه نفره عسگرلیک مشموللارینی پرونده اوزو ایلن آراشدیریب
صورت گؤتورمگه مأمور اتمیشدی.

بیر آخشام منزلدن ائشیکده گزدیکیم وقت جاوانلاردان بیرى منیمله گؤروشهرک
یاواشجا منه دئدی: علی نشانی سن میسن؟ دئدیم: منم. دئدی: شعرینی پرونده دن
چیخاریب جیردیق. آرادان آپاردیق. تشکر اندیب آیریلدیم.

۱۳۲۶

چىللە قارپىزى

يايدان گىلىپ پايزدايىق آذر يىتير سونا
چىللە يىتيرىپ دوشدو يادا چىللە قارپىزى
ايندى گرک آذربايجاندا بوز دونا
قارپىز گىتيرىپ چىللەنى يا چىللە قارپىزى
چىللە گىجەسى گلجک اونا قوربان اولماغا
مينلر كسىلىپ اولدو فدا چىللە قارپىزى
باشلانسا دا قىش يايدان اثردير هله قارپىز
شيرين او سرين ميوه اودا چىللە قارپىزى

مجلسده قوناقلار دانیشیرلار هله تکجه
ساکت اوتوروبدور اورتادا چیلله قارپیزی
قالمیش بابالاردان بو گؤزل قایدا یادگار
چیلله آخشامیدیر^(۱) ایندی بو دا چیلله قارپیزی
یای گونلرینین بیرینده بو چیلله قصدینه
تاغدان اوزولوب دوشدو یولا چیلله قارپیزی
چیلله آخشامینین منظرهسی کامل اولانماز
اولمازسا اگر مجلس آرا چیلله قارپیزی
چیلله گنجهسی کیم اولی میداندا قهرمان
گر اولماسا هر ایل آرادا چیلله قارپیزی
دونیا نه قَدَر واردی بو بایرام پوزولماسین
قوی ائللریمیز ایلده دادا چیلله قارپیزی
دوسلارلا نشانی یئدیه چیلله قارپیزین
یاتدی گنه گؤردو یوخودا چیلله قارپیزی.

۱۳۸۵/۹/۲۸

قیام و امام

ساکت اولما قارداش اویما غفلته

بیر آز دا کتابدان کلامدان دانیش

عشقە کۈنۈل وئریب دۈل محبتە

سئوگیدن صفادان سلامدان دانیش

آرتیران اسلامین قدرین عزتین

گۈسترن عالمة گوجون وحدتین

سسینه سس وئرن سسی امتین

عالی بیر جنابدان مقامدان دانیش

رهبر انقلاب امامدان دانیش

عاشق خالص مکتب قرآن

ناجی مخلص ملت ایران

عنصر جاذبه نورانی انسان

مقام امام همامدان دانیش

رهبر انقلاب امامدان دانیش

کسن یوردوموزدان خائن اللری

قیران زنجیرلری آچان دیللری

آییلدان یوخودان بوتون ائللری

دونیانی تیتره دن قیامدان دانیش

رهبر انقلاب امامدان دانیش

دیء بؤیوک قیامدان دیء انقلابدان

انقلاب خطّینی آلدی کتابدان

ساغ-سولا دؤنمه گئت قالما شتابدان

او خطّین اوستونده دوامدان دانیش

رهبر انقلاب امامدان دانیش

ایلینده پرچم الله اکبر

دیلینده سرود خمینی رهبر

قیامین سسینی عالمه گؤندر

گؤزل بیر هدفدن مرامدان دانیش

رهبر انقلاب امامدان دانیش.

امام خمینی نین رحلت ایل دۆنومو

بیر عزیزین دیدهلر یادی ایله گریاندیر گنه

خاطری ایله جمله خاطرلر پریشاندیر گنه

عاشقان شمعى مین-مین باشینین پروانه سی

زائرین قبری امواج خروشاندیر گنه

سؤنمه ییسن ای قارانلیقلار اومیدی ای گوئش

پرتو عشقین بوتون عاشقلره جان دیر گنه

چیرپینیر میلیونلار انسان قلبی عشقین له امام
نیت امت بوگون تجدید پیمان‌دیر گنه
سن غروب ائتسن ده ای خورشید تابان جهان
آسمان باقیده نورون نمایان‌دیر گنه
یول یولوندور خط خطیندیر امر امریندیر بیزه
هر سؤزون هر بیر کلامین جانلی فرمان‌دیر گنه
امّتین آماده‌ی اجرای فرمان ولی
جانشینین مجری احکام قرآن‌دیر گنه
هر سپاهی هر بسیجی هر نظامی مرزده
دوشمنه یول وئرمه‌ین بیر شیر غراندیر گنه
جان وئریر آتشلر ایچره بوسینی هر زئقوون
قان ایچینده یوزلر انسان نعشی غلطان‌دیر گنه
قان ایچیر جندک یئییر دویمور هیولای زمان
چنگی قان، دیرناقلاری قان، پوزه‌سی قان‌دیر گنه
قویروغون هر یئرده شیطان توولسا قوی توولاسین
اهل قرآن هاردا اولسا اهل قرآن‌دیر گنه.

قازاق و باکی سفیریم^(۱)

شاعر قلبی نازک اولور قیزیل گولون یارباغی تک

هر سۇزونون بیر عطری وار آنا یوردون تورباغی تک

بالاش آذراوغلو

وقت وار ایدی یازیردیم کی قاری دوشمن اۇنونده

دریاداکسی قوجا داغ تک دور باشینا دۇندوگوم

ایندی برلین تیتره دیکجه سنین ضربه ن اۇنونده

اوره گسیمدن تیکان چیخیر وور باشینا دۇندوگوم

سلیمان رستم

تولک ترلان جومار ساری گۇرندە

تارچی شورە گلر تارى گۇرندە

نەدن هوشدان اولور یاری گۇرندە

جانان حیاتیمدیر سۇیله یین عاشق

محمد راحیم

گون اولماسا بیل آی دخی تابان اولا بیلیمز

سن نوره کۇنول وئر اوزو تابان یاشاماقچون

فکرینده داها روضه ی رضوان اولا بیلیمز

اؤز یوردونو سن جتته تبدیل ائده بیلسن

دوستلوقدا هامی جعفر خندان اولا بیلیمز

من دوستونام آج گۇزلرینی یاخشی نظر سال

جعفر خندان

او چۇللر قیزینى آیسیرما بیزدن

اووچو انصاف ائله کئچمه بو دوزدن

قییما اؤز قانینا بویانا جیران

قویما آغسری کئچمه اوره گیمیزدن

نه گۇزل یاراشیر موغانا جیران

سلاملايىب مەدېنەنى آذرى

خەندان دئىيىب آختارىرام جەفرى

يازىلىيىدېر اوره گىمىن دفتىرى

راحىملرىن رسوللارىن آدىلان

رستملرىن وورغونلارىن يادىلان

هانى وورغون او وورغونو گۆره ايدىم

شعر-ادب وورغونونو گۆره ايدىم

اۆلمەيە ايدى من بىر اونو گۆره ايدىم

قلمىندىن دوداغىندىن اۋپە ايدىم

قلم توتان بارماغىندىن اۋپە ايدىم

ياشاياچاق آدى، سانى، شەرتى

دونىيا بويو نسيللەردە حۆرمىتى

اونون بۆيۈك اثرلىرى صنعتى

مىليونلارىن آراسىندا حاقلاير

اورەكلرىن موزەسىندە ساخلاير

آرتىق اگىب احتراملار باشىنى

اۋپورم من صالحلى نىن^(۱) داشىنى

آخىدىرام گۈزلىمىن ياشىنى

او وورغونو ياخشى دوغدو اوجالدى

حاييف اجل اليمىزدن تىز آلدى

وطنىنە كۆمك اولدو قىلمى

عسگىرىنە اورەك اولدو قىلمى

باسقىنچىا كۆتك اولدو قىلمى

آرزولارى گۈزدە قالدى ھىتلىرىن

يوللارىنى دومان آلدى ھىتلىرىن.

۱۳۸۰

۱-صالحلى قازاق شھرىنىن كىندلىرىندىن. صمد وورغون عائىلەسى و اۋزونون
ياشادىغى و آنادان دوغولدوغو يىتر.

بختیار وهابزاده

چو خدان اینجیدیردی انتظار منی

چکیردیم آرزومون غمین بختیار

قالدیردی گوئلره افتخار منی

دگرکن الیمه الین بختیار

قوناقلی وار اولسون قوناق وار اولسون

گنجه، باکی، اورمو، قازاق وار اولسون

بو ائللر بو اویماق اوجاق وار اولسون

باخماسین قوناغا سرین بختیار

وطن گولشنی نین اؤتن بولبولو

اهلیت هیکلی فیکیر سمبولو

دریندن دانیشیر شعرینین دیلی

قوربانام ذوقونا سنین بختیار

دويغوسو دريندير اوره گى سۆزلو

يازديغى معنالى دئديگى دوزلو

بگنير خلقيميز اوغوللو قيزلى

قوى آغزى ياشاسين شيرين بختيار

بختيار ائلينين بختيارى دير

هنر دونياسينين افتخارى دير

صنعتين دگرلى اعتبارى دير

كيم اولماز بو سۆزه امين بختيار

سۆزو حقيقتى حقى آنديران

ياخشينى اوخشايب پيسى يانديران

معناني دريندن قانيب قانديران

ايچى دريالاردان درين بختيار

شعرين يارانماسى دويغودان گلير

امگين ماياسى قايقودان گلير

بو جواب سوآلدان سورغودان گلير

آدى شهرتيسن ائلين بختيار

معرفت تۆكۈلۈر دىل دوداغىندان
گىئىش بىلىمىندىن قانا جاغىندان
ھىر دونىاسىنىن گۈللۈ باغىندان
سئچىسەن ان گۈزەل گۈلۈن بىختىار

منطق اولگۈسۈدۈر سۈزۈن نىيىتىن
اووچىويا نىفرتىن اووا رحىمتىن
آرتىق دوشۇنچەنىن مەنۈيىتىن
آيدىن آيناسىدىر دىلىن بىختىار

گىئىدىرم اورمودا گۈزەل سىزى
يادىنلا گۈدۈرم اىزەل سىزى
گىلسەز عزىزەل نازلارام سىزى
گىلىن گۈزەلەيىرم گىلىن بىختىار.

سۇنمىز^(۱)

سۇنمىزى من گۇرمە مىشم ياخىندان
اونون شعرى زىروەلىدىر چوخوندان
تصويرىنى كىتابىندا گۇررەكن
مەجىتەن اوره گىمىده جوشىدو قان

اثرلىرى تەكلىفەن اوزاقىدىر
نە كىملىكە اولدوغونا سىناقىدىر
سەدى كىمى ياراتىدىغى گولستان
هر ورقى گول دولو بىر تاباقىدىر

اینجیلرین خزنه سیدیر قازدیغی
دوشونجه ده یوخدور اونون آزدیغی
آیدین-آیدین ایچ عکسینی گؤسترن
دویغوسونون آیناسیدیر یازدیغی

گؤزلیگی گؤرکمی گؤر شعرده
درین-درین عالمی گؤر شعرده
دفترین آج شعرینه باخ سؤنمزین
اؤنملری اردمی گؤر شعرده

دیله گیندن آیری دگیل دیله گیم
اوره گیندن ایشیق آلیر اوره گیم
یولچوسویوق بیر آرزونون، بیر یولون
چونکی اونون ایستگی دیر ایستگیم

او مهربان ایستی قانلی آدامدیر
صمیمی دیر دوردوغوجا اینامدیر
شعریمیزین گؤزلیگین آرتیران
آدلی سانلی سئومه لی بیر مقامدیر

قوى قىلمى حقىقتى جارلاسىن
اثرلىرى داھا آرتىق پارلاسىن
جەھالتىن قارا چىركىن سەدىنى
بىر سئل اولوب ووروب يىخسىن كورلاسىن

يابانچى نىن آلدادىجى شىوھسى
اوتلو سولو يوردوموزا گىرمەسى
خلقىمىزە ايشىق يولون باغلادى
ايندى دە وار اوزون سورن لطمەسى

يارانمىشلىق وظىفەمىزدىر، گرگ
زامان ايلن يول بىر اولوب يوكسلىك
ايشىقلاردان ايشىق آلىب اۋىرەنك
ايشىقسىزا ايشىق وئرىب اۋىرەدك

ياخشى اثر اۋزون ياخشى گۇستىر
تەرىف ايلن دگر تاپانماز اثر
ھر دوغان اۋز دوغدو غونو دوز سانار
آما زرىن قدرىنى زرگر بىلر

چوخلاری وار خبرسيز آزديغيندان
منيم کیمی راضی دی یازديغيندان
يازيق قادين فلج بير اوغلان دوغار
دوغدوغونون آدين قويار «يوسف» خان

دئديکلريم اوره ک سؤزومدور آنجاق
نه يالينجام نه يالانچی نه يالتاق
بير ده منه ياراشار می «بو ياشدا»
حاقی ناحاق ناحاقی حاق آدلاماق

گوروم اونون شعر اوجاغی سؤنمه سين
شعله لری هاوالانسین ائنمه سين
آرزوم بودور ايلقارينين يولوندان
يورولماسين، قايتماسين دؤنمه سين

شعرلرين دؤنه - دؤنه يوخلاديم
دفتريني عزيز تسوتوب ساخلاديم
«گولوم منی حلال ائله بو ياشدا»
نيسگيل دولو سؤزلرينه آغلاديم

اورمودا يام اوزاقدايام گۇزوندىن

چوخ ايسترم بير گون اۋېم اوزوندىن

لاكن اونون شمرى ايلن برابر

عكسىنى تئز گۇره بيلدىم اۋزوندىن

مۇولرىمىز ياشىل دونون گئيه نده

باغىمىزىن اوزوملىرى دگىنده

ائو گول آچار يولداشىم لا سىلشىپ

بىز ده اونا خوش گلدىنىز دئيه نده.

اولموشام

ایچمیشم الهام الیندن بادهنی لول اولموشام
چؤنموشم دیوانه لیکدن مست معقول اولموشام
هر نه یمسه آشنالر آشنادیر حالیم
سئومه ینلر حالینا دهشتلی بیر غول اولموشام
ضعفدن جاهل منی هئیکللی بیر هرکول گؤرور
خوشحالام اوندان کی بیر هئیکللی هرکول اولموشام
معرفتدن دم ووارکن گؤستریر قانمازلیغین
ای عجب بالعکس من دشنامه مشمول اولموشام
ایسته بیر یوکسلین ائا گؤستریر آچاقلیغین
چون گؤزونده بیر بؤیوک عرض اولموشام طول اولموشام
درده سالمیش قلبیمی دار گؤز دوشونمزله منیم
چاره سینده دردیمن شعریمله مشغول اولموشام
گاه شعلهم توستوسو توتموش رقیبین گؤزله رین
گاه کؤز تک منقل الزامه منقول اولموشام
قطره سم ده آخمارام سندن بولانمیش گؤلمهجه
قابل اولسام آخمیشام دریاده مقبول اولموشام

چوخ زامانلار سۆز گلندە شەردن عرفاندن
 آل وئرىمدن چكىشم ال تارك پول اولموشام
 آل منى اى گنج بنا كرىجە دوز نظم وئر
 من داها اللردە بىر چوخدانكى شاقول اولموشام
 بوز صفت بىر ايت هوروب دالدان آياقلىر كۆلگەمى
 بىر قودورقان تاپداغا آماج اولان چول اولموشام
 شعر اهلين گولدورن بىزغاله يە اوستاد يوخ
 قوچ سەندە شەرياره ساھرە قول اولموشام
 من سليمان آلتينا قالى ولى آلتىمداكى
 مين سليمان آدلى نين اوستونده بىر چول اولموشام
 سطح درياده اگر جولان وورور يونگول حباب
 جوموشام من دريائين قەريندە معزول اولموشام
 دوز «جواب ابلهان خاموشى است» اما اونو
 من جوابسىز قويمادىم چون شاد و شنگول اولموشام
 گئتديگين يولدا نشانى نولدو بىردن آخسادين؟
 بىر حسود اوباش داشينداندير كى معلول اولموشام.

اوورش

«مین بیر» سطیل ایچدیم اورمو گؤلوندن

دئدیم بلکه بیر آز دوزلانا شعریم

شیشیب هاوالانیب قوی گونو گوندن

مینیم ده یئللنیب گازلانا شعریم

سؤزون چاشنی سینی گولدن آلسالار

یقین سن ده اونو کولدن آلیبسان

اورمونون گؤلوندن ایچن دوزلانا

اوندا نه قورباغا نه ده وار ایلان

شاعرین هامیا احترامی وار

سؤزوندن نه غرور نه ده وار یالان

آما قویروغونو سانجانی سانجار

ایلان قارشیسیندا اولار بیر ایلان

اوهانسى شاعردىر بىر اونوگۇستر
بو قدر اينجىدىب آجىدىب سنى
هر سۇز اثباتىنا بىر دليل ايستر
سهل دىر هر كسه دىمك هر نهنى

سنىن مذاقىندا شعرىنىن دادى
دوزو يوخ بلكه ده آجى بللىر
آجىلىق بىل سنىن اوز اغزىندادى
او يازىق نئىله سىن اوندا نه تقصير؟

او نئجه اوستاد دىر اورمو گۇلوندن
ايچسه ده سۇزونده دوز اولمور گنه
اوستاد تانياراق ناشى دئيرىن
سۇزو پخته دانىش، نه جاهلانه

ائل غمىن داشيان دويغولو انسان
تبريزلى شاعره آتشىن سلام
كىمدىر او شاعر كى دئيب اورمودان
طنزده يالقيزا برابر اوللام

او طنز اوستادی دیر اونون یازدیغی
نه سن من بلکه ده هامیا خوشدور
اونون قلمینده یوخدور آزدیغی
هنر گؤیلرینده اوچوجو قوشدور

هر اوورش قاش آلان حلمه^(۱) دوزوندا
یوز ایل زیرنا چالسا ساز چالا بیلمز
شعرین هاواسینی قلم سازیندا
ایستر چالا آما دوز چالا بیلمز

قوی یالقیز شعرینین یاشیل باغیندا
بوران قیش اولماسین قار قالانماسین
اونون گول باغینین شن بوداغیندا
اوورش قارقا داها قارقالانماسین

اولارمی شاعرین سؤز گولزاریندان
گؤزل گوللریندن دسته توتمایام

۱- اوورش حلمه تبریزده سازاندا حلمه یه مشهور اولان بیر قادین اولوب مرحوم
شهریار شعرینده اوورش قاش آلان حلمه دنمکله اونا اشاره اتمیشدیر.

ادب باغچاسىنىن ياشىللار يىنىدان
بوزاران يارپاغى قىرىب آتمايام

قوى يالقىز شىرىنىن گن دىنىزىندە
سونا قاققىلداسىن بالىق اويناسىن
اورمو گۈللرىنىن ان تىمىزىندە
دوز اولسون قورباغا ايلان اولماسىن

قوى گلىسىن يالقىزىن گول كىتابىنىدان
او « شىدا » بولبولون آشنا سسى
بايقوش دا بانلاسىن اۋز خرابىنىدان
اۋز سسىن ائشىتىسىن اۋز خرابەسى

ھىنرىن دگىرىن مەنۇيتىن
گۈرەلر ائىرىن آينەسىندە
سىنىن دايازلىغىن و شىخىيتىن
اوخونور شىرىنىن صحىفەسىندە.

واحدى

ورقلىه سين اؤز الين
اهلىتدن دولو گؤر
ورقلىرىن گؤزه لين
واحدى نين غزلىن

واحدى ميز عزيزدير
جومدوغو شعر عالمى
آدلى شاعرىمىزدير
درىنلىكده دنىزدير

واحدى «خوش غزل» دير
انصاف ايلن دانىشساق
يازدىغى خوش غزلدير
غزللىرى گؤزلدير

سیناقلاردا ردّی یوخ
واحدى نین خطّی تک
دویغوسونون حدّی یوخ
هر یازانین خطّی یوخ

شایقى شووقوندا گؤر
«واحدى» شعرينده گز
شاعرى ذوقوندا گؤر
واحدىنى اوندا گؤر

اینجیسی وار اونون دا
معنانی خوش گؤستریر
بزه کلى سؤز خونوندا
شعری غزل دونوندا.

ھىر ھىر اولسا اگر كۆزلىر
 ھىردن يارانان اثر كۆزلىر
 قىرىلغان، كوشۇش ھىر كۆزلىر
 ھىر عالمىن لىتى واردر
 ادب دونياسىن قىمتى واردر

دۇردونجو بۆلمە:
عايلە شعرلىرى

سكىنە

سكىنە بىر گول ايدى	باغىمدا بولبول ايدى
قدرىنى بىلمزلىگىم	اورە كەدە نىسگىل ايدى
سكىنە جان يولداشىم	دار گونومدە قارداشىم
خىبرچى لىك بىلمەين	سېر ساخلايان سىرداشىم
سكى ھەمسرىم مەن	دىلىم دېلىرىم مەن
دىرلىگىمەن دىرەگى	يارىم ياورىم مەن
سكىنە بخت اولدوزوم	ياخىن آرخام دلسوزوم
حىلەسى يوخ مكرى يوخ	دىلسىز آغىزسىز قوزوم
سكىنە آى سكىنە	گۇيۇمدە آى سكىنە
مەن اولدوز اوللا بىلمز	بىر آيا تاي سكىنە
خەستە دوشركن ارىن	سەن بىزىكمە سەن يەقىن
قايغى دا سەن تەك اولماز	قارداش، اوغول، قىز، گەلىن.

قوچاق اووچو^(۱)

قوچاق اووچو ایسته دیگین اوولادین
بو دونیادا نه دردیندیر غمیندیر؟
قاجیب قووب گول چیچکلی بو چۆلدن
اوولادیغین دلی جیران سنیندیر

ایندی قوش تک گلین اوچون قوشا سیز
قوشا اوچون قوشا گئدین باشا سیز
قوشا گئدین قوشا دولون یاشا سیز
درین آرزوم اوره گیمده همیندیر

۱- قیزیم «سیمین» ایله حیات یولداشی «امین» ین توپو مناسبتینه.

اوچون گئىدىن گۈيلر سىزه گن اولسون
چشمه سولو چمن دولو دن اولسون
يوواز ايپك، ياتاغي ز گولدن اولسون
يووا قوروب جوت ياشاماق شيريندير

اونو تىماين بىزيم ده بو اوجاغي
قوناق گلين بىز سئوهرىك قوناغي
آنالارين آتالارين قوجاغي
قىشدا ايسىتى يايدا، بوزدان سريندير

قىزيم، سنى بخت ائوينده گوله سن
قاينانانين حورمتىنى بيله سن
بىر گول ايدىن قسمت اولدون گوله سن
بو حقيقت منيم ايچون يقيندير

بخت ائوينده ياشاياسان صفاده
اششيميشم تىمىرىنى زياده
ارين سىنن محبتده وفاده
آدى كىمى اوزو كىمى «امين» دير.

مسعودون تویو^(۱)

گئنه کۈنلۈم قوشو باشلیر اویناماق

چاغیریر هئی منی قلم وورماغا

من ده ایندی سیزی چاغیردیم قوناق

هنر باغچاسیندا قدم وورماغا

باغچانین گولوندن باریندان درین

گزیب آلماسیندان ناریندان درین

هنر هنر اولسا اگر گۈزلدیر

هنردن یارانان اثر گۈزلدیر

قیزیلدان گوموشدن هنر گۈزلدیر

هنر عالمینین لذتی واردیر

ادب دونیاسینین قیمتی واردیر

ايستەدېم دۇندىرم اوزومو شعره
كۇنولدىن باغلىام اوزومو شعره
اوزومو شاعره سۇزومو شعره

و سى سىز دىلىمى دىلە بنزەدم

بو آى چهرەلىرى گۈلە بنزەدم^(۱)

ايدا بو آيلار يىن جىلوه سى يوخدور
گۈلۈن بو گۈللەر جە جىلوه سى يوخدور
دىلى يوخ سى يوخ لەجە سى يوخدور

گۈل دە بو گۈللەر تاي اولاي بىلىمىز

آى دا بو آيلار تىك آى اولاي بىلىمىز

حاصل الە گىلمىز امىك اولماسا

قلم يازا بىلىمىز الەهام آلماسا

چشمە داشىب آخماز اگىر دولماسا

بو سۇزلىر اورە كىدن جىگىردىن گىلىر

دىرىن بىر دوىغۇدان ائىردىن گىلىر

ايستەين قىسمتىن تاپار اوزاقدان
قالير مىثللردە بو سۆز قاباقدان
گىلىپ كىچىر آخىر ايپ دوغاناقدان

صبر ايلن قورادان حالوا يئىەرلر
مۇيون يارپاغىندان دولما يئىەرلر

جذبەسىز وارليغىن معناسى ھىچدەر
عشقسىز انسانىن دونياسى ھىچدەر
توستوسوز اوجاغىن اولماسى ھىچدەر

ھىچ انوين اوجاغىن اودو سۇنمەسىن
عشقىن مەھبەتتىن آدى دۇنمەسىن

بولبول آرزو چكىر باھارى گۈزلر
قىشدان اوز دۇندىرىپ اۋزونو گىزلر
گودر لحظهلىرى گونلرى ايزلر

ياز گلر گوللنر باغدا بوداقلار
اودا اۋز گولونو تاپىپ قوجاقلار

بىر گۈن بىزىم دە گۈل جوانە وئردى^(۱)

عۇمرومون يازىندىن نشانە وئردى

ياندى بخت اوجاغىم زىانە وئردى

يىتىردى باھارىم گولوم گۈل آچدى

گۈل بالام بۇيودو گۈلدو دىل آچدى

چوخ باھارلار گىلىب بىزەدى گۈللەر

چوخ پايىزلار اولدو چوخ اسدى يىللەر

كۈنچدى گۈنلەر آيلار دولاندى ايللەر

اۆلمەدیم مسعودون تويونو گۆردوم

عزیز گلىنىمىن بويونو گۆردوم.

قارداشیم فریدونون یاسیندا

گئتدین نیه قویدون منی آغلار قارداش
ووردون یارالی قلبیمه داغلار قارداش
غم یوکلریم اولموشدو آغیر داغلارجا
سایسیز قالادین دردیمه داغلار قارداش
هرگز منه شاد چهره جهان گؤرستمز
گولمز نه باهارلار نه ده باغلار قارداش
قارداش چاغیراردین منی سن حورمت ایلن
ایندی سنه قارداش دئییب آغلار قارداش
زینت دیریلیب بیر ده فریدون دوغماز
بیر عمر فریدون دئییه چاغلار قارداش
اسرارینی قارداش کیمه سؤیلر قارداش
اومیدینی قارداش کیمه باغلار قارداش؟
هر درده آلاردی علی تسکین سندن
سنسیز اوزو گولمز داهای دیغلار قارداش

بالا دردی^(۱)

داشلى داغى آشان گئجه

بیزدن آیرى دوشن گئجه

اوره گینده داشان گئجه

تۆكوله ایدی یولا دردین

چکنمیرم بالا دردین

آیریلیق آیرى سالسا دا

دردین اوره کده قالسا دا

داغلارجا دردیم اولسا دا

دردیم اوسته قالا دردین

چکنمیرم بالا دردین

۱-۱۳۶۳ فروردین آیینین ۱۷-سینده اوغلو سغیدی گئجه یاریسی ماکو مرزینده داغدان آشیب تورکیه تورپاغینا یولا سالمیشدیق. بو بیر پارچا شعریم سفرلریمیزین بیرینده سعیدین آناسی سکینه ایله بیرلیکده آنکارا ترمینالیندا سعید ایله اؤپوشوب آیریلانلار سونرا اوتوبوسدا اگلیشیب یولا دوشن لحظه دن باشلایب اورمیه ترمینالیندا باشا یتیردیم.

آییم سعید ایلیم سعید

آغزیمداکی دیلیم سعید

قول-بوداغیم، گولوم سعید

جانیم سنین آلا دردین

چکنمیرم بالا دردین

گؤروم گلسین قادان منه

اولا قوربان آتان سنه

دولدورا جان شیشه سینه

داشلار اوسته چالا دردین

چکنمیرم بالا دردین

بختین قیشی یاز اولاییدی

باغلی قاپی باز اولاییدی

غمین غصه ن آزا اولاییدی

آسیلاییدی قیلا دردین

چکنمیرم بالا دردین

سەن گەلەيدىن گۈللەر اوستە

مەن دە يازىپ يوللار اوستە

سوۋورايدىم يوللار اوستە

ساغا دردىن سولا دردىن

چەكەنمىرم بالا دردىن

ايسەتتىرم آزاد گەلەسەن

قازاناسان آد گەلەسەن

مەدرەك آلىپ شاد گەلەسەن

آنكەلەرەدا قاللا دردىن

چەكەنمىرم بالا دردىن.

آیریلدی مندن^(۱)

گووندیگیم آرخام تکجه اومودوم
بو قوجا واختیمدا گئتدی مسعودوم
گؤزومه قان یاشیم قلییمده اودوم
منی یالقیز قویوب آیریلدی مندن

یولوندا جان قویوب تلف اولدوغوم
یانیندا دوشمنله طرف اولدوغوم
بلا داشلارینا هدف اولدوغوم
منی یالقیز قویوب آیریلدی مندن

۱- اوغلووم مسعودون ائویمیزدن آیریلیب گتمه سی تأثیری ايله.

بىلىمىم بىخىتىمە نىئىلەمىشم من
عۇمۇرۇمدە نىيە دوز گىلمەدى منلن
اومۇد داخمامىزا تىك ايشىق وئرن
منى يالقىز قۇيۇب آيرىلدى مىندن

باغ اكىدىم بىئىجىردىم نەيىنى گۇردوم
مىگر بو دونىادا آزايدى دردىم؟
او سۇزوم سىجىتىم آغزىمدا وردىم
منى يالقىز قۇيۇب آيرىلدى مىندن

باخمامدى قىلىمىدە جوشان دردىمە
قالانىب باشىمىدان آشان دردىمە
ھەرياندىان اوستومە داشان دردىمە
منى يالقىز قۇيۇب آيرىلدى مىندن

آغاران توكومە باخمامدى گىتتى
مىصىبىت يوكومە باخمامدى گىتتى
سويو آرخىمىزا آخمامدى گىتتى
منى يالقىز قۇيۇب آيرىلدى مىندن

گئتدی جاوانلیغیم او شن چاغلاریم
دئییب گولمکلریم دانیشماقلاریم
بیر-بیر آرخلاریم قول-بوداقلاریم
منی یالقیز قویوب آیریلدی مندن

«آیریلیق آیریلیق آمان آیریلیق»
عؤمرومون سونوندا خزان آیریلیق
سالدی آیریلیغی سالان آیریلیق
منی یالقیز قویوب آیریلدی مندن

سانکی غم چیله نیب ائوده هر یئره
توموب یاسا باتیب قاپی پنجره
بیر قاری بیر قوجا قالدی بیر بیر
مسعود اوچدو گئتدی آیریلدی مندن
یووامی ترک ائتدی آیریلدی مندن.

بو گىجە (۱)

آرزو گولشنى اولموش نىجە رنگىن بو گىجە
 بخت ائويندە گول آچىب حسرت دىرىن بو گىجە
 آسماندا سئوينىرلر مە و پروين بو تويا
 اوينايير يئردە دە پروين ايله سيمين بو گىجە
 آسلىب الوان ايشىقلار بزه نىب در-ديوار
 حيه طين صحنى اولوب فرش ايله تزئين بو گىجە
 قارىشين بزمىمىزە اى گۇيون اولدوزلارى سىز
 بو يئر اولدوزلار يىنىن (۲) قدرين ائدين مين بو گىجە
 هامى شىنگولدو فرىدون دا گلىب تهراندان
 لحظه-لحظه چوخالير رونقى بزمين بو گىجە
 گولوشور كۆرپە اوشاقلار بالا معصوم قىزلار
 بو شىرىنلىكلر ائدىب مجلسى شىرىن بو گىجە
 بالا نىرىن دە فرىدون عمى دن آيرىلمىر
 عمىسى شمع دى پروانه دە نىرىن بو گىجە
 دىء مظفر آدىنا ايندى نشانى فرهاد
 يئتىشىر بىر-بىرە فرهاد ايله شىرىن بو گىجە.

۱۳۵۰

۱-قارداشيم مظفر ايله حيات يولداشى شىرىن تويو آخشامى.

۲-يئر اولدوزلارى صحنەدە ياتان لامپلاردا اشاره دىر.

آنام زینتین آرازدان کئچمه سی^(۱)

اسدی قارا کولک باشلادی طوفان
جوشدو چالخالاندی قودوردو هر یان
بیر چیچک آیریلدی دوشدو بوداقدان
یئللرین توزونا بوروندو گئتدی
سورتولدو یئرلره سوروندو گئتدی
بوز کولک کوکرییب اسیب جوشوردو
چیچک ده بوداقدان اوزاقلاشیردی
چوخوردان اؤتوردو دیکدن آشیردی
یاتمادان اسیردی کولک عنادلی
یئرده آیاقلی ایدی گؤیده قانادلی

يازىق گاه دوزەلىب گاه دا چۇنوردو
گاه يئردە بورولوب چئويرلىيردى
گاه قالخىب هاوايا گاه دا انيردى

چوخ گئتدى، چوخ گئتدى، آرازى كئچدى

اوزاقتا بير قورو داشليغا دوشدو

يئل دوشدو اسمەدن طوفان دا سۇندو

باغبان^(۱) سحر ايكن باغينا دۇندو

گۇزونه چيچگين يئرى گۇروندو

آه دئدى باغيمين زيتى گئتدى

اليمين امگى زحمتى گئتدى

اوزاغين هر يئرى گولستان اولسا

سويو بال، داشلارى قيزيلدان اولسا

ائليندن آيريلان هر انسان اولسا

كرددن آيريلماز اورەگى گولمز

آيرىلىق دردينى اونودا بيلمز

بیچیلیر بوغداسی «آلی بگلی»نین^(۱)

اوردا گول تک جاوان قوناق بیر گلین

یاشی سون یاییندا ییرمی دؤرد ایلین

مونسی اری ایدی اوچ ده غنچه سی

بعضاً ده قوش سسی آغاج کؤلگه سی

یای اؤتدو پاییزدان نئچه گون گئدن

داشیندیق اورمویا آلی بگلی دن

قالدی اؤز یئرینده کؤلگه، باغ، چمن

سو یوندوق یئیندن سفر پالتارین

بونو یازمیش ایدی حؤکمو ایلقارین

انسان آرزولارلا یاشاییر دولو

کیمسه یه گؤرونمور ورقین دالی

عؤمور کاروانی نین قارانلیق یولو

بیلینمز هارادا قورتولار آخر

انسانا یاخشی - پیس نه یی گؤسترر

۱-آلی بگلی نازلی چایی ماحالیندا اولان بیر کئندین آدی دیر. آتامین عمیسی

اوغلانلاری بو کئنده ساکن اولدوقلاری ایچون اوچ آی یای فصلینی اوردا کئچیرندن

سونرا شهره «اورمویا» کؤچوب ایندی ده ک اورمودا یاشامیشیق.

قالىر خاڧرىمىدە يارالى بىر سس
گۇرورم ائو آدلى قارا بىر قفس
اوخويوب آغلايىر زاواللى بىر كس
ائىرى ھىلە دە قولاغىمىدادىر
تصويىرى تابلو تىك قاباغىمىدادىر

«شەگىلانين اوزونىدە
جىران اوتلار دوزونىدە»
«آخىدى گۇزوم ياشى دۇندو سئلرە
گىئىن يوخىدو نامە يازام ائللرە»

يادىنا دوشىدو كىچە قوھوم قارداشى
چاىلى نىن باھارى قازاغىن قىشى
آخاردى سئل كىمى گۇزونون ياشى
باخاردىم اوزونە مىن دە توماردىم
دولاردى گۇزلىرىم فىكرە جوماردىم

آناسی چایلی دان^(۱) چيگنینه خورجون
گلردی سوقاتلا قايغیلی سورغون
اوره گسی مهربان بدنی یورغون
گولوب نوله لری اؤپردی بیر-بیر
بادامین قايقدان ایچی شیریندیر
ائشیتدیم سونرالار یولو دوشرکن
دویاردی کئچنده چاپاریزمه دن^(۲)
نه قیزدان خبر وار نه ده نوه دن
قوش اوچوب بوداقدایوواسی قالمیش
ائل کؤچوب اوجاقدایوواسی قالمیش
کئچیر خاطریمدن گلین اولدوغو
بعضاً ده چایلیدا قوناق قالدیغی
سیلکه ییب آغاجدان آلمان سالدیغی
- «علی، دوشدو قاجین گؤتورون ایندی»
بیری شادیله نین بیری سنیندی^(۳)

۱-چایلی آتامین آنا آناسی یاشادیغی کند و اوزونون دوغولدوغو قازاغا یاخین اولان
یئر.

۲-چاپاریزمه قازاقدان ساکن اولدوغو موز محلله نین آدی و منیم آنادان اولدوغوم شهر.

۳-علی و شادیله باجیمین و منیم کیچیک آدی میز دیر.

ازل گون قوياندا دونيانين پئئين
 سئوگيدن وئرديلر آنانين پايين
 لكهسى اولسا داگونشين آيين
 لكهسىز، بوياسيز گونشدير آنا
 دونيالار بير يانا آنا بير يانا
 حيات يئلكنيميز يولون آزاندا
 قدر يولوموزدا قويو قازاندا
 آنامين بختيني قارا يازاندا
 اى قلم بوكولوب سينمادين نيه؟
 كاينات اود آليب يانمادين نيه؟
 چاپاريزمه^(۱) نفرين يازماغيم گلير
 اوچوروب كؤكونو قازماغيم گلير
 آدينى نقشه دن پوزماغيم گلير
 زيتته نيه بير حاسار اولمادى
 اؤنونده آشيلىماز دووار اولمادى

۱- چاپاريز قازاقدا ساكن اولدوغوموز محله نين آدى و منيم آنادان اولدوغوم شهر.

چايلى سۈرۈش مىندىن دىء ھانى ھانى؟

اۈ وىفا مىنظرى، صداقت كانى

اۈ ھىيات عاشقى، دۈزۈم قوربانى

نىجىفەن باجىسى كرىمىن قىزى

غىرىتىن شىرفىن پارلاق اولدوزو

يىتىمىش ايل آرالى يىتىمىش ايل اوزاق

گۈرمۈشۈك آيرىلىق چىكىمىشەك فراق

آخ، ايندى بودورمو گۈردۈگۈم قازاق

ايلەك آنا قوجاغىم بورادىر مىنىم

ايلەك انىۋىم اوجاغىم بورادىر مىنىم

دۈزدۈم قارا قىشا چىمن عشقىنە

اۋلىمەدەيم ياشادىم ۈطن عشقىنە

سئۈيلەن عشقىنە سئۈن عشقىنە

ھىسرتىن چىكىدىگم قازاغا گلىدىم

بىر آچىق مەھربان قوجاغا گلىدىم

ايسىتىرم گىتمەيم قىلام بوردى من
ئىلىمىن دردىنى ئالام بوردى من
قاداسىن جانىما سالام بوردى من
اۋپۇرم من سىزى اۋپۇنوز مىنى
ارىدىن، قازاغا سىپىنىز مىنى
من ايكى معنايام من ايكى آدام
بىر آدا غملىم بىر آدا شادام
شىرىنم، آجىام ايكى جور دادام
گىتىردىم جور بە جور كلاملار سىزە
چىرىپىنان اورە كىدن سلاملار سىزە
فخرالدىن، عىن الدىن، آذر، ائل دىنىز
هامىنىز سئویملى، هامىنىز عزیز
اوزونوز صفالى، قىلىنىز تىمىز
دویمولور سۇزونوز صحبتىنىزدن
بىزە گۇستردىگىز حۇرمىتىنىزدن

باخیرام مَلْکە مسلومه تک تک
اوره گیم چیرپینیر اولور سئوینجک
قابیلی هابیلی غالبی گؤرجک

کؤنول قانادلانیب اوچوردور منی

اوینادیب هر یانا قاچیردیر منی

آراییب آختارماق سوراق وار اولسون

قوناقلی وار اولسون، قوناق وار اولسون

باکی، تبریز، اورمو، قازاق وار اولسون

ساغ اولسون چالیشیب خوش یاشایانلار

سعادت یولوندا داش داشیانلار

انسان آختاران دیر، انسان سوراقلی

انسانیق باشلی ییق، اللی آياقلی

چالیشاق قادینلی، ارلی، اوشاقلی

اوز قویاق ایرهلی گئری دؤنمه یک

یاشاسین یوکسلیش یاشاسین امک

آراز داھا بیزی آیری قویماسین

بیزیم آیریلیغا داھا قییماسین

ائللر بیر-بیرینی اؤزگه سایماسین

اورهک ده بیر اولسون، سؤز ده بیر اولسون

چۆرک ده بیر اولسون دوز دا بیر اولسون

نه اولار اورمویا قوناق گلسه نيز

حالینی یاخیندان گۆروب بیلسه نيز

نگران گۆزله رین یاشین سیلسه نيز

خاطریم دورمادان ایزله ییر سیزی

مستظر گۆزله ریم گۆزله ییر سیزی.

آنام زینتین وفات نوحه‌سی

آنا نه چتیندیر فراقین سنین

گن‌دیسن بوش قالیب اوتاغین سنین

ایستیرمیشم سنی تاپا بیلیمیرم

هارادان من توتوم سوراغین سنین

قضانین الی ایله پوزولدو قوش تک

یووان، یارپاقلارین، بوداغین سنین

مین اوچ یوز اللی یئددی نصف دئیده

آلیندی دونیادان طلاقین سنین

اوچ قیز آلتی اوغلان اوتوز اوچ نوه

بسیر نتیجه وئرمیش اوجاغین سنین

«أنا» زىتتىن دىر زىنت آدىنىدىر

نە خوشدور زىورىن ياراغىن سىنىن

مەربان قوينوندا مەنە دە يىئر وئر

اولوم ابدىلىك قوناغىن سىنىن

دۇشون سود يىندىردىب، بۇيودوب مىنى:

بىشىگىن، بىلەگىن، قوجاغىن سىنىن

گونوزلر زىمتدە گىئىجەلر بىدار

چوخ يانىب سىبىجەدەك چىراغىن سىنىن

مەنە حىزىن حىزىن لايىلاى دىئەندە

يورولمازدى دىلىن دوداغىن سىنىن

آلىشىدى جىگرىم اود توتدو جانىم

ياندىردى قىلىمى بوداغىن سىنىن

عۇمرونە بىزەگىن رىنگىن اولمادى

سادەلىك اولموشدور بوياغىن سىنىن

بىرگون شاد اولمادىن اوزون گولمەدى

فىقۇت گۇز ياشى ايدى داياغىن سىنىن

آیریلدین جوانکنن قالدی او یاندا
دوغما گؤزل شهرین قازاغین^(۱) سنین
آییردی آتادان قارداشدان سنی
ارین، اوغلون، قیزین، اوشاغین سنین
سن ائو قوربانسان دوزوم فداسی
بیلیر یاخینلارین اوزاغین سنین
بعضاً ده گیزله دیب ارین سیرینی
چۆره کسیز اؤرتولو تاباغین سنین
سسین آهنگ ایله آغلا نشانی
آخسین گؤز یاشیندان بولاغین سنین.
دی آییندا ۱۳۵۷

۱- قازاخ آنامین باشادیغی و اورادان آیریلیب اورموياڭلديڭی شهر.

سكوتو سىندىر قىلىنىن سى
باشلانير فاطمىن آجى قەسى
دايندى قارشىدا بالا جاير قىز
او باخىر سورغولو، من اعتناسىز

بئشینجی بۆلمە:

اجتماعی شعرلر

تئز آلدانىپ اينانما^(۱)

پېس آدامىن دوستلۇغوندا كىلك وار
او خائىن دى ظاھرىندە بىزك وار
ھىلە گەردى سىلام وئرىپ آلدادان
سەندە دە بىر تئز آلدانان اورەك وار

واى اوناكى بىر سىلاما يوشانا
تولكولرىن ھىلە سىنە آلدانا
اگرىنى دوز، دوزلىرى نادوز گۆرە
دوشمنى دوست دوستونو دوشمن قانا

۱-بو شعەرە مەشھۇل اولان سادە جوان ارلەرە و قىز گىلىنلەرە خطاب آتالار سۆزۈ: سۆزۈ
آت يىترە قۇي صاحابى گۆتۈرسون.

يوخ ايشيميز معلّمن يا دوكتور
يا مديرسن يا اميرسن يا مأمور
مصلحتين نشان وئرير يئر سنه
كيمله دانيش، كيمله اوتور، كيمله دور

شرفسيزين سلاميندا خطر وار
شرفلى نين سؤيوشونده شكر وار
خائن الين سووداسيندا ضرر وار
دوستلوغوندا مين جور آجى ثمر وار

بو بللى دير الكده سو قالانماز
اولان دگيل الك كؤلگه سالانماز
آرخا دوروب دوشمنه دوست اولانلار
دوشمن اولار انسانا دوست اولانماز

دوزسن اؤزون دوز تانما هر كسى
چوخ اگرينى دوز تانيدار شيوه سى
كؤك قوزونون نه دوستلوغو قوردايلىن؟
سئرچه يه يولداش ساناما كر كسى

بیر زاماندى خئیرین ایشین شر قاتیب
کاروان آغیر یول اوزانیب گون باتیب
اورهک نئجه آیشماسین یانماسین؟
آیسیق اووچو کمینده دیر اوو یاتیب

ایندی گرک آرتیق اویاق اولمالی
آدام واردیر اوندان اوزاق اولمالی
کیملر ایلن دوشوب آیاق اولمالی
هانسی اتوده قالیب قوناق اولمالی

گؤرکیم ایلن معشرت قویوبسان
غافل اولما بوردا ایکی معنادان
اوندا سنه هر نه دئسن وار کلک
سندن اونا ذره قدر یوخ زیان

اندامینی جیلف لباسدا گؤسترن
یونگوللوگون تویدا، یاسدا گؤسترن
هرزه لرین جسارتین آرتیرار
فارغ اولماز اراذلین شریندن

خوروزداکی غیرته باخ قسمت آل
غیرته باخ غرورو گؤر عبرت آل
یونگول اولان یونگول اولار قیمتی
آغیر دولان آغیرلیقدان عزّت آل

من ده باخیب وظیفه می آنلادیم
اویان دئدیم خوروز کیمی بانلادیم
یوخون آغیر، هاوارلاریم آمانسیر
یاتما دئدیم هاوار چکیب دانلادیم.

آتامىن قېر داشىنىدا

آتانىن قىدرىنى بىلن اوغوللار
ھەر ايكى دونىادا اولار رىستگار
بىر ددە مىشكىلن اون اوغول آچماز
اون اوغول يوكونو بىر ددە قووزار

صفا مىنزلى ايدى مىنزلىن سىنىن
وفا مىظھرى ايدى ھمدلىن سىنىن
ائىلە كى سىن گىتىدىن ياندىردىن بىزى
آرادا يىوخ ايدى مىشكىلن سىنىن

تۆكر گۆزوم ياش آغلار	دايانماز بىرىباش آغلار
بو قېرە دردىم دئىسم	تورپاق آغلار، داش آغلار

یاشماق آلتیندا

گل ای نادیده باخ بیر گؤر نه لر وار یاشماق آلتیندا
نظر دن گیزلن گنجینه لر وار یاشماق آلتیندا
نه هر یاشماق لی معصوم دور نه هر یاشماق سیز عصمت سیز
کی ممکن حیله لر وار فتنه لر وار یاشماق آلتیندا
نفاقلار خاندان ایچره دگیل معلول بی علّت
سبیلر گؤسترن آئینه لر وار یاشماق آلتیندا

لاتستان

محیطی قیلدیلار افسوس آلچاقلار لاتستان
چیخیب اندازه دن لاپ وضع محنت بار لاتستان
گرکمز هیچ مکاندا اینجیسین انساندان انسانلار،
اولوب دئولر مکانی قورخولو بیر غار لاتستان
هامی مظلوم باسان، نامرد، ایکوزلو، جاهل و اووباش
فضیحتده رکوردی سیندیریب اشرار لاتستان
صداقت یوخ، مرّوت یوخ، صفا و مهر و الفت یوخ
عذاب آوردیر آرتیق وضع ناهنجار لاتستان

شغال و تولكو جوولاندا، پىلنگ و شىر زنجىردە
 بوغور غىرت مەنى دائىم وئىرىر آزار لاتىستان
 نە اطمىنان خاطر وار، نە امنىت، نە آسائش
 وىزىر گاه قىرقيلاىر تىك طاقەنى طرّار لاتىستان
 دئەىرلەر توتماق اولماز فى المثل ائو اوغروسون دوزدور
 كى مىندن چوخ زىركدىر سارق قهّار لاتىستان
 قالىب جنگلدە جنگل وحشى مىندن قورخما قورخ بوردان
 كى جنگل وحشىسىدىن وحشىدىر جاندار لاتىستان
 ارادل جمعى حورمەندە، فضىلت اهللى ذلّتە
 يامان اولموش گرامى، سەندە، ياخشى، خوار لاتىستان
 رذىللەر اجتماعىندان خوش استقبالى ائدىر لاكن
 كمال اهللىن سايىر معزول بى مقدار لاتىستان
 كئچىر گونلر آلىب آسائشىم الدن قويور دائىم
 مەنى گوندوز عذابىندان گئجه بىدار لاتىستان
 جەننم گورموشم يارب مەنى رحم ائىلە ياندىرما
 جزام وارسا مەنە بسدىر عذاب النّار لاتىستان

قالار حیران تأسفدن یانار هر صاحب وجدان
اگر فاش اولسا بیر-بیر اونلارا اسرار لاتستان
اگر شعبان بی موخلار اولوب پرورده تهران
قیلیب شعبان بی موخدان پیسین پروار لاتستان
«شجاع الدوله»^(۱) گر اهل مقیددن تاپیب حورمت
آچیلیمیش قید-بندیندن قیریپ افسار لاتستان
اگر تبریزلی شاعر شهریاره شهری یار اولدو
ایشیق دونیامی گول شهریمده قیلدی تار لاتستان
بساط دردی ییغ بسدیر، نشانی دورما، قاج، قورتول،
یوروب قیلیمیش بو دیرلیکدن سنی بیزار لاتستان.^(۲)

۱۳۷۸

۱- شجاع الدوله ایندیلیکده اورمودا زرگر بازاری و تجارتخانه لر حیه طی دیر.

۲- بو شعر اصلینده اوتوز بیتدن آرتیق دیر. بعضی سبیلره گۆره یالنیز بو گۆروندوگو
اولچوده چاپ اولما سینی مصلحت بیلدیم. (نشانی)

فاطمائین قىصەسى^(۱)

گەنەدە چالادا بوز باغلانىپدیر

سودا بوز پەردەدن اوز باغلانىپدیر

۱-منیم بو شعریم بیر فیلم تصویری کیمی اولوب، اورتولو بازاردا بىزازلوق ایشی ایلە مشغول اولدوغوم و سحرلر بازارا تىزگىندىب دكان آچماغىم واقىمى دىر. شعرىن مضمونو منىم تخیلومون و احساسىمین محصولودور. «فاطمائین قىصەسى» شعرىندە معنا ياراتماغا اىكى قهرمانىن نقشى وار. بىرى من، او بىرى ايسە خيالى تصوورومده يوخسول فاطما آدىندا بىر قىز اوشاغى دىر. شعرده انسان دويغولارى و خصلتلرىنىن معناسىنى آرتىق تفهيم ائله مک اىچون اوزومو منفى بىر نقشده گؤستىرپ قايغى و قايغى سىزلىق و عبرت حىسلىرىن و جامعهده اولان دردلردن نمونه اولاراق نشان وئرىپ اوخوجودا محرومىت چکن مظلوم انسانلارا حيات حسى ياراتماغا سمى قىلمىشام.

قالان يارباغىنى تۆكور آغاجلار
سارالېب چۆللردە ياشىل ياماجلار
داغلارېن باشىنى قار آلماقدادېر
كورسولر ائولردە قورولماقدادېر
قىشېن بوز كاروانى گلېر يولدادېر
نفسى يىتتېرىب اۋزو دالدادېر
وارلىغا نفسى تسكېندېر قىشېن
يوخسولا قىلىجى كسگېندېر قىشېن
شېرىن يايىداكى هاواسى يوخدور
پايىز سحرېنېن صفاسى يوخدور
گىجھنېن يىتلىندن ھلە اثر وار
اۋرتولوب خىزلدن پىيادە رولار
آغارېر اوفوقون گىئىش پېھنەسى
پارلايېر مشرقېن گوموش پردەسى
دانېن تىك اولدوزو سانكى شفقە
قىزىل بېر سگەدېر گوموش ورقە

گون قىزىل ساچلار يىن ياىمايىب ھلە

كۇرپەلر يوخودان دويمايىب ھلە

قورتولوب سحرين فريضة سيندن

بى خبر گونومون قضيه سيندن

گنديرم چاغيرير منى مشغلم

گونون ماجراسين گۇسترير قلم

ھر گونون اؤزونون ماجراسى وار

تابلو تىك نقشينين تماشاسى وار

سويوق و ساكت دير سس سيزدير بازار

آذردين اورمونون قيشى باشلانار

چوخداندير اؤرتولو بو حاصار منيم

سحردن آخشاما اولار مسكنيم

آسمان ايسته سم باخام رنگينه

سينى جه گۇرسنر باجادان منه

ساعت اون دقيقه كئچير يئىدديدن

آچيرام قيفيلى گنه عادتاً

سكوتو سىندىرير قاپىنين سسى

باشلانير فاطمانين آجى قصهسى

ساكت اوتورموشام خياللاردايام

مشترى قىدىندى انتظاردايام

داياندى قارشىمدا بالاجا بير قيز

او باخير سورغولو من اعتناسيز

الينده فقط بير سگه بئش قيران

اوتانا-اوتانا وئرهرك نشان

دينىب جىسارتله چىلووار ايسته يير

جوابىن آلمانغا اولور منتظر

اوشويوب قيسىلير بير يوماق كىمى

حالى چاغرىلمايمش بير قوناق كىمى

آغاردىب سحرىن سازاغى رنگىن

سويوقدان دگىشىب ياناغى رنگىن

تاكى «بوخدور» سؤزو دىلىمدن آخدى

بىر آز كىدرلىپ اوزومه باخدى

بالاجا الی ایله سیخیب پولونو

ھاراسا گئدەجک توتدو پولونو

اوگتتدی من اۆلچمکدە - کسمکدەیم

ساتماغا چالیشیب تلەسمکدەیم

داھا اصلاً دە فکر ائتمیرم اونا

سن دئمه داستان چاتمایب سونا

آز قالیر یئتیرە دوققوزا ساعت

بازاردا قاینایشیب گزیر جماعت

گۆردوم گنە گلدى بالا مشتری

بولود تک توتولوب دولوب گۆزلى

سانكى بيلمەمیشدی بورا هماندير

ائله بو گلديگى همان مکاندير

سوردوم آدين نهدير؟ آتان هاردادير؟

بيلديم آتاسى يوخ، آدى فاطمادير.

بوغازى توتولور تيتريير سسى

قارشير آغزیندا سۆزو، جملهسى

بودور الینده کی همان سگه دی
گنه ده گؤستریب چیلوار ایسته دی
ائله بیل یاتمیشدیم بیردن آییلدیم
بیر لحظه اوزونه نظاره قیلدیم
او باشدان آباغا بیر دونیا معنا
دوروشو باخیشی خواهش تمنا
بیللی دیر دریندن التماسی وار
منندن تاواقاسی^(۱) تمناسی وار
گؤرونور آغلاییب، گؤزو نملی دیر
ظاهری پڑمرده قلبی غملیدیر
او منیم قاپیمدان قوولموش گلیب
قاییدیب گنه ده الی بوش گلیب
سیماسی سولغوندور ساچی پریشان
اگنینده مندرس بیر ساری کاپشان
کؤهنه لیب باشماغی دوشوک داباندیر
تزه باشماق ایچون اوره گی قاندر

گۈزلىرى يازىلى بىر جوت ورقىدېر

گۈستىر قىلىپىن سۆزونو بىر-بىر

ھمىشە تازەدېر مانتوسو لىلا

پوبلن آغ گىتىر كلاسنا مينا

اينجىدېر جور بە جور خياللار قىزى

ھەر لحظە چوخالان زاواللار قىزى

آچىلدى قارشىمدا قالىن بىر كىتاب

تۇرندى قىلىمدە بىردن انقلاب

بىلدىم كى ائتمىش بۇيوك بىر گوناھ

بو بىر قساوتدى دگىل اشتباھ

چون يىتتىم قىلىپنى سىندىر مىشام من

بوتون بىر عالمى ياندىر مىشام من

او دا بىر انساندىر اورەگى وار دېر

اورەكدە حسرتى دىلەگى وار دېر

من اونون قىيىدەنە نيچون قالمادىم

آچىب مشكلىنى يولا سالمادىم

مشکلی بیر تیکه آغا باغلانیب
ائله بیل بیر بؤیوک داغا باغلانیب
بوگون کلا سیندا تیکیش درسی وار
احتیاج ایچینده اولوب بی قرار
سگه سی اووجوندا اوزو اوزومده
ترحم آختاریر گؤزو گؤزومده
ایسته دیم قلبینی آلام بلکه من
اونو راضی یولا سلام بلکه من
گنه ده یاشاردی گؤزلری بیردن
بعضاً آغلار انسان سئویندیگیندن
سانکی گاه دیریلیب گاه دا اؤلوردوم
اوره کده آغلایب اوزده گولوردوم
چاغیردیم آل قیزیم سنیندی پوپلین
ایسته دیگین اون قات آپاردی مسکین
الی دولو گئتدی بوش دا گئتمه دی
بوش گئمه دی لاکن خوش دا گئتمه دی

اونا بىر يوكايدى آجى قىصەسى

چكىردى يوكونو بالا جىئەسى

او منى آغلالتى داغلادى گىتتى

بو شاعر قىلىمى داغلادى گىتتى

اونون گۆز ياشىندان جوشغون آھىندان

خيال عالمىمدا ياراندى طغيان

گۆز ياشى ايلدىرىم آھلارى طوفان

ايكىسى بىر آن دا اولدو نىمايان

چاخذى ايلدىرىملار ياندى آسمان

طوفان قايلارى قوپاردى داغدان

درىالار قودوردو يىر دە اود آلدى

درام بىر خاطرە تابلودا قالدى

آجى بىر خاطرە تابلودا قالدى.

آلتينجى بؤلمه (فصل ششم)

فارسجا شعر لر (اشعار فارسی)

این دل

از تجربه در عمر چو گنجینه شد این دل
از بس که گهی پاره و گه پینه شد این دل
با تجربه از سابقه ره برد به آخر
شد آنچه ز دیرینه و پیشینه شد این دل
که بوسه زدش نسیم و گه سیلی اش تگرگ
در حوصله چون صخره‌ی دیرینه شد این دل
هر چشم در آن کرد نظر دید چو خود را
بود آنچه که بود در نظر آئینه شد این دل
که شاعر و گه ماعر و گه نیک و گهی بد
صد رنگ به انظار در این سینه شد این دل
جز راه حق و صدق نیمود نشانی
بی‌رنگ و ریا و غرض و کینه شد این دل.

سنگ مزار

در عشق چمن از قفسی می خواندم
در حسرت بیرون بسی می خواندم
ای آنکه همین سنگ مزارم خوانی
من نیز چنین سنگ کسی می خواندم.

رباعی

گلی بیخار در گلزار رستست
عجب با غنچه بسیار رستست
به رویش باد مغرض خاری انداخت
که پندارند گل با خار رستست.

حلقه مطرود^(۱)

دورم از مجلس یاران غم آلودم من
که از آن سلسله یک حلقه مطرودم من
این عزیزان که عزیزند ز من می‌بالم
همگی آتش گلگون ولی دودم من

۱- مقارن با سالهای ۴۶-۴۷ بود به علت عدم تشریک مساعی از ضعف توانم در حل مسائل اختلاف‌انگیز برادرم فریدون با همسرش که در تهران به وجود آمده بود و نهایتاً از هم جدا شدند. از من رنجیده بود. اتفاقاً در یکی از نامه‌هایش که قاعدتاً بعضی از اوقات به اورمیّه برای پدر و مادرمان که همجوار بودیم ضمن سلام و احوالپرسی و نام بردن از تمام افراد خانواده از جمله همسر و پنج فرزندم اشاره‌ای از نام من در نامه ننموده بود. چون مدام مورد احترام و محبت وی بودم از همین جهت متأثرگشته این شعر را که در قاعده غزل ترکیب یافت به قلم آوردم.

بیچگان مورد لطفند همه جز بابا
همه امروود ولی شاخه امروود من
نه به مقدار سعیدم نه به ارزش نسرین
نه چو سیمین نه پروین نه مسعودم من
آه امروز که در پای صفی جایم نیست
یاد آن روز که سربان صفی بودم من
به همان شکل همان رنگ که بودم هستم
به چنین جلوه چو آن لعل گل اندودم من
ارمغانم که همین رنج و دل افسردگی است
ز ره صعب و درازی است که پیمودم من
هر دم از روی مکافات بیازرد مرا
هر چه بر محنت و آلام دل افزودم من
زین دل خسته دگر دست نشانی بردار
زانکه در دست غم و آه تو فرسودم من.

در انصاف

ای دادرسان از در انصاف بیائید

زین مظلومه و مهلکه را هم بگشائید

از زحمت همسایه به تنگ آمده‌ام من

با اهرمن زور به جنگ آمده‌ام من

او غول قسوی پنجه من انسان بی‌آزار

من صلح و صفاکارم و او جور و جفاکار

در سنگر کوتاه دفاعم شده مشکل

از قدرت ناحق هراسم شده بر دل

ای داور بازی سر این باخته بازی
زنهار تو خود نیز در این عرصه نبازی
صیاد ز پر آزی خود تور خود افتاد
اکنون سر این است کند خویشتن آزاد
همسایه اگر تابع حق بود و عدالت
دانسته نمی داد چنین تن به رذالت
«استاد» اگر در جهت عکس رود راه
گم نیست بر آن راه، خود این ره رود آگاه
همسایه ز همسایه نباید که بنالد
همسایه به همسایه نباید که ببالد
جز مهر جواران نورزید نشانی
آن کیست که از وی ز بدی دیده نشانی.

بهار ۱۳۶۰

ای گل

به روی ماه تو حیرانم ای گل
ز بی مهری تو نالانم ای گل
ز رنج دوریات گریانم ای گل
به رویت مایلم من
دلم و جانم ربودی

به کویت سایلم من
دلم ده بیدلم من

عزیزم مهر و ماه من توئی تو
حبیب دلبخواه من توئی تو
دلیل عشق و آه من توئی تو
به رویت مایلم من
دلم و جانم ربودی

به کویت سایلم من
دلم ده بیدلم من

عزیزم کاش تو زیبا نبودی
سفید و خوشگل و رعنا نبودی
اگر بودی جدا از ما نبودی
به رویت مایلم من
دلم و جانم ربودی

به کویت سایلم من
دلم ده بیدلم من

فدای تار هر مویت نشانی
اسیر دام گیسویت نشانی
نثار تاق ابرویت نشانی
گدائی بر سر کویت نشانی
به رویت مایلم من
دلم و جانم ربودی

به کویت سایلم من
دلم ده بیدلم من.

بهار آمد گذشت

گل نچیدیم از گلستان و بهار آمد گذشت

دل نشد یک روز شاد و روزگار آمد گذشت

این دل مسکین ما کامی نبرد اندر جهان

صرف شد این فانی عمر و اختیار آمد گذشت

در گذرگاهش ستادم تا دمی صحبت کنم

اعتنا ننمود یار از من کنار آمد گذشت

عهد الفت بست با من تا سه روز آن سنگدل

گفته را ننمود عمل روز چهار آمد گذشت

خون فشان دیدگان در انتظار روی دوست

من به دیدار آزمند او با فرار آمد گذشت

جز فغان و غم نشانی در جهان روزی ندید

با دلی مجروح و چشم اشکبار آمد گذشت.

روز وصال

ماه طالع ز پس ابر به در می آید
یار مهروی عزیزم ز سفر می آید
عنقریب است رسد روز وصال و دیدار
دگر ایام غم هجر به سر می آید
خوش بهاری است کزان شاخ امل پر گل شد
باغ امید من از نو به ثمر می آید
گل نوید ازیر نو می دهد و غنچه ز گل
موهبت بین خبر از پشت خبر می آید
آنکه دل در شرر حسرت دیدارش بود
خنک از راه وفا بار دگر می آید
آنکه روزی ز بر جمع غریبانه پرید
از سر لطف کریمانه ز در می آید
بار صبر ارچه گران بود توان در نقصان
از پی صبر توانگیر ظفر می آید
نسلها را ز تسلسل شد ادامت حاصل
به تسلسل پسر از پشت پدر می آید

به امید سحر روشنت ای دل خوش باش

چون از این ظلمت شب بوی خطر می آید

آشنایان گره کار و غم ما نشناخت

به شناسائی درد اهل نظر می آید

به جهان آنکه قدم در ره اصلاح نهاد

کارش از بهر بقا خود به گذر می آید

آدمیزاد به نوبت پی اصلاح گرفت

از پی درد نگر دردنگر می آید

چاره در کردن و افکندن و نوکاشتن است

به چنین کار در آغاز تبر می آید

سودی از صحبت نااهل نبردیم افسوس

چون ز هم صحبت نااهل ضرر می آید

گل ز شاخ گل و گلشن ز بهاران زمان

زر به دست از خود گنجینه زر می آید

می دمد صبح ز جا خیز و نشانی بشنو

مژده از نغمه مرغان سحر می آید.

رباعی^(۱)

ایام بهار سنبل تر خوبست
شهریور و تیر شاخه و بر خوبست
زیباست اگر چه موسم فروردین
بر عاشق دلسوخته آذر خوبست.

پشت عکس^(۲)

ایام جوانی است به هنگام نو بهار
با باد نسیم عطر گل آید ز کوهسار
هستم به کنار جوی با دوست عزیزم
حیران به تماشای گل و برگ و شاخسار
گلها لطیف، هوا روح نواز آسمان صاف
افزون بنمایند صف لاله در کنار
گلها همه در شور و نشاط از دو سوی آب
رقصان به آهنگ شتابان جویبار
افسوس که آن روز گذشت و همین عکس
از من به دوست از دوست به من ماند یادگار.

آدمیت (۱)

تن آدمی شریف است به مروّت و صداقت
نه به منصب است و قدرت نه به ملک و مال و ثروت
متکبران خودبین نبود قرین حرمت
که مقام آدمی را ز فتاده کیست رفعت
سر پر ز خودپسندی کشتد ز سر به پائین
سر سروران کردی به فضیلت و نجابت
تو نجابت علی بین که به گوشه خرابه
به سر فقیر بیمار رود از ره عیادت
ز قفای کس به تحقیر دندان سفید کرده
در رو سلام کردی به نشانه رفاقت

نبود عجب به صحرا گل و لاله و چمن را
ز به زیر سم گرفتن ببرد حمار لذت
به خصال و حال باطن شناسی ارکسی را
منگر بر او به ظاهر تو به دیده حقارت
چه بسا نهفته باشند به خاکستر تیره
گلدانه‌های آتش به درخشش و حرارت
بگشای دیده بنگر به مراتب مقامات
که به پایشان نباشی به قدر برگ ذرت
دشمن از حسد به محسود همه عیب و نقص جوید
در دوست حُسن جوید هر دوست پاک نیت
اگر عیب و نقص جوئی تو ز خویش کن آغاز
پیش از کسان دیگر بر خویش کن قضاوت
سخن از ادب بگو تا محبوب خلق باشی
حرمت ادب نگهدار به سراغت آید عزت
به جهان ز تو نشانی خوشی و بدی است باقی
سعی کن ز بعد رفتن به خوشی کنند یادت.

نگاه (۱)

آه اگر چه با نگاهی اوّلم دلشاد کردی
بعد با بی اعتنائی هستی ام بر باد کردی
تو که نیک دانی ای ماه راه و رسم نظم‌داری
ز چه رو طغیان و آشوب در دلم ایجاد کردی

اگنج و سوبای زامانلاریم ایدی. سحرلر ایشیمه گئدرکن آلمانیان آدلی مدرسه
ناظمه‌سی بیر قیز هر وقت من ایلن قارشیلاندا باخیشلاریلان اویره‌گیمی آلیردی
سونرالار اونون ایشی آیری بیر مدرسه‌یه دگیشدی. اوزو ایسه باشقاسینا قسمت اولدو.
آشاغیداکي شعریم همان عشق و جاذبه‌دن تأثیر آلیب یارانیب بیر خاطره قالدی.

آلمانیان و آلمان به یک نگهت نیاززند
به قشنگی و ملاححت به جهان جهاد کردی
دام بود تار مویت دانه بود خال رویت
مرغ دل عاشقم را صید تو صیاد کردی
وصف روی تو همین بس گویمت که تا به حدی
شوخ هستی شیک و شیرین که مرا فرهاد کردی
یک شب بخواب دیدم روی خوب چون گلت را
سحرش بیدار گشتم حسرتم زیاد کردی
ز نشانی و ز نامم ننوشتم تا صباحی
شاید این که در نگاهم تو ز شعرم یاد کردی
مگر از دلم شنیدی که من عاشق تو گشتم
تغییر راه دادی بر من بیداد کردی.

باز در صحن چمن^۱

باز در صحن چمن نرگس و شہلا خندید
بلبل از شوق بہ گلشن زد و قہقا خندید
برف را برد زمستان و بہار آمد و گل
قمری اندر چمن و کبک بہ صحرا خندید
برگ نوروزی ما مژدہ نوروز آورد
برگ نوروز چو دید این دل شیدا خندید
چہ غم از دوریات ای دوست کہ دلہا امروز
گفت تبریک بہ ہم ہر دو بہ یکجا خندید.
رباعی^(۲)

ای دوست تو را من چو برادر دانم
ہستی تو با جان برابر دانم
گر مردم و خاکم بگرفت از دست
خود زندہ تو را ہمیشہ در بر دارم.
۱۳۳۲

۱- دوستم آقای سرہنگ نوروزی نامہ‌ای بہ عنوان تبریک عید نوروز از کرمان بہ من فرستادہ بود شعر زیر را در جواب نامہ ایشان سرودہ بودم.

۲- پشت عکس.

خاطره‌ای از یزد^(۱)

نیم فرسخ راه مازاری^(۲) پیاده می‌روم
هی ز پایم در می‌آید گیوه‌های پاره‌ام^(۳)
صبح تا شب جای آجیل می‌خورم افغان و غم
قوت بازو ندارم تا بیدنجیر^(۴) بشکنم
اشتران تیمار کنم یا بار^(۵) سنگ بالا زنم؟

گوشت پشتم خرد کرده لنگه‌های بیت من
پوست دستم زخم کرده چوب بیل بارکن
بارها در روز کارم بر سر چاه است من
منبع اصطبل را از آب باید پر کنم
اشتران تیمار کنم یا بار سنگ بالا زنم؟

۱- در تبعید بودیم این شعر را در یزد سروده‌ام.

۲- مازاری = کارخانه حناسازی.

۳- کشیدن آب با چرخ مخصوص آب‌کشی به وسیله پاها انجام می‌گرفت

۴- بیدنجیر = دانه گرچک چرب‌دار برای سبزگشتن حنا به زیر سنگ حناکوبی ریخته

با حنا مخلوط می‌کردند.

۵- بار = برگ حنای خشک زیر سنگ حناکوبی.

صبح نصفی نان سنگک می خورم شام همچنان
 ظهر نصفی نان خالی آب داغ چار استکان
 دو تومن کفشم شود یا پیرهن یا خرج نان
 مزد شاگردی است این یا حلم اشتر^(۱) کندم
 اشتران تیمار کنم یا بار سنگ بالا زنم؟

دیگر آیا بهتر از این بگذرد دنیای من؟
 این همه نعمت فرو پاشیده پیش پای من
 گوله‌های لرد^(۲) مازاری شده خرماي من
 مختصر ننشینم از جا بر خزم کاری کنم
 اشتران تیمار کنم یا بار سنگ بالا زنم.

تابستان ۱۳۲۶

۱- حلم اشتر = تفاله فضولات پهن اشتر.

۲- گوله = دانه‌های فضولات شتر.

ترد = حیاط کارخانه حناسایی و محل استراحت و نشستن شترها.

رباعی

عمری ز غم جور جهان بودم زار
از محنت اوضاع زمان در آزار
می خواستم از جهان زمانی بهتر
چون مرغ قفس در آرزوی گلزار.

رباعی

ای دوست به من تو یار و همدم هستی
از جمله رفیقان مقدم هستی
رازم به برادر نتوانم گفتن
مطلق ز برادرم تو محرم هستی.

مژده^(۱)

مژده از پایان دوران غم آلود آمده
محفل بیمار را درمان بهبود آمده
ناله بس کن دیگر ای دل این دل دلبند تو
از در مهر و وفا با تار و با پود آمده
آن که هنگام جدائی وعده دیدار داد
خرم اکنون از در دیدار معهود آمده
آن که با افسوسها از جمع دور افتاده بود
راضی از تقدیر و از اقبال خشنود آمده
بختها بیدار گشته آرزوها بارور
سفره امید ما را سیب و امروء آمده
کلبه سرد و دودمان را دود در روزن نبود
زندگی جان یافته از دودمان دود آمده

۱- این شعر را به مناسبت خدمت مقدس سربازی پسرم مسعود در زمان جنگ
تحملی ایران و عراق و خاتمه خدمت نامبرده سروده‌ام.

مجلس آرائید یاران پایکوبیها کنید
نغمه سر داده بگوئید این که مسعود آمده
آهوی دل تشنه آن جوینده راه جویبار
فارغ اینک بر لب دریای مقصود آمده
ای بسا شب تا سحر از آهم آتش ریخته
ای بسا روزم ز خون از دیدگان رود آمده
ره دراز و پرخطر بود و متاعم بس گران
حال از آن سودای پرزحمت مرا سود آمده
عرصه تنگ و دست دشمن باز باز السید^(۱) ما
از نبرد از بود و نابود عاقبت بود آمده
ماند زشتی بر زمستان روسیاهی بر زغال
بسا بهار جانفزا نوروز موعود آمده
ارمغان از این سفر یأس و نشاط است از قضا
بر یکی ماتم یکی را جشن مولود آمده
چون تو را افزون نشانی دل پر است عشق آتشین
بر زبان اشعارت آسان آمده زود آمده.

قدر هر کس

قدر هر کس را کنند از ویژگیهای استناد
آدمان را در میان چون فرقهها باشد زیاد
آن یکی را هست روی شاد و قلب مهربان
این یکی را نیست قلب مهربان و روی شاد
در قبال رهنمائیها یکی در انعطاف
پر یکی در گمراهی و کجروی در سر عناد
آن یکی آزاد هست از قید عاداتهای بد
این یکی در اوج بدبختی اسیر اعتیاد

آن یکی در کسب شهرت، این یکی در جمع مال
آن یکی در اختراع و این یکی در اجتهاد
کرد بر همنوع خود زشتی یکی بدنام رفت
دیگری نیکی نمود و نام نیک از خود نهاد
اهل صدق است آن یکی در کار و در اقوال خویش
این یکی را نیست بر اقوال در کس اعتماد
در حوادث شد یکی چون موج دریا ناشکیب
این یکی چون صخره در امواج طوفان ایستاد
هیچ کس را خود نخوراند آن یکی خورد از کسان
در سخا شد این یکی را دست باز و دل گشاد
خانه‌ای را در میان زوجین با هم در وفاق
در محیط خانه‌ای زوجین دائم در تضاد
خاندانی را ز جهل افراد هست اندر نفاق
خاندانی را ز فهم افراد دارند اتحاد
اختلافی اتّفاق افتاد اگر بین دو فرد
سوّمی را مایه شادی شد از آن رویداد
ننگ بر دامن زنان آتش هر اختلاف
کینه‌ها کز مکرشان در بین محبوبان فتاد

در برون زشت و درون نیک است این «آن دیگری
 اندرون زشت و به نیکی در تظاهر اوستاد»
 از نسیم معرفت داد آن یکی عطر گلاب
 شد ز پستی در مشام دل یکی چون گندباد
 بس پلیدان بهره‌مندند از نفوذ و احترام
 بس شریفان منزوی در عزلتند و انفراد
 گر زری را افکنند اندر لجن مانند باز
 در درخشش این و آن در تیرگی اندر مزاد
 داد و فریاد از تهی مغزان و نامردان دون
 آفرین بر آن که در شخصیت و مردی است راد
 جوجه هدهد گفت: مادر، هست بدبو لانه‌مان
 نیست بو در لانه گفت از ماست خود این گند حاد
 گفت زینجا در شویم و لانه دیگر رویم
 گفت این کون هست تا با ما هم آنجا بو دهداد
 صد تأسف باد بر آنان که در این قرن هست
 در تووخش در رواج و در تمدن در کساد
 آن یکی مشغول در انجام اعمال مفید
 این یکی مغروق در دریای فحشا و فساد

آن یکی در زندگی واماند و در جا زد قدم
این یکی واپس نرفت و رفت در راه رشاد
در تغافل آن یکی از زندگی سودی نبرد
مخترع شد این یکی هم سود برد و سود داد
آن یکی در زندگی در غفلت و اعطال و خواب
این یکی در اکتشاف علم و در سعی و جهاد
آن یکی مغزش به دنیا کور آمد کور رفت
در نبوغ این یک بلند آوازه در اقصی بلاد
چیست ای انسان دست آورد تو از زندگی؟
هست مطرح این سؤال معنوی روز معاد
«أطلبوا العلم» این پیام آسمانی از رسول
دعوت دنیا و عقبی ئیست من کل العباد
راه کوتاه کرد آنکس علم و عرفانرا که یافت
او همین رفتست تا پایان راه اعتقاد
گفت گالیله زمین را هست چرخش در فضا
زیر ضرب و شتم بردندش به جرم ارتداد
این عوامل چیست در مطرح به ما این مغز چیست؟
چیست پس منظور در این خورد و خواب و زیست و زاد

نوع انسان را خدا بهر تکامل آفرید
 فرصت است انسان را گشت غروب و بامداد
 مغز عضو اکتشاف افلاک و عالم مطرح است
 کامل است ابزار ما را مثل دفتر بامداد
 بر خود ابزاریم ما بهر تکامل در جهان
 نیست گر این آدمی را چیست از بودن مراد
 کهنه شد انسان ابزار آمد از ابزار نو
 پله‌ها بهر تکامل از قباد و کیقباد
 گر شود نوع بشر را جای در حدّ کمال
 در جهان جایی نمی‌ماند برای انتقاد
 حسّ حرص و آز بر چشم بصیرت پرده زد
 کرد استعدادها را در حصار انسداد
 نیست هرگز در جهان پایان جدال و جنگ را
 تاکه در بین خلاق هست تبعیض نژاد
 نیست انسان خلقتاً از هم جدا کلاً یکیست
 مادر گیتی چون انسان را بنام انسان زاد
 نیست دیگر در میان از ظلم جای گفتگو
 شکل گیرد بین ملت‌ها اگر معنای داد

هیچ کشورها نباید دم ز اهلیت زند
در زمین بین ملل تا هست مرز و انقیاد
رو به اتمام است یکسو شیر در پستان خاک
سوئی انسان مکنده در خطای ازدیاد
بعد از این دیگر نه وقت کشت و کشتار است و جنگ
وقت صلح است و اخوت، وقت علم و اقتصاد
زیستند انسانها با خلق و حال گونه‌گون
آدمانرا می‌شود با چند عنوان کرد یاد
باسوادِ بی‌سواد و بی‌سوادِ با سواد
باسوادِ باسواد و بی‌سوادِ بی‌سواد
راهرو باش و نشانی می‌هراس از گمرهی
رهرویها هست یاد و گمرهی‌ها نیست باد.

شوق سیر دریا^(۱)

یکی را هست شوق سیر دریا
 و لاکن دستیابی بر بلم نیست
 کریم‌ها را درم بسیار اگر هست
 توقع در لثیمان نیز کم نیست
 یکی دارا و در طبع گدایان
 یکی در فقر از فقرش دژم نیست
 نه هر اکرام از روی خلوص است
 که هر انفاق در معنا کرم نیست
 قبول بذل از هر دست ناباب
 سزای هیچ طبع مغتنم نیست
 یکی در بذل و بخشش دست کوتاه
 یکی را بذل کردن هیچ غم نیست
 یکی از خلق جویای سخاوت
 ولی در خود سخا یک ذره هم نیست

یکی را در ستاندن اشتها تُن
به دادن میل در خود یک گِرم نیست
ز مردم خود کرامت می‌پسندد
و لیکن در خود آثار کرم نیست
ز خلق از سود بردن هست مسرور
و خود در سود دادن در رقم نیست
سرور آزمندان در گدایی است
گدا را حفظ شخصیتِ اهم نیست
به رندان سرکهٔ مفت انگبین است
گلوئی را از آب رند نم نیست
چو خرج از کیسهٔ خلق است بر رند
به خرجش کیسهٔ خود ملتزم نیست
خصال کاسه‌لیسان بی‌زوال است
دنائتهای دونا را عدم نیست
بسی دارم به دل فریاد پنهان
در آهنگ نوایم زیر و بم نیست
از این محتسرا بیزارم افزون
صفا می‌خواهم امّا گلشنم نیست

رهائی خواهم از این بند آلام

مفرّم هست و پای رفتنم نیست

فغان از این گروه چاپلوسان

که از این درد فارغ یک دم نیست

عجب گرم است بازار دورویان

و لیکن مرد یکرو محترم نیست

به خیل روبهان پیوست آنکس

که با ما در شهادت هم قدم نیست

به شوق شیره چون زنبور بدبخت

ز فعل دیک جوشان محترم نیست

به ناپاکان گرائید آن زبونی

که با پاکان سالم دل به هم نیست

وزغ را جای در توی لجن به

وزغها را لب کارون حرم نیست

دورویی را در ابن الوقتها بین

جوامع را از این بدتر الم نیست

دل از احوال دوان در عذابست

مرا پررنجتر از این ستم نیست

به انسان عزّت آرد عزّت نفس
فضیلت آدمی را، در حشَم نیست
خوش آنکس که به یمن عزّت نفس
به زیر بار مَنّت خرد و خم نیست
ز نور عرف باید پر شود مغز
که جای شأن انسان در شکم نیست
ز حرف راست من می رنجد آنکس
که منطق بر مذاقش کم ز سم نیست
همین شعرم برایم دشمن افزود
مگر خود در ردیف دشمنم نیست؟
دلیل حقّ بر حقّ اعتبار است
به ناحق جای حق جای اقم نیست
به هر دستی چماق و شیشه خمر
ز تهدیدات مغرض ایمنم نیست
ز مغرض درس مکر آموخت مغرض
به مغرض بوئی از وجدان شمم نیست
مدام آماده در بالای فرقم
چماق مغرضین دور از سرم نیست

ز شەرر هم چماقان بى قارام

به غير از لطف يزدان مأمّنم نيست

يکى از فهم لافد لاکن از فهم

نمودارى ز کردارش علم نيست

يکى از نظم گوید نيست ناظم

زند از نظم دم خود منتظم نيست

يکى مکاره و یک بشکه فتنه

عليرغم حجابش معتصم نيست

ز ناهنجارى دوران چه گويم؟

پر از دردم، توان گفتم نيست

هزار افسوس بر آن خاندانى

که افرادش انيس و منسجم نيست

دل هر اهل حق مألوف حق است

که حقين را ز نام حق رم نيست

کج انديشى حصول کورفهمى است

به وحشى نام اهليت فهم نيست

اساس ماده از معناست ذاتاً

به کوران معنويت در رقم نيست

بر آنکس نیست هیچ امید اصلاح
که در اعمال خود بر خود حکم نیست
شگفت آن است ناسالم ز سالم
سَقَم جوید مگر در خود سَقَم نیست ؟
ز شعر تلخ پختم آش تلخی
که پخت آش تنها با کلم نیست
سخنهایم مدلل هست و روشن
بدهات را نیازی بر قسم نیست
همین قدم قناعت شد در ابیات
زبان محتاط، حاکم بر قلم نیست
نشانی نرم بنویس و سلیم باش
در این شعر شرربارت سلم نیست.

به مناسبت جشن اولين سال تولد نوهام «هستى»
آرايش بزم امشب از چيست به ما؟
اين جشن و سرور و شادى از كيست به ما؟
جز شوق در اين جمع به سر نيست به كس
جز شعف در اين بزم به دل نيست به ما
چرخيدن گلها سريک غنچه ز شور
بيخود شدن از خويش ز مستى است به ما
برپائى مجلس سببش چون هستى است
اين خرّمى و خوشى ز هستى است به ما
تشریف حضور با هدايای فزون
از لطف عزيزان گرامى است به ما
سالى ز شگفتنش گذشت اين گل نو
صد سال دگر اميد باقى است به ما.

يئددىنچى بۆلمە:

باياتىلار

مىنىن سئويندى گىتىدى

جاوانلار مىنىدى گىتىدى

تاكسىلار ايندى گىتىدى

قوجالار قالدى يىردە

قالدى قايق قىرمىزى

گىمىردى يوخسول قىزى

وارلى يىئىدى قارپىزى

گۇتدو دووار دىيىنىدىن

درد اودوماكىم ياندى

دئمه دىم ايچىم ياندى

كاروانىم كۇچوم ياندى

دئدىم دوشمن سئويندى

اوزوب شىشه دوزدولر

ازىلنى ازديلر

اوره گىمى اوزدولر

ازنه قوت وئرىب

سورونور داغدان چايا

آخىب دولور دريايا

باخين باخين او سويا

قطره سى مين قىزىلدور

اوزانىب دولور چايا

آخىب گئدىر دريايا

باخين داغلاردا سويا

قطره سى مين قىزىلدور

سوسوز ھارايىدا باغلار گۈزلى چايدا باغلار

چايلارا سد وورولسا قوروماز يايىدا باغلار

داش قارالار قار آغلار قارا داغى قار آغلار

قىش قورتولار ياز گلر چىچىك گولر قار آغلار

كاروانىن قاردا قالدى گۈزون يوللاردا قالدى

بىر دىء گۈروم اى قوجا جاوانلىق ھاردا قالدى؟

او نىئجه دوستدو منلن دوستلوغو كسدى مندن

سلام وئردىم آلمادى وئرمەدىم كوسدو مندن

چىمىندن بىئزدى بايقوش كىسىگە چىئزدى بايقوش

بوگۈلدە تىكان اولماز اوستونە دوزدو بايقوش

دئدىلر بويىنوزون وار بو سۈزە نە سۈزون وار؟

دئدىم ائشىد اىنانما باخ باشىما گۈزون وار

شىروانىدا خوشايدىم
دوشدوم يىترە كۆشودوم

من بىر اويناق قوشايدىم
ووردو بىر اوغلان منى

امگىم بوشا گىتتى
خوشلوغو باشا گىتتى

قوشلاريم قوشا گىتتى
كىمى گۇردون دونيادا

گىتتىر آيا اولدوزا
ياخين اولاق تىبرىزە

اوچور مثل وىز-وىزا
بىز دە بىر كۆرپو ووراق

خوشدو مسلمان اولسان
سن دە من دە مسلمان

دئدى وارتانا: قورىبان،
والتان دئدى: گل اولاق

نامردىن قوناغىندان
دويدوق قاش قاباغىندان

ائشىتتىم دوداغىندان
دئدى دوزون دادمامىش

حقىن آلمادى مظلوم
گوناهسىز اولدو محكوم

اولدو پىرونده مختوم
گوناهلى حاكم اولدو

عقلین وار کمالین وار

چئرچیلدن مدالین وار^(۱)

دوزدو سنین سالین وار

بناهادان باشین چیخسا

اوزون بَزه کنگرین

اوسته دوز تمیزلرین

آفرین آی آفرین

زیبیللی سین ییغ آلتا

اودوزان کور بنده دیر

بؤرکه باش وئرنده دیر

بؤرک قویان برنده دیر!

بوردا خطانین چوخو

بنزین ده گاز دا نفت ده

دورماسیز داها صفده

اولاجاق دئدی موفته

الیزده پول نوبه یه

فتنه چی نین فنیندن

آروادین نازنیندن

آمان ایچ دوشمنیندن

کیشی نین نامردیندن

حرمله دن یزیددن

چک چولویون سوروتلن

قاجما قودورמוש ایستدن

پیس قونشونون الیندن

بىتر سىس سىز-سىداسىز	اختلافلار داعواسىز
حىالى ايلن حىاسىز	چىتىندىر قارشىلاشماق
چايلاردان چاغىردىلار	دالغالار باغىردىلار
دنىزدن چىغىردىلار	سد دئدىلر سايمادىق
دوغوب بوغدوغون نەدىر؟	دونيا دوغدوغون نەدىر؟
دۇنوب يىغدىغىن نەدىر؟	سىپب يارانمىشلارى
عبرىته بىر منظره	تارىخ آچىق پنجره
قوشولدولار جنجره	جنجره مرد قوشانلار
سالدى تالان سىمىتقو	آخىتىدى قان سىمىتقو
اولدو سىچان سىمىتقو	رضاخان پىشىگ اولجاق
مارشىمونون كلەسى	سىمىتقونون گوللەسى
جىلولارىن سىللەسى	اورمونو سالدى حالدان

دۇھول چالان طرفدى
بوش دۇھولە اوينايان
طرف دولو ھدفدى
چالاندان بى شرفدى

سو ھدر آخدى گىتدى
چۇلدە اكين قورودو
دۇورە سين يىخدى گىتدى
مھندس باخدى گىتدى

گۇرمەلىدېر گۇرمەلى
شھردار شىتيل اكدى
خىابانين جىدولى
اولدو زىبيل مازبلى

سىغار گۇتو، قار-قابىق
كۈچەدە يا بازاردا
آغىز سويو فىرتىلىق
ھرىئر اولدو توللوروق

يوكوم لاپ آغىر يوكودو
بوكولمەين بىئلىمى
يوك آغىر، ايپ چوروكودو
بوكنلر ياخشى بوكودو

قارا بختيم قارالدى
گۈۈھندىگىم داغلارى
اومود يولوم دارالدى
دومان توتدو، قار آلدى

دیشیم تۆکولمەيەایدی
ساققالیم آغاریردی
جاوانلار گولمەيەایدی
بئلیم بۆکولمەيەایدی

گلیر نیسگیلیم سنە
داغ گۆتورمز یوکومو
یانیرام بئلیم سنە
یغیب یۆکلەدیم سنە

کسیر کەندە قاپینی
دارایدن سوروشون
ساتیر ایگنە ساپینی
کیمە وورور توپونو

کلمین یئرآلمانین
زحمتی اکینیدیر
قیرمیزی بادیمجانین
مئنفعتی دوکانین

بو تکرلی دوکانلار
تکرچیلر کیمدیلر؟
بازاری قاپساییلار
هامی بیکار جوانلار

تای اولمایان تایلماز
قوجالاری سایمایان
آغیر یاتان آییلماز
قوجالیدا ساییلماز

ياتماديلار صبحه جن	تاپان ايله ايتيرن
ايتيرن آغلاماقدان	تاپان سئوينديگيندن
پالان اوسته عدللر	اولماسالار برابر
مقصدينه چاتماميش	يوک اگيلر تاي دوشر
سوردوم او کوردون آدين	کلفتينين تعدادين
دئدى ايلاماشاللاه	اوتوز اوشاق اوچ قادين
اسکندر تاجدار	تاجين الدن آلديلار
تاج يئرینه باشيندا	بوينوزو قوندارديلار
آذربايجان عزيزدير	عزيز وطنيميزدير
اونو اوجوز توتانلار	بيزيم دوشمنيميزدير
آنام آذربايجان	آتام آذربايجان
يوردم يووام وطنيم	اوبام آذربايجان

ايچىمىدە داغلار منىم قىلىمى داغلار منىم
ائشىگىم گولرسە دە ايچرىم آغلار منىم

تور آتان دوشدو تورا تورونو قورا-قورا
ايستەدى شكار توتا شكار اولدو شكارا

هئى وئرىر غلام سەنە اوجادان سلام سەنە
ايشى دوشندن قاباق اولاجاق غلام سەنە

ائشىتمىرم غلامىن نە سىن نە كلامىن
ايشى كئچندن سونرا كسدى مىندن سلامىن

ھەركسە اولما يولداش سىر سۆزونو قىلما فاش
آغزىندا سۆز ساخلاماز كەلسى پوك انگى بوش

ياخشى دوست الە دوشسە اۋپوب قوى گۆزون اوستە
ايكوزلو دوست ايستەمە بىر اوزلو دوشمن ايستە

اۋلودن ساغ دوزەلدر

داريـدان داغ دوزەلدر

خسيس دامينا قونما

يئئەر يئئيرتمز آما

نە چنگيزدن قورخورام

شرفسيزدن قورخورام

گلميشيک قوناقليغا

سورور بيزى يوخلوغا

قويونلار كولباش اولدو

قورد ايلن يولداش اولدو

دئديم بير تولوق يارا

دئديم قارا قاپ قارا

مکيرچى لاغ دوزەلدر

داريجا عييين اولسا

خسيسدن قسمت اومما

خسيس ييغار خرجه مز

نە دونقوزدان قورخورام

بير حياسيز اوتانماز

شوخلوغا باخ شوخلوغا

وارليق اۋزو آلداديب

چوبان ايشين ياش اولدو

اونداكى نامرد ايتين

دئدين نە گەتدين كورا؟

دئدين بختين نە رنگدير

فاسىلەلەر گىن اولدۇ دوست دۇندۇ دوشمن اولدۇ
بو فتنەلەر نىفاقلار بىلىمىرم نەدن اولدۇ؟

فىتنەلەرنى شىيطانى چالخاللادى دونىيانى
بارماغىن وورماق ھەمان بولاندىردى درىيانى

كولونگە سال ساپ گۇروم دورما بىلى قاپ گۇروم
يۇن قونشونون مرزىنى سرەبندى چاپ گۇردم

مىواظىب اول باشىندان تىۋىپتەنەن داشىندان
دوشمن آيىرماق ايسىتىر قارداشى قارداشىندان

گىر اولماسا اتتاد اولار خراب اوردوباد
بىر اوردونو مىكر ايلن وئىرر بادا بىر آرواد

لكە ھىچ كسە وورما وورسان دا يىكە وورما
لكەسى وار تىمىزلە تىمىزدىر لكە وورما

بولبولون آوازی وار

گول اليندن سازى وار

گؤزله نيلمز ضربه دن

حيله گر عفریته دن

قورخما چون پناهين وار

سنين ده آلاهي ن وار

بیری چال چاپدا خوشدور

عجب قاپان قاپیشدير

آرادا فرق چوخدور

آدی وار اؤزو یوخدور

قادان آلسين مشترین

کنگر دوزن اللرين

باغدا گولون نازی وار

هر بولبولون الينده

غافل اولما حربه دن

هر نه دئسن باش وئرر

درد اليندن آهين وار

دوشمن الينده حربه

بیرينين الی بوشدور

جامعه جنگل می دیر؟

بیری آج بیری توخدور

آرامیزدا عدالت

اوستون بزه کنگرين

يورولماسين ای جاوان

قىش اولماسا ياز اولماز
بىر-بىرىنى آرتىرار
قىش داليجا گلر ياز
منده نياز سنده ناز

داغدا باخان گۈز بولاق
قىشنى قارى ياغماسا
سرىن بولاق بوز بولاق
يايدا سو وئرمز بولاق

كول تۇرر كۈز ايچىندىن
آغاجى دوز دئىەرلر
سۇز چىخار سۇز ايچىندىن
قورد يئەر اۋز ايچىندىن

اولدون آتمىش ياشىندا
سعى ائله گئت دوست قازان
عقلىن اولسون باشىندا
دوشمن اوجاق باشىندا

پىس آدم گن ياخشىدير
دوستون قانماپانىندان
باخا گىئىن ياخشىدير
قانان دوشمن ياخشىدير

باخ انسانىن ايشىنه
قوردلايىر منظومهنى
علمينه تفتىشینه
هئى دئشینه-دئشینه

باخ انسانين ايشينه	هئى دئشينه-دئشينه
عمر اتوين خيردا - خيردا	اوچوردور اوژ باشينا
قودورتماسين سؤز سنى	گؤتورمه سين گاز سنى
آغير اول اويناتماسين	هر چالينان ساز سنى
دئيه ن گؤزل دئميشدى	سؤز قيزيلدى گوموشدو
اوزون اولسا پوك اولسا	او سؤز دگيل قميشدى
اگرى دوزو بگنمز	يالانچى دوز دئيه نمز
ايتده صداقت اولسا	قورد كئچينى يئيه نمز
سؤزده ايپ اول كش اولما	اتشىدنه ايش اولما
قرفيل اول قيسسا قال	اوزانيب قميش اولما
پيشيك تايين گيرلهدى	نوودان اوسته زورلادى
حيله گرین حيله سى	غيرتى زنجيرلهدى

اوزاق داشين ياراسى تاپيلماز ياخين داشين
تاپيلاندى چاراسى ياراسينين داواسى

هر سۇزو دوغرو سانما دوز دوشون اگري قانما
گۇرمه ييب بيلمه ييبسن ائشيت آما اينانما

درين دوشون درين دىء شيرين دانيش شيرين دىء
ائشيدنه ماجال وئر بيرين ائشيت بيرين دىء

اوزون دوشون قيسا دىء آغير دانيش آستا دىء
سير سۇزونو دئيه نده دوشمنه يوخ دوستا دىء

ايكوزلودن قاچ كنار فتنه سى وار فندى وار
دالدان آتار داش سنه اوزده اوپوب تومارلار

آمان قانماز اليندن فغان قانماز اليندن
جهنم ده سرينلر يانان قانماز اليندن

ياخشىلىق بىلمەينلر بد اصیل مالا بنزر
يئىدیردیب تومارلاسان دۇنوب بويىوز گۇسترر

دوہنن کۇششگیندن اينجيمه دۇشگیندن
الحذر آی الحذر آدامین ائششگیندن

بیری آجدير بیری توخ يئتیشن یوخ نیاز چوخ
بیرینن میلیاردی وار بیرینده یوز تومن یوخ

بیرینده فقر بولدور بیری غریق بولدور
بو زندگانلیق یولو بیر غلط اگری بولدور

سانکی بیر قارینجاییق بیر-بیرین دالینجاییق
دوزولموشوک گئدیریک نوبهده قالینجاییق

بیر آندا ایکی مشدی مقصده یولا دوشدو
یئین قاچان دایاندی یاواش گئدن یئتیشدی

بوتاي اوتساي تايدى
آلدانان اولماسايدى

ترەزى پايا پايدى
آلدادان اولمازدى ھىچ

قاشىغىن يوخ آشين چوخ
خۇرمتىن آز ياشىن چوخ

گوجون ضعيف، ايشين چوخ
قوجالدين اولدو باشدا

مينيك اولماز ھر كسە
اگر مينيش وئرمەسە

مينيلن دوشونرسە
مال مينيليپ سورولمز

كھليك ايشى ھىدردى
گۇتوندىن بىخېردى

شكارچى حيله گردى
باشين قويلايب قارا

حيله سى وار رنگى وار
قازماغا كولنگى وار

دوشمىن نىرنگى وار
آياغىمىز آلتىنى

قىزلارا سۇز آتماغىن
قىزىن قاش گۇز آتماغىن

گۇرموشدوم اوغل اوشاغىن
گۇرمەمىشديم اوغلانا

آيىردى سىندى مەنى
يەندىردى يوز خەرمى

حەيلە گەرىن شەيۋى
بەير دىلى بەير اود آتدى

گول اۋلدو بولبول اۋلدو
اۋردىك اوچدو گۈل اۋلدو

خەزان ووردو گول اۋلدو
باغىن باغبانى گەتتى

بەتەيدىن قارا بەختىم
چەيخەرتەيدىن ھارا بەختىم ؟

بەتەيدىن قارا بەختىم
گۈر مەنى گەتەيدىن آخىر

آرانى يەخشى قاتدى
چەكىلدى رەخت اوتدو

فەتەچى فەل آخەتدى
قودورتدو قەنمازلارى

ظەلمە بوبون اگەيدىلەر
مەظلومو تەك قويدولار

ھەق دەئەنى دۋەيدولەر
آرخە دوروب ظەلمە

الەنە بەل وئەردىلەر
آغزەنا دىل وئەردىلەر

دەلى بە يەل وئەردىلەر
آنەلامەزى قودوردوب

ظالم اولسا دا غول تىك
يئىسن دە مېن جور كۆتىك
مظلومو سىن قويما تىك
حقّه اوّل آنجاق كۆمىك

كەچ اۆزگەنى دوز اىستر
آلدىغىن اۆزۈ وئىرمىز
اللى وئىرر يۈز اىستر
وئىردىگىن تئىز-تئىز اىستر

مظلومو ازمەينلر
اصلدە اونلار دىلار
حسین يولون گئىدىلر
حسینی ايسىتەينلر

مىحكمە بىر بازىدى
بىندەسىن ايسىجىتمەسىن
وجدان اۆزۈ قاضىدى
تارى سىندن راضىدى

بادىمجان ائىل سئۈندى
آلاندا اوتوز تۈمىن
بىلىمىرم بو نەدندى
ساتاندا يۈز تۈمىن

كىنىدن كىن تۇرر البىت
بىر سىلاملا يۈيۈلار
مىجىتىدن مىجىت
اون بئش ايللىك عداوت

ايت ايتلىكده تمامدى	ايته سوموك طعامدى
آغزى سوموگه چاتماز	دئهر سوموك حرامدى
نه چوخدور گۆزده دوستون	نه بولدور سۆزده دوستون
داليىندا دوشمنديلر	اولانلار اوزده دوستون
باهار گلدی گول اوولا ^(۱)	گير گولشنه گول اوولا
دنى بايقوشا سپمه	دنى سڭ بولبول اوولا
نقشه نى سن پوزماسان	قورخما يولو آزماسان
مقصدین آماده دير	اؤزون يولو آزماسان
كلهسى بوش بامبىلى	هر گ.ته باش بامبىلى
مغرض الين سازى ايلن	اوينادى خوش بامبىلى
آزاردايام	كئچدى عؤمروم بازاردا
آزاردا	

آزار منى بوراخماز	ياتماينجا مزاردا
سې توخومو كؤوشنه	ثمر يئتىرسين سنه
نامرده بال يئدىرتسن	زهر يئئدىردر سنه
لوس ولوندى ايميشسن	بىر تىكه قند ايميشسن
تئز اري يىب تئز آخدين	بىر سويلا بند ايميشسن
كؤزده سېند ايميشسن	بىر پوفه بند ايميشسن
هر سؤزه داشلانيرسان	عجب هېند ايميشسن
قضاوتده تلىسمه	يئردن اولوب تئز اسمه
اولگويه دقتله باخ	بىچنده اگري كسمه
تايدا بىرىن از گۇروم	دوز داليجا سؤز گۇروم
دولان دالدا بوجاقدا	سؤز اختاريب گز گۇروم
قورقونو قوردو مغرض	پئچلهدى بوردو مغرض
بىر شار ايلن طايفانى	بىر-بىره ووردو مغرض

علاج اومما تاسيندان	جيندارين دعاسيندان
چيخير داهـا بئيينلر	خرافاتين پاسيندان
آتسا دده زونجولوق	اؤيرهـنر اوندان جوجوق
نـرّهـخر آنقيرماسا	آنقيرا بيلمز قودوق
خاليق باليق ياراتدى	ياراتجاق سويـا قاتدى
هر زادا قـنـيم انسان	باليجا دا تور آتدى
دانيشما پيس زاماندير	يوم آغزيني آماندير
قورخ او خبرچيدن كى	قان ساليب ائو يـيـخانـدير
قيرمىزى گول قيزيل گول	باياتيما يازيل گول
اولا بيلمز تـاـى سـنـه	مين خزينه «قيزيل» گول
يابانچى نين افسونو	كشـف ائـلـهـدى تـلـفـونـو
سن ده مزاحـم افسوس	اويونجاق ائتدين اونو

يىمان انسان يىنىدىن	آمان انسان يىنىدىن
حيوان انسان يىنىدىن	ھارا قاچىسىن بو مظلوم
كىمالدان اسگىك انسان	عزىز تىبرىك انسان
نە يىئردە كھلىك انسان	نە گۆيىدە دورنا قويدو
كىم يىئە كىم قازانا	قالىب يازى يازانا
گىرر آخىر قازانا	تويوق يومورتا وئىرر
چكىل چىمن سىيرىنە	ياز گونودور چىخ گىنە
سەن گولە باخ، گول سەنە	ياشلىل يارپاق ايچىندە
دوش گول ايلەن دۇن گولە	دۇندىر اوزون دۇن گولە
گول آختارىپ گول دىلە	دوشمە تىكانلىقلارا
و ھىچ اوزون قولاقدان	قورخما او دۇرد آياقدان
كىم گۇروب بىر اولاقدان	پىس آدامىن پىسلىگىن

درسدن ايچين توخ سنين
اضطرابين يوخ سنين

چاليشديغين چوخ سنين
كونكوراماده سن

فلکده کی کلگه
اۆلمک اوچون تله يه

ياخين باخين فلکه
دوغولان لحظه دوشدوک

جوشدوق جاجوشقونلاشار
اوجاقدا قاينار داشار

اورهک يانار سۆز جوشار
آلتين اودوندان قازان

نه حالدا سان اي قوجا؟
اؤزون قوجالماينجا

بیر سس دئدی داليمجا
دئديم اونو بيلمه سن

بوردا نه وار حسابدا؟
قونشو سندن عذابدا

اؤزون دانیش بو بابدا
سن قونشودان اماندا

چاغيريب پای وئردیلر
اوتوردوب چای وئردیلر

لاتلارای وئردیلر
چکيب يوخاری باشدا

آمان انسان يېنىدىن يامان انسان يېنىدىن
چۆلۈدە امان تاپانمىر قابان انسان يېنىدىن

آدام كى اولدو قانماز قانمازليغىن دا قانماز
قانمازليغىن قانمايان قانمازليقدان اوتانماز

اگريريلرين اۆزلىرى ترسه گۆرر گۆزلىرى
اگريريلرى دوز گۆرر اگىرى بىلر دوزلىرى

خالىق انسان ياراتدى انسان گون به گون آرتدى
اۆزونه گن دونياسين گوندىن گونه داراتدى

خىابان همىنكى دىر ائله بىل دونىنكى دىر
دونىنكى گن خىابان نه دن بوگون تنگىدى

بو يون يوغون، دۆش قاباق زهر تۆكور قاش قاباق
اوز، قىرمىزى بادىمجان كله ده بىر بوش «قاباق»

بیرى خلقه دولاشدى	بیرىسى مشکل آچدى
بیرىسى يول باغلادی	بیرى گلدی يول آچدی

قونشو دیوارین ائشمه	اؤزگه مرزینه کئچمه
بیر یارا باغلامیرسان	اقلأ یارا دئشمه

قورخ او دغل پیشه‌دن	الینده کی تیشه‌دن
اوزده دئیهر دوستونام	دالدا وورار ریشه‌دن

قاج آنلاماز یانیندان	فايدا گۆرمه‌سن اونندان
قال آنلایان یانیندا	آداملیق اؤرگن اونندان

قاضی عجب اوستادی	گر چه مقام اوسته‌دی
جعلی دلیل دوزه‌ل‌دیب	بساطل ائدیر اسنادی

باشدا پاپاق قیقاجی	بورون یئللی، ات آجی
اؤزون شاه بیلیر اّما	نه تختی وار نه تاجی

اوسته چیخ آلتا دوشمه
اوسته چیخا بیلمه سن
چیخانماسان دا دوشمه
قال اولدوغوندا دوشمه

بال سوزولر سوماقدان
اونون شیرین تورشلوغون
ائشیت اؤتور قولاقدان
دادیب سوروش داماقدان

قازاندا قاینیر آشیم
چالیر آشیق مظفر
توی توتوب قلمداشیم
اوخویور آشیق هاشم

تـزـه لـنـمـز یـا مـا قـدـان
اوزون یالان گولمه سی
اسگی، نه ده یوماقدان
نشاندیر آغلاماقدان

آغاج باشیندا یارپاق
دولو ووردو باشیندان
بوینونو توتمودو شاخ
دوشدو یئره اولدو قاخ

شاخ-شاخ آغاجدا یارپاق
دولو دگجک اگیلدی
بوینونو توتدو یومشاخ
گنه قالخیب اولدو شاخ

گليرى ايلن چىخارين
آلچاغيىلا يوخارين

اۋرگن آرخين آخارين
قوى اۋلچوده بير اولسون

«ساحره» باخ شعرى گۇر
ماعره باخ معرى گۇر

شاعره باخ سئحرى گۇر
شاعرين قارشىسىندا

خوروشون ماشين موڧته
يول موڧته ماشين موڧته

پىلووون آشين موڧته
گنت قارين دولو تيخ گل

ائشيكده دولو توكدو
پوفلىب ايچى پوكدو

ايچده قورو سوموكدو
موغاندان پيشيك گليب

دن يىغير گنه دنچى
خاصيتده دىلنچى

قويلانيب دنه دنچى
واردا چوخوندان آرتىق

باشا سالم چىخارلار
بئل اينجى ير، قيچ آخار

يوكو يونگول اولانلار
يوكون آغىرليغىندان

پاختەلىك تاپانماسان	ناشىنىن كىتابىنىدان
آج اولماغىن ياخشىدىر	اتىن چىى كىبابىنىدان
شاعرىمىز شەرىار	يارا تىدىغى شاھكار
شەرىمىزىن دىلىنىدن	قوىدو بۇيوك يادگار
شەرى وئىرر زىتى	شاعرىن مەھارتى
صىنەتكارىن قىدرىنى	نشان وئىرر صىنەتى
يوللارى گۇرسون گۇزون	دىك چوخورون سىچ اۇزون
ياشايش يوللارىنىدان	آت اگرىسىن توت دوزون
پولون دادىن دادالى	انسان اولدو قادالى
دادى پولولا وئىررلر	پولون وئىرر دادالى
زور اھلىنىن جىلووون	آلانماز اود-آلووون
چون الىندە يوخ سىنىن	پولون پارتىن پىلووون

تولكو دئدى واققواق

توفك دئدى شاققاشاق

تولكونون واققيلتيسى

توفنگين شاققيلتيسى

آشلارينين دادى وار

چوخ بيلن اوستادى وار

بورولدوقجا يورولور

دوغدوغونا سورولور

چوخ وئريب چون آز آلير

دؤشونده سود آزالير

خلقه ستم ائتمه سن

يولون كسمه گئديسن

كهليك دئدى قاققاق

اووچونون اليندهكى

كهليگين قاققيلتيسى

داغدا كسيلدى گلجك

داد ائوينين آدى وار

آش پيشيرن بير زيرنگ

يئر كورهسى بورولور

اميشديرير دوغدوغون

يئر كورهسى قوجالير

دوغدوغون دويوزانماز

قونشونو اينجيتمه سن

لازم عبادتلرين

انسانلار اولدو دائىم
قان آخيتدى تالادى
بىر-بىرىنە مزاحم
دئدى گەتدیم غنائم

بار بوداغا باغليدير
بوتون وارلىق كائىنات
سس قولغا باغليدير
اتفاقا باغليدير

قندى سالىر گىندابا
شعري دگردن سالىر
گندى قاتير قىندابا
معري قويان بوشقاپا

انتقاددان قودورما
اؤز آزديغىندان اينجى
عناد اوستونده دورما
انتقادچىنى وورما

طبيعتدهدى چوخدان
آما گورونمه ميشدى
سو دونماغى سويوقدان
خوروز قاچا تويوقدان

ايسته ديگين نامازدان
بىر ذره خيرالعمل
نه دير سنين نمازخوآن؟
نشاندی مین نمازدان

حق يولونو گئتى دوز
ظالم ايلن اوز به اوز

شعريازماغا آز-آز
دگدى باشيندان قاپاز

آدين كؤكونو دئشمه
اولدو پل سه چشمه

فقر ايله ذلتده سن
فخر ايله عزتده سن

ترسه وورولموش نالى
قويوب گئدير دال دالى

گيلئى لئيب فلكدن
اؤزونده يوز كلكدن

انسان اودور يوزده يوز
مظلوم ايلن بايان

اوز قويدو بير شعرباز
ايستهدى باش قوزايا

ديليندن آيرى دوشمه
نه دن «اوچ گؤزلو» كؤرپو

چوخ ياتيب آز ايشله سن
آز ياتيب چوخ ايشله سن

زامانلارين كور مالى
قاباقدا آيدين يولو

ايشيتديم او دېكدن
بامبىلى بى خبردير

خىبرىسىزدى كىلگىدىن
دونىبكىلىن دودىگىدىن

خىرانام او دىكىدىن
فىتىنەچى نىن چالدىغى

ھىچ اولماسا دونوزجا
ھىكىلى وار اۆكوزجە

غىرتى يوخ خوروزجا
قارىشقاچا بىنىن وار

سسىز-سسىز چىغىرىر
عطىرىلىن چاغىرىر

او گول گۆر نە باغىرىر
تىكانىلىن قووالىر

سسىز اىكىن چىغىرىر
گول گولەرك چاغىرىر

ھر نە سسىز باغىرىر
تىكان قورخودوب قوور

داغلارى قازىر انسان
بىر-بىرىن ازىر انسان

گۆلىرى گزىر انسان
اولوب اشرف مخلوق

نە قويوبسان بوشقايا؟
حىسابدى بىيىمحتوا

عبادتدن مۇمنا!
عملسىز بوش عبادت

گۆر نه دی بو اتفاق
آلمانين جذبه سينده
آغيز بورون ديش داماق
عطره دادا رنگه باخ

مخلوق عبادتیندن
عملده انسان اولسان
بی نیازدی خلق ائدن
یولو کسمه گئدیسن

قدرلی نئچه کیم وار
اؤلندن سورا قدرین
بیلینمز اوندا مقدار
بیلرلر قانما یانلار

خوشدو مال باغیرتییسی
جهالتین سسیندن
و چاققال چیغیرتییسی
ایششگین آنقیرتییسی

بولاقدير آما آخیر
جهالتین قویروغون
گؤزو وار آما باخیر
توتوب هله بوراخیر

قورد، قورد آیاغی باسماز
همدم اؤردگه اؤردک
ایت، ایت ایلن اولار ساز
هم نشین قاز ایلن قاز

ياشىل ساپاق، آل ياناق	بىر گۈل آغاجدا شاق-شاق
چىغىرىر سس-سىمىرسىز	دئىر باخ منە باخ باخ
يىنى دوشون يىنى بۇل	بوشالېب يىنىدن دۇل
بۇلۇنمە يىتمىش يىترە	بوتۇنلۇكدە انسان اۇل
آغاجى دوز دئىەرلەر	قورد اۇز ايچىندن يىئەر
داش اوزاقدان يىتىرمز	ياخىندان آسان دگر
اوچدو كۇوشنە قوشلار	باخدى خرمە قوشلار
آدامىن قورخوسوندان	قونانمىر دنە قوشلار
اولدوق اشرف مخلوق	دىرلىگى چۇلدە پوزدوق
نە يىترە تولكو دووشان	نە گۇيدە قوش قويמושوق
بو پارک عجب گوللودور	خصوصى بوخ مىلى دىر
بوردا زبالەدان بوش	آما يىتر زىبىللى دىر

بو يادى نامرد منى	ياندirdى تهمت منى
قصاص دئديم قيسيلديم	اؤلدوردو غيرت منى
داش قارالار قار آغلار	قارا داغى قار آغلار
قيش قورتولار ياز گلر	چيچك گلر قار آغلار
باياتى سؤز قايناغى	سؤزلرين اؤز قايناغى
آلولاردان قالانميش	ايچيمده كؤز قايناغى
باخما بو دونيا گن دى	تئز-تئز آخيب گئندن دى
گلن مين ايل صاباحدى	كئچن مين ايل دونن دى
ياخشى پيس قديم آثار	دگرلى دير هر نه وار
كئچنلردن نشاندير	گلن لر يادگار
اينچيميريك بو ايشدن	بو اؤرتولو سؤيوشدن
دوغرو سؤيوش ياخشيدير	يالان اؤپوش گؤروشدن

سوسدو قفسىدە بولبول سارالدى گولدىندا گول
منظرەدن دوشىدو گۈل اۋردىكى اوۋچو ووردو

نوختالى بىر دۇرد آياق عرف و ادبدن اوزاق
ياسدا گولور قاققاقاق تويدا ئىرىر فاتحه

قابىقلى قوز باياتى باياتى موز باياتى
ايچىندە سۈز باياتى ئاشىگىندە قابىق وار

اۋلمگە گلمگىندە تىلىدىن اۋلمگىندە
اولماغىن چۈلمگىندە اۋلمگىن آشى پىشىدى

بازاردا بىراز اوغلان گۈزل اوغلان ناز اوغلان
نە اۋلچىندە آز اوغلان نە ساتاندا باھا سات

صوبىچە كىمى جىغىلدار آغاج باشىندا قوشلار
ياتانمازلار گون چىخار ياتاق، ياتاق دىئىەرلەر

آدامين اشرفليگين
هاردادير اشرفليگي؟
عدلي گؤسترر يقين
ظلم ائله ين بنده نين

تاني دوغرو يالاني
آنلايان او كسدي كي
يورقان ايلن پالاني
قانا ياخشي - ياماني

خسيسدن او ماما احسان
نامرد آتينا گتتمه
مينسن ده دوش آتيدان
يئرده پياده يوللان

قدريجه رشتين، نيرين
نامرده خدمت اولدو
آنكارانين ايزميرين
بيلمه دي ميندن بيرين

هر نه كي وار فلسفه
ديرليگينده دوشون گؤر
فرض ائله گه تدين كفه
نه دير سنه وظيفه؟

يوكله دي ميندي سوردو
سؤيوش لازم اولاندا
ايششگي ميندي يوردو
لازم ايششگي گوردو

تارى مەجىز ياراتدى
بىرىندە گۈزلىگى
ايشلىرى دوز ياراتدى
بىرىندە گۈز ياراتدى

نەس ئىستەدى ازىلىسىن
اشتەنەن دا درسى
ئوردى اشتە درسىن
اۋز باشىن ازدى نەسسىن

باياتى سۈز مولكودور
ئىلىن دردىن گۈستىر
ئىل سۈزۈنە اولگودور
ايدىن ايشىق گوزگودور

واقىقلىتى گىلمەك ھەمان
تولكونون قورخوسوندىن
قاجدى داخمايا دووشان
بولانمىر داخماسىندىن

تىكانىن بوز بارماغى
گوللىرىن كۈلگەسىندە
پاخىل قارا دىرناغى
دىلىر ياشىل يارپاغى

واي اولسون او انسانا
دوغرو ايتىپ گىزلىنە
اگرىلىرى دوز قانا
يالان چىخا ميدانا

الک کۆلگە سالانماز الکەدە سو قالانماز
دوشمن ایلن دوست اولان آداما دوست اولانماز

یوخدو کلک، فلکده سو دایانماز الکده
اهلی ایکن وحشی بیک بیلسک ده بیلمه سک ده

باياتی جارلاریمدیر سونکو هاوارلاریمدیر
گۆزلریمدن آخان یاش باشیمداکی قاریمدیر

کاوران یولون قار آلدی یول ایتدی وقت آزالدی
چاتانمادیق منزله گون باتدی قاش قارالدی

داغلار باشین قار آلدی گولداندا گول سارالدی
دوست بیزی آختارمادی گۆز انتظاردا قالدی

ائششکده واردی خدمت یوخدور آزار اذیت
آدام وار اوندا یوخدور ائششکجه آدمیت

مەركىز اولوب چەن گول آغ سارى ياسەن گول
اوردا تەخۇم چىتلايىب ياتىرلار شاد و شەنگول

يىردە دوشوب چال ھال يىردە كى وئەرمەر ماچال
دائەم اولور ھال باھال يىرقالانير دالبادال

چەماق اولماسەن گەرك نەفاق اولماسەن گەرك
ھەر دلى نەين الەندە چوماق اولماسەن گەرك

دونيانى كەپ توتانلار سانكى ياپىشقاندىلار
كەپ ياپىشان قوپانمەر بوش ياپىشان خوش قوپار

گەندەر قايعىلى قارداش قارداشا ھى وورار باش
گەندە يەين گەندەر قايندار ياواش-ياواش

باياتىلار چار ھا چار چەغىرىب چەكىر ھاوار
ھاوارلارەن اچەندە دقت ائەلە گور نە وار

يئرلى يابان ايسته مز

ناخير چوبان ايسته مز

چرنده دن قورخمورام

درنده دن قورخمورام

توخشدن چكميرال

شعاردا خيرالعمل

سن اولما قوئ اولوم من

اولور انسانا دوشمن

خيابان كناريندا

نرده نين حاصاريندا

اويانماغين چتيندير

اويان داها بسيندير

ياخشى يامان ايسته مز

اوتلاماغين باجارسا

پرنده دن قورخمورام

قورخوم آدامدان دى چوخ

قرن آتومدور ملل

عملده گؤستريز شر

نه قانميشيق بو سؤزدن

انسانام دئيه ن انسان

اهلى لر دياريندا

ياشيل يارپاق قورونور

يوخون عجب دريندير

قرص خوابى سورت يثره

خئیرین ایشین شرقاتیب
اورهک نئجه یانماسین
کاروان آزیب گون باتیب
اووچو اویاق، اوو یاتیب

باشلادی دولدوردو پاس
باش وار ایشیق آینا تک
دوشونجه لر اولدو کاس
باش وار آغیر پاسلی تاس

من عاشقم بیر یارا
من قووورام او قاجیر
کمال آدلی نگارا
کمال هارا من هارا؟

قیسا بایرام، اوزون یاس
حاسد القاصا القاص
نه اؤلچو وار نه مقیاس
محسود عکاسا عکاس

گر اولماسا دؤیوشلر
توپ توفنگه خرجلنن
قانلار آخیلماز هدر
معیشته خرجلنر

ووروشماسا آداملار
توپ توفنگه خرج اولان
پوزولماز انتظاملار
معیشته خرج اولار

دوشمز ايدى دۇيوشلر
مالا بويونوز گۇسترر

آياق توتوب دولانمير
هايهاي ايلن اويانمير

بو كائئاتدير الحق
معجز اختارير الحق

آدامليقدان آزماسان
حۇرمتىنى پوزماسان

هاچان تاپار فاصله
انسانلار دا عائله

هاييم هاواريم منيم
ساللانان باريم منيم

دينج اوتورسايدى بشر
مالدا بويونوز گۇرسه مال

بالام كۇرپەدى قانمير
لايلاي ايلن يوخلايب

بۇيوك معجزه مطلق
معجزه نين ايچينده

اگر سن آدام اولسان
قوناغين هر كيم اولسا

عائله دن غائله
يئر كۆره سى بير ائودير

باياتيم جاريم منيم
دويغومون بوداغيندان

اۋز آدىما دئىدىم سىن
اۋزومو دانلاياندا
كىندومە سىن دئىدىم سىن

اولماسايدى كىرسىز
چوبان چالير چاديردا
سۇز اولمازدى ائرسىز
سوروسوندىن خبرسىز

ھەركىسى دوست سانما
قوى يىشىن اسلان سىنى
دوستلوغونا اينانما
تولكويه دالدا لانما

دئىدىم اى آشپاز داداش
قوندو گىنە سىفرەيە
آش يانىنا قوى لاواش
«ھەمان كاسا ھەمان آش»

يول يوخدو سونسوز اولسون
لاكىن علمدە يوخدور
چون سونو وار ھەر يولون
سونو كمال يولونون

گۇزەللىك عصمتدە دىر
آدامدا شەخسىيەتتىن
عزىزلىك عىفتدە دىر
رەشەسى غىرتدە دىر

صف صف اوچان دورنالار زنجير آچان دورنالار
آداملاردان آرالی گۆيده قاچان دورنالار

اۆز عالمی ایلن اولموش هر زاد اۆز يثرينده خوش
گول بوداغيندا بولبول خرابه لرده بايقوش

چکير خوروزلار هاوار قارقا دئیير قارراقار
دينج اوتورمور آداملار قاباقدا بير قورخو وار

پيشمه ميش آشپازباشی! چکمه قابا بوزباشی
ياخشى پيشيرسن سنه کيمسه دئيه نمز ناشی

شعره قاتاق دوز يازاق دادلی يازاق آز يازاق
پوزماياق اويغونلوغو قايداسين دا دوز يازاق

هر گلن آذر اوغلو اولارکن «آذراوغلو»
اولانميرام شعرده نه دن من «آذراوغلو»

كۆكلۈ ايكن بىتمەين آياقلى كن گىتمەين
دونيادان بورجلو گىتدى اۋىرەنىب اۋىرتمەين

شعرده وصفه جان وئر تابلوسونا بيان وئر
گۈزل-گۈزل دئىينجه گۈزلىگى نشان وئر

يىيرقالاندى داشقالار دوشدو يئرە بوشقالار
يول دوز اولماسا داشقا يوكون تۇكر بوش قالار

بو داغلار ياشلى داغلار تىكانلى داشلى داغلار
دوغما دونون دگىشدى اولدو كولشلى داغلار

بو داغلار قوشا داغلار چاتىب باش باشا داغلار
بوشالير ياشلىلاردان دولدوقجا ياشا داغلار

آيىق دولان آيىق يات نە آلدان نە دە آلدات
اوزاغين سالىمين توت يىاخىنين فاسدين ات

كور بوراخماز توتدوغون خصلتى دير كورلوغون
توتانلار بوراخانمير خرافاتين قويروغون

عجب زيركدى ميغ-ميغ هرزه تولكدى ميغ-ميغ
عمهنى قويومور ياتا يقين اركدى ميغ-ميغ

خبر وئيرير فيشقلاار پارتلاياجاق بوشقالار
قورخولو بير اود گلير نه قورو نه ياش قالار

كيم يولونو تاپدى دوز گئتدى باشا يوزده يوز
دوز يول، گئجه گئديلر اگري، گئدىلمز گونوز

منيم غمخانه دونيام يالان افسانه دونيام
سنة آباد دئسيم من وينا ويرانه دونيام؟

تاپ دوستو دار گونونده گور انتظار گونونده
دوست دوستلوغون گؤسترر دوستا نادار گونونده

بو داغلار اوجا داغلار ياتىب اوج اوجا داغلار
هر گلن كۈچدو گتتىدى قالدى بىر قوجا داغلار

بولاقلى بوزلو داغلار باشى اولدوزلو داغلار
كۈنچن حادئەلردن بوخچاسى سۈزلو داغلار

اوتلو تىكانلى داغلار چىچكىلى جانلى داغلار
اكىلدى گۈۈش كىمى اولدو سامانلى داغلار

طبيعت اولدو ويران قالمادى چۈلدە حيوان
چۈلدە وحوش آزالدى شەھردە بوللاناندان

نە قوش نە بايقوش قالار نە دولو نە بوش قالار
عالمە بىر اود دوشىر نە شارون نە بوش قالار

گول اكديم تىكان درديم غۇموردن زيان گۇردوم
گون گۇرمە ديم غۇمرومون يوللار يىنى دومان گۇردوم

هر يثرين تىكان گۇردوم
اليندن زيان گۇردوم

باغ اكديم بيبان گۇردوم
نامردين الين توتدوم

قودورمازدى بالاسى
قانجى. ايتين بالاسى

هورمه سهايىدى آناسى
اۋزونىدن دالى قالماز

قان ساليب اود قوياندير
پيس احمق اويناياندير

فتنه چى دولو قاندير
فتنه چى نين سازيندان

بىرى قارشىديراندير
بىرى ووروشدوراندير

بىرى بارىشديراندير
بىرى صلح وئرنىدى

گئت صاحابىن تاپ يثيين
اۋزون اوندان چوخ سئوين

يئرده تاپديغين شئيىن
وئر اليىنه سئويندير

ترجمه اولماسينلار
دوغما ديلده آدىلار

اۋز دىلىمىزده آدلار
«كاظم داشى» «گۈل اوستو»

علی فغانلی گئتدی
اوره کده لخته لخته
ضربه سی جانلی گئتدی
یاراسی قانلی گئتدی

آدام گرک سعی ائده
بیلنلردن اوییره نه
بیلیم یولو ایلن گئده
بیلمه نی اوییره ده

بیز انسانلاریق گرک
بیلنلردن اوییره نک
یوکسلیشه سعی ائده ک
بیلمه نی اوییره دک

بو تشریفات و اجبار
بو یئرسیز انتظارلار
بو گرکسیز قایدالار
نه وقته جن بیزله وار؟

لطفی ائردن سوروش
هر اثرین قدرینی
قدری هنردن سوروش
اهل نظردن سوروش

خبرسیز آزدیغیندان
قادین بیر فلج دوغار
راضی دی یازدیغیندان
آدین قویار «یوسف» خان

اۋزوندن خبرين يوخ
دگرسيز بير آغاجسان
عيبسيز اثرين يوخ
دادلى بير ثمرين يوخ

موغانين وار ميلين وار
يئل آختارما اۋزگه دن
اۋزون كيمي ديلين وار
بوروندا اۋز يئلين وار

آخماغا باخ آخماغا
ايرانا قايماق دئيير
تولكو صفت يالتاغا
قير آد قويور قايماما

قوى چيغيريم بتردن
داد آنلايانلار سئچر
اثر دوغار اثردن
قارپىزى گولبىردن

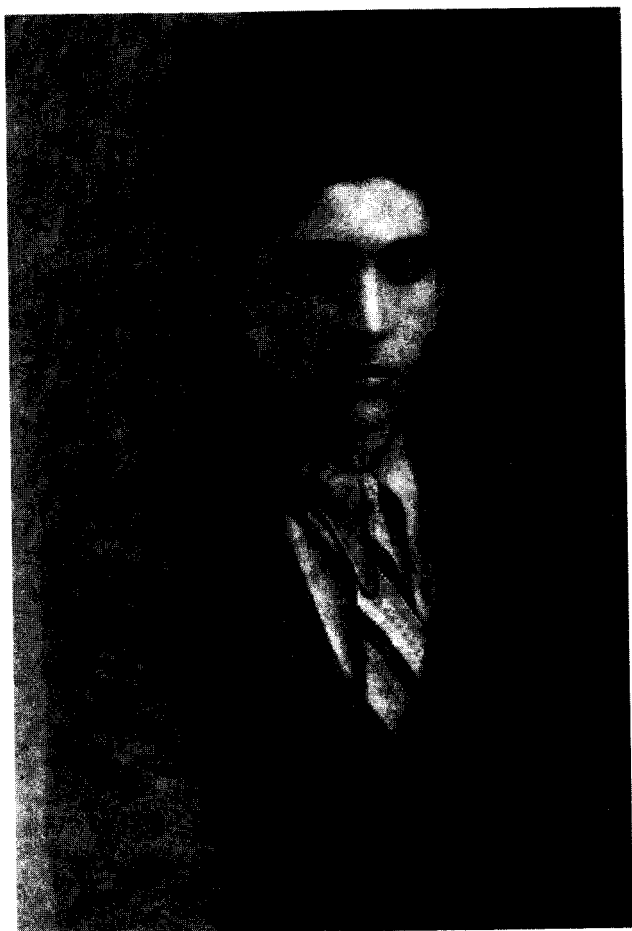
باياتيم سۇز اۋتورسون
يول اوستونه سۇز آتديم
سۇزده معنا يئتىرسين
هر كسيندى گۇتورسون

سئچ انارين قانليسين
گولبىرين نازيگين
سولوسون سهمانليسين
پورتاخالين جانليسين

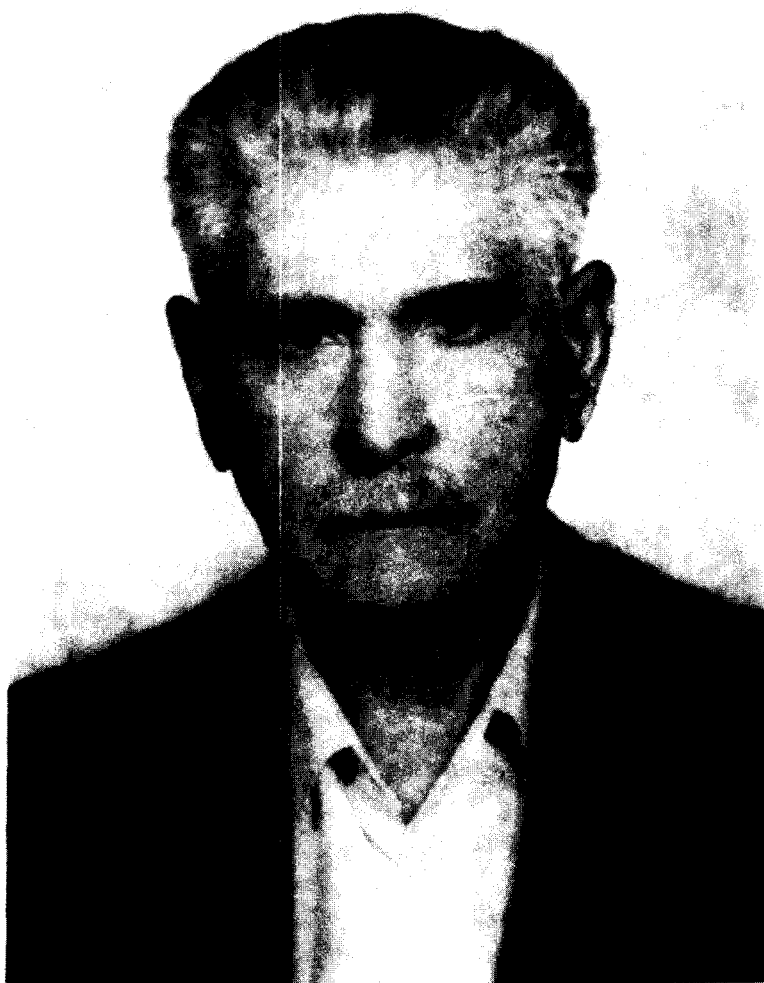
بىر سونۇ يۇخ اويۇندۇر	آخماغا باخ آخماغا
چۇن اۇزۇندە فزۇندۇر	تكلّف دولۇ شمرى
بزه كلى خوش شكىللى	علمين ايشى اوزۇندۇر
ورقلىرى زىبىللى.	جھل آراما اۇزگەدن
	كتاب وار آللى-گوللو
	جلدى تميز ژۇستلى

ەلى نىشانى ۴ ياشىندا قازاقدا ياشايان زامان
(شكىل تەلىسىدە چكىلىپىدىر.)

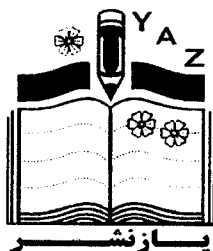
علی نەشانى ۱۳۲۴-جو ایل شاعرلر مجلسینده چیخیش ائتدیگی زامان

۱۳۷۰-جى ايل
على نىشانى

ÖMÜR YOLLARINDA

(Divan)

URMU-2009
YAZ nəşriyyatı

Əli Nişani

(Divan)

ÖMÜR YOLLARINDA

Əli Nişani

ISBN:978-964-8546-87-3

